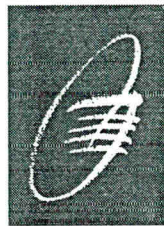


513-1994

Boekmanstichting - Bibliotheek  
Herengracht 415  
1017 BP Amsterdam  
Tel. 6243739

# Jaar verslag

19 **94**



Gaudeamus

## INHOUD

	pag.
inleiding	1
bestuur	2
artistieke adviesraad	2
personeel	2
financiën	2
Internationale Gaudeamus Muziekweek 1994	3
Internationale Gaudeamus Vertolkers Concours 1994	4
binnenland	4
BEAST - De Acousmatische Ervaring	6
buitenland	7
International Composers' Workshop 1994	10
documentatiecentrum	10
publikaties	10
diversen	11
bijlage 1, Internationale Gaudeamus Muziekweek 1994	13
bijlage 2, Internationaal Gaudeamus Vertolkers Concours 1994, 2e ronde en finale	15
BEAST: de acousmatische ervaring	
International Composers; Workshop	
Nederlandse Muziekdagen 1994	
bijlage 3, overzicht concerten per podium	19
bijlage 4, overzicht concerten buitenland	23
bijlage 5, overzicht programma's concerten 1994	26

## INLEIDING

1994 kan zondermeer een succesvol jaar genoemd worden: de vele activiteiten van Gaudeamus trokken volle zalen. Op zich al een gegeven om zeer verheugd over te zijn. Extra bijzonderheid daarbij is echter dat de activiteiten qua karakter zeer uiteen liepen. Weliswaar ging het steeds om hedendaagse muziek, maar voor elke activiteit zou een geheel ander en niet altijd bekend publiek verwacht kunnen worden. Zo was er het BEAST-festival met louter elektronische muziek, de Internationale Composers' Workshop waarin de raakvlakken met traditionele muziek onderzocht worden, de Internationale Gaudeamus Muziekweek met onbekend jong componerend talent, of het Internationaal Gaudeamus Vertolkers Concours met de podiumhelden van de toekomst. Voor al deze activiteiten bleek grote belangstelling te bestaan bij een breed en veelal ook nieuw publiek; maar ook de pers volgde alles op de voet en leverde essentiële bijdragen aan de discussie die alom gevoerd werd over de huidige stand en de toekomst van de hedendaagse muziek.

Daarnaast kan ook geconstateerd worden dat de podia, die, gespreid over het land, zich nu door een speciale financiële ondersteuning van het Rijk verder kunnen ontwikkelen, vormen gevonden hebben om een groter eigen publiek op te bouwen. Festivals en concertseries met een eigen gezicht, maar vervolgens ook coproducties met andere podia leiden tot een continu, interessant aanbod van hedendaagse kamermuziek. Al deze positieve ontwikkelingen binnen een soort 'eredivisie' van podia werken vervolgens duidelijk als stimulans voor talloze podia elders in het land om gezamenlijk met plaatselijke overheden en in samenwerking met organisaties als Gaudeamus aansluiting te zoeken bij die hoofdpodia.

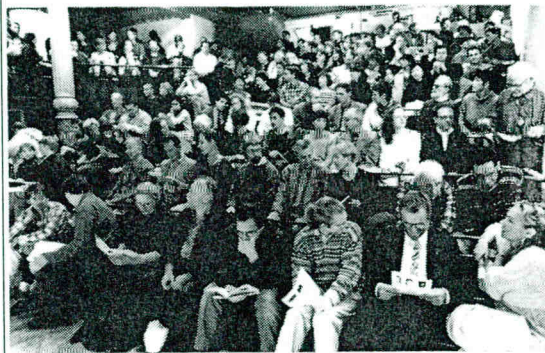
1995 zal daarom een jaar vol verwachtingen worden. Tevens een jaar waarin Gaudeamus haar 50-jarig jubileum viert, daarbij terugkijkt naar wat er in die halve eeuw tot stand is gebracht, maar vanzelfsprekend ook weer talloze nieuwe initiatieven zal ontwikkelen om zowel componisten, musici als publiek geprikkeld te houden.

Het nu voorliggende jaaroverzicht 1994 geeft een vrij gedetailleerd beeld van de uiteenlopende activiteiten van Gaudeamus zelf en die waarbij Gaudeamus nauw betrokken was. Naast alle positieve geluiden moet toch gemeld worden dat dit alles binnen zeer krappe financiële marges gerealiseerd is. Weliswaar werd met succes beroep gedaan op een aantal bijzondere subsidiebronnen, maar daarmee kwamen dan weer extra dure producties tot stand. De genoemde successen geven echter veel voldoening en zijn juist argumenten om voort te bouwen op het gevolgde beleid. Het nieuwe jaar is dan ook weer inmiddels met vele prachtige concerten ingezet.

Wij wensen U veel plezier met het doorlezen of -bladeren van dit jaarverslag en hopen U bij toekomstige activiteiten te mogen ontmoeten.

Henk Heuvelmans,  
directeur.

Boekmanstichting - Bibliotheek  
Herengracht 415  
1017 BP Amsterdam  
Tel. 6243739



De Ijsbreker tijdens een van de concerten in het kader van de Internationale Gaudeamus Muziekweek 1994.





Tijdens jury-beraad gedurende de Internationale Gaudeamus Vertolkers Concours 1994; v.l.r. Marien van Staalén, Harry Sparnaay, George-Elie Octors, Jukka Tiensuu, Henk Heuvelmans, Arthur van de Drift en zittend Siegfried Palm,

## BESTUUR

Het bestuur vergaderde in 1994 drie maal. Sybren Piersma nam na lange tijd afscheid van het bestuur; hij werd opgevolgd door Ben Janssen. Halverwege het jaar verliet ook Sytze Smit het bestuur; in de hierdoor ontstane vacature was eind van het jaar nog niet voorzien.

Het bestuur bestond in 1994 uit:  
 Wim Sinnige - voorzitter  
 Hans Oosterlee - penningmeester  
 Janneke Jongewaard  
 Paul Op de Coul  
 Ben Janssen (vanaf 11 april)  
 Sytze Smit (tot 20 juni)  
 Sybren Piersma (tot 11 april)

## ARTISTIEKE ADVIESRAAD

De Artistieke Adviesraad kwam in 1994 6 maal bijeen voor algemene zaken. Daarnaast waren er talloze bijeenkomsten met delen van de raad om tot adviezen betreffende een aantal projecten in het jubileum-jaar 1995 te komen.

Paul van Emmerik verliet de raad en werd opgevolgd door Anneke Hogestijn.

De Artistieke Adviesraad bestond in 1994 uit:

Martijn Padding  
 Taco Kooistra  
 Johan Kolsteeg  
 Anneke Hogestijn (vanaf 15 januari)  
 Paul van Emmerik (tot 15 januari)

## PERSONEEL

In September bereikte de boekhoudster mevrouw A.van Dijk de VUT-gerechtigde leeftijd; zij was bijna 25 jaar aan de stichting verbonden. Zij werd opgevolgd door Hanna Hoffman.

De volgende personen waren in 1994 in dienst van de stichting:

Henk Heuvelmans - directeur  
 Arthur van der Drift  
 Fons Willemsen  
 mej.Anouk Butterlin  
 mevr.A.van Dijk (part time, tot 1 oktober)  
 mevr.Hanna Hoffman (part time, vanaf 20 juni)

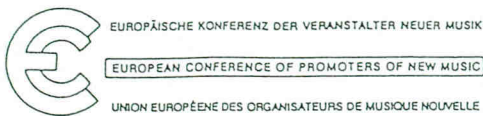
In samenwerking met het Stedelijk Centrum voor Oriëntatie en Schakelen konden de volgende leerlingen korte stages op administratief gebied volgen: Nancy Duifs, Marisca Faerber en Mascha Pticek.

## FINANCIËN

Voor de algemene exploitatie van de stichting, activiteiten in het buitenland en lidmaatschappen van internationale organisaties ontving Gaudeamus subsidie van het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur. Daarnaast werd een doelsubsidie ontvangen voor versterking van de infrastructuur in de regio.

Van het Ministerie van Buitenlandse Zaken werd subsidie ontvangen ten behoeve van activiteiten in het buitenland.

Voor het symposium over 20e eeuwse Russische en Nederlandse muziek te Moskou werd aanvullende subsidie ontvangen van het Fonds voor de Podiumkunsten en de Afdeling Bilaterale Internationale Samenwerking van het Ministerie van WVC. Het Fonds voor de Podiumkunsten gaf ook aanvullende subsidie voor buitenlandse concertreizen van De Volharding.



INTERNATIONAL MUSIC COUNCIL



Voor de Internationale Gaudeamus Muziekweek werd subsidie ontvangen van de Gemeente Amsterdam en de Ambassade van de Bondsrepubliek Duitsland. Voor de ontvangst van buitenlandse gasten van de Muziekweek en voor deelnemers aan de tijdens de Muziekweek georganiseerde jaarvergaderingen van de IAMIC en ECPNM werd subsidie ontvangen van het Ministerie van WVC en de European Cultural Foundation.

Voor het festival "The Acousmatic Experience" werd subsidie ontvangen van de Gemeente Amsterdam, het Thuiscope-fonds, de Universiteit van Amsterdam en The British Council.

Voor de concerten die in het kader van de International Composers' Workshop plaats vonden, werd subsidie ontvangen van de Gemeente Amsterdam en het Fonds voor de Podiumkunsten, terwijl reiskosten van buitenlandse ensembles betaald werden door de 'Direccion de Relaciones Culturales de la Cancilleria Argentina' en het 'Institute of Culture Development Taiwan'. Voor het Internationaal Gaudeamus Vertolkers Concours werd subsidie ontvangen van de Rotterdamse Kunststichting.

## INTERNATIONALE GAUDEAMUS MUZIEKWEEK 1994

De muziek van de toekomst wordt gemaakt door de jeugd van vandaag. Het is voor beginnende componisten van wezenlijk belang om hun eigen werken daadwerkelijk uitgevoerd te krijgen door professionele musici, op een écht podium, mét publiek. Alleen dan kunnen zij hun ideeën aan de praktijk toetsen en verder ontwikkelen. Omdat het voor jonge componisten vaak moeilijk is een podium te vinden, organiseert de Stichting Gaudeamus elk jaar begin september de Internationale Gaudeamus Muziekweek. Dit jaar zonden jonge componisten uit 38 landen in totaal 307 recente werken in, waarvan een internationale jury bestaande uit Luc Ferrari (Frankrijk), Magnus Lindberg (Finland) en Gilius van Bergeijk (Nederland) 21 werken voor uitvoering selecteerde:

werken van Ioannis Kyriakides (Griekenland), Luca Macchi (Italië, 2x), Richard Ayres (Engeland), Naoko Hishinuma (Japan), Cesare Marchesi (Italië), Kevin Mayo (Schotland), Hiroyuki Yamamoto (Japan), Raoul Lay (Frankrijk), Miyuki Shiozaki (Japan), Staffan Storm (Zweden), Jong Woo Yim (Korea), Goran Kapetanovic (ex-Joegoslavië), David Lefkowitz (USA), Paul Newland (Engeland), Paul Steenhuisen (Canada), Matthew Hindson (Australië), Pietro Borradori (Italië), Moritz Eggert (Duitsland), Yan Maresz (Frankrijk), Veli-Matti Puumala (Finland).

Gaudeamus streeft ernaar een jury samen te stellen die een afspiegeling is van de pluriformiteit die het hedendaagse (muziek)leven sinds de jaren tachtig kenmerkt, zodat mag worden aangenomen dat de werken die geselecteerd worden niet onder één noemer kunnen worden gebracht. Om de culturele, technische, esthetische, geografische en de psychologische verscheidenheid van onze 'Global Village' nog meer recht te doen, werd een aanvullend programma samengesteld in overleg met o.a. Joël Bons en Johan Kolsteeg. In totaal werden 34 werken uitgevoerd.

Het opdrachtwerk *Vision del Errante* van de winnaar van vorig jaar, David del Puerto uit Spanje, werd in première gebracht door het Nederlands Kamerkoor onder leiding van Huub Kerstens. Verder werden ook het opdrachtwerk *A Tabular System* van Asbjorn Schaathün (de winnaar van 1991) en *Nightphases* van Sharon Hershey (die vorig jaar een eervolle vermelding kreeg) in première gebracht door resp. het Gaudeamus Ensemble en cellist Christoph Roy. Bij veel concerten werden prijswinnaars van het Gaudeamus Vertolkersconcours ingezet.

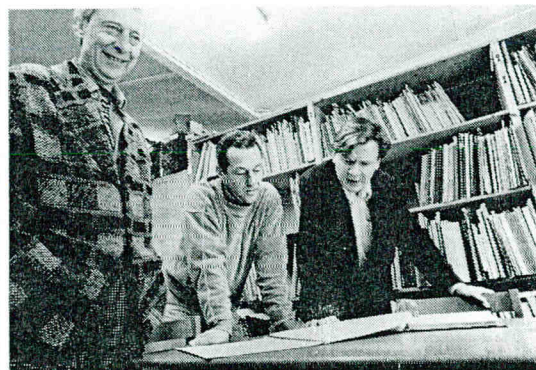
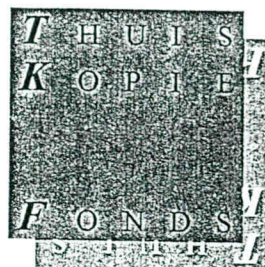
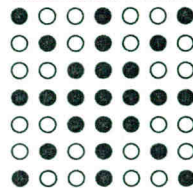
De Amerikaanse componist **Earl Kim** leidde de discussies tussen de componisten, en de Australische gitarist Ken Murray en accordeoniste Margit Kern gaven workshops over hun instrument.

Aan het einde van de Muziekweek wees een jury bestaande uit Gilius van Bergeijk, Luc Ferrari, Earl Kim en James Clarke de Gaudeamus Prijs 1994 toe aan **Richard Ayres** voor zijn werk *A Penny o'FA*, dat door het Ives Ensemble o.l.v. Richard Rijnvos uitgevoerd was. Een eervolle vermelding ging naar **Pietro Borradori** voor zijn orkestwerk *Pan*.

In Bijlage 1 is het gehele programma van de Internationale Gaudeamus Muziekweek 1994 weergegeven.



The British Council



De jury bestaande uit Luc Ferrari, Magnus Lindberg en Gilius van Bergeijk, die medio februari in Gaudeamus de werken selecteren voor de Internationale Gaudeamus Muziekweek 1994



v.l.r. Gilius van Bergeijk, Luc Ferrari, Henk Heuvelmans, Earl Kim en James Clarke, de jury die beslist over de Gaudeamus Prijs aan het einde van de Muziekweek.



Deelnemers aan de IAMIC vergadering voor de Wester Gasfabriek

## Vergaderingen IAMIC en ECPNM

Aan het einde van de Muziekweek organiseerde Gaudeamus de jaarvergadering van twee belangrijke internationale organisaties: de IAMIC (International Association of Music Information Centres, welke vergadering in Amsterdam en Utrecht plaats vond van 8 t/m 13 September) en de ECPNM (European Conference of Promoters of New Music, welke vergadering plaats vond op 9 en 10 September). De vergaderingen vonden voor het eerst in de geschiedenis van deze organisaties tegelijkertijd plaats, zodat vruchtbare discussies gehouden konden worden over samenwerking. De vergaderingen werden gecentreerd rond 'nieuwe, technologische vormen van informatie-uitwisseling' en de vraag of die nieuwe technologie mogelijkheden biedt voor verdergaande samenwerking. Voor deze vergaderingen waren meer dan 70 buitenlandse gasten aanwezig, hetgeen mede mogelijk gemaakt werd door steun van de European Cultural Foundation.

## INTERNATIONAAL GAUDEAMUS VERTOLKERS CONCOURS 1994

Het Internationaal Gaudeamus Vertolkers Concours stond in 1994 in het teken van de cello. Naast het uitloven van een speciale prijs in het concours, werden er vele extra activiteiten ontplooid: zo organiseerde de Rotterdamse Kunststichting een serie concerten in Zaal De Unie onder de titel "Cello & Co", waarbij zowel concoursdeelnemers als belangrijke solisten de vele aspecten van dit instrument toonden. Op het Conservatorium werden masterclasses georganiseerd met jurylid Siegfried Palm en met Taco Kooistra en componist Klaas de Vries. Op 27 Februari vond een feestelijk openingsconcert plaats in de hal van het Conservatorium waarbij een cello-ensemble o.l.v. Marien van Staalten werken van Paul van Brugge en Alfred Schnittke speelde. Verder waren er elke middag lunchconcerten op het Conservatorium. Het Concours vond plaats van 28 februari t/m 6 maart. De jury bestond uit Siegfried Palm, Marien van Staalten, George-Elie Octors, Jukka Tiensuu en Harry Sparnaay. Na een strenge voorselectie kwamen uiteindelijk 51 solisten en ensembles naar Rotterdam, waaronder 13 cellisten. Tot de Tweede Ronde werden 14 solisten toegelaten, waaronder nog 3 cellisten.

De prijzen werden na de finale op 6 maart in de Kleine Zaal van Concertgebouw De Doelen als volgt verdeeld:

- 1e prijs: Margit Kern (Duitsland) - accordeon
- 2e prijs: Julia Whybrow (Engeland) - blokfluiten
- 3e prijs: Christoph Roy (Frankrijk) - cello
- 4e prijs: Yuko Suzuki (Japan) - slagwerk
- 5e prijs: Ciro Longobardi (Italië) - piano

De Speciale Cello-prijs werd toegekend aan de Franse cellist Christoph Roy.

Winnaars van het Concours werden ingezet bij vele concerten zoals tijdens de Internationale Gaudeamus Muziekweek.

In Bijlage 2 is het programma van de tweede ronde van de Internationale Gaudeamus Vertolkersconcours 1994 weergegeven.



v.l.r. Marien van Staalten, Siegfried Palm, Jukka Tiensuu, Harry Sparnaay en George-Elie Octors, Tijdens de Finale van het Internationale Gaudeamus Vertolkers Concours 1994.

**Versterking infrastructuur in de regio.**

Halverwege 1993 stelde het Ministerie van WVC een speciale subsidie beschikbaar voor versterking van de infrastructuur in de regio. Aangezien de concertplanning toen al te ver gevorderd was, werden de eerste werkelijke effecten van deze extra financiële injectie pas gedurende 1994 merkbaar.

Als belangrijkste effect kan gezien worden de verruiming van mogelijkheden voor gezamenlijke producties en het uitwisselen van concerten tussen de 7 hoofdpodia die nu een soort 'eredivisie' voor hedendaagse kamermuziekpodia gevormd hebben; dit zijn De Ijsbreker (Amsterdam), Zaal De Unie (Rotterdam), Theater Korzo (Den Haag) en de stichtingen Prime (Groningen), Intro (Maastricht), Resonans (Den Bosch) en Nieuwe Muziek (Middelburg). Niet alleen in het regelmatig door Gaudeamus georganiseerde podiumoverleg, maar ook rechtstreeks met elkaar wordt nu uitgebreider dan voorheen van gedachten gewisseld over en samengewerkt aan nieuwe programma's. Dit resulteerde o.a. in een groot tournee van The Michael Gordon Philharmonic in januari, waarvoor ook gezamenlijk publiciteit gemaakt werd.

De podia hebben inmiddels een duidelijker eigen beleid kunnen uitzetten, hetgeen zichtbaar is in verbeterde publiciteit en een toename van het aantal projecten, festivals en concerten. Zo organiseerde Korzo zijn serie 'Thunderclaps', en waren er festivals als 'November Music' in Den Bosch, 'Multiple Sounds' in Maastricht, 'Visual Minds' in Groningen en het Festival Nieuwe Muziek in Middelburg. Door deze grotere continuïteit van concertaanbod konden de podia ook geleidelijk aan een groter publiek opbouwen.

**Bijzondere producties**

Gaudeamus heeft naast de gelden die rechtstreeks naar 5 van de genoemde podia doorgesluisd worden een budget apart gehouden voor wat grootschaligere gezamenlijke producties. Zo produceerde Gaudeamus in oktober een tournee met de multi-media-kameroopera *eL/Aficionado* van en met Robert Ashley op alle 7 podia. In maart werd in dit kader *De Triomf van de Dood*, een productie van de Rotterdamse Kunststichting, op 5 podia uitgevoerd; in dit project voerde een ensemble van het Rotterdams Conservatorium o.l.v. Henk Guitart een nieuw oratorium uit van pianist/componist Frederic Rzewski, soms gecombineerd met zijn *De Profundis* of Arnold Schönberg's *Ode to Napoleon*. Eind 1994 vond in het Walter Maas Huis te Bilthoven het laatste podiumoverleg van het jaar plaats, waarin o.a. werd besloten voor de gezamenlijke producties enkele gastprogrammeurs aan te stellen.

**Overige binnenlandse activiteiten**

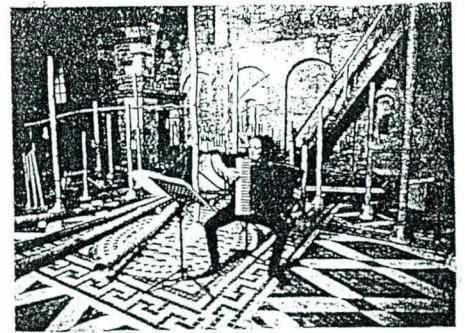
Met de overige, kleinere podia in Nederland bleef Gaudeamus samenwerken als in voorgaande jaren. Deze concerten worden deels door de podia zelf met behulp van subsidies van stad of provincie gefinancierd en deels door Gaudeamus. Soms ook worden de series georganiseerd door stichtingen waarvan Gaudeamus het secretariaat en financieel beheer voert, zoals de Stichting Combi in Utrecht en de Stichtingen Nieuwe Muziek en Museumconcerten. In februari werd De Utrechtse School geopend, een multifunctioneel gebouw waarin een theater/concertzaal en een kleine (koepel)zaal opgenomen zijn; hier vinden nu diverse concertseries plaats variërend in thema zoals muziektheater, strijkkwartetten en jong talent.

Naast de samenwerking met de bovengenoemde hoofdpodia en series op de kleinere podia, was Gaudeamus ook incidenteel betrokken bij concerten van andere organisaties.

**Coproducties.**

Naast bovengenoemde concerten was Gaudeamus als coproducent nauw betrokken bij de volgende evenementen:

\* serie Europese Ensembles: met De Ijsbreker werd, voortkomend uit de samenwerking met Nuove Sincronie in voorgaande jaren, een serie opgezet met jonge ensembles uit diverse Europese landen, waarbij steeds ook recente of zelfs speciaal voor die gelegenheid geschreven werken van Nederlandse componisten geprogrammeerd werden. In 1994 traden het Ierse Concorde Ensemble (met nieuwe werken van Roderik de Man en Gerda Geertens) en het Nederlandse Schreck Ensemble op.



\* Margit Kern tijdens haar accordeon-recital in de Bambuso Sonoro-installatie in de Keizerzaal van de Sint Servaasbasiliek. Foto PAUL MEL' AART

**Klank en beeld, waar is de grens?**

**RECITALS**

Maastricht, *Multiple Sounds II*, concert Keizerzaal Sint Servaasbasiliek; Margit Kern, accordeon; NS-station: Julia Whybrow, blokfluit

Het onderwerp van het festival *Multiple Sounds* is de relatie tussen muziek en andere kunst disciplines. Installaties, exotische instrumenten en aanverwante uitvindingen én concerten wijzen de weg naar een nieuwe invulling van de begrippen beeld en klank. Het tijdgebonden geluid (muziek) wordt gerelativeerd in begrippen als klanksculptuur, geluidsomgeving, akoestische ruimte. Beelden zijn hier van toepassing op iets onzichtbaars en de functie van ogen en oren wordt min of meer uitwisselbaar. Een interessante gedachte, die de wereld op zijn kop zet. Maar er zijn ook echte concerten in dit festival, waar temidden van een klankinstallatie (Bambuso Sonoro in de Keizerzaal) en een fluitspelende machine (in een bovenzaal van het station) virtuos gespeeld wordt door een accordeoniste en een blokfluitiste. En alhoewel de (bijzondere) omgeving en het contrast met de opgestelde installaties verwijst naar het visuele, is hier toch vooral sprake van muziekuitvoeringen. Althans, voorzover er nog grenzen getrokken moeten (en kunnen) worden. Muziekuitvoeringen dus, composities die misschien wel een geluidssculptuur opleveren maar die vooral gekenmerkt worden door de prestatie van de uitvoerders. Technisch virtuos en met een bijzondere expressiviteit, een eigen creatieve kleur, die (helaas) niet vanzelfspre-

kend is. Te vaak blijft, ook in de professionele uitvoeringspraktijk, muziek immers steken in technische perfectie en is een musicus een creatieve kluns. Zo niet de accordeoniste Kern en blokfluitiste Whybrow. Beide musici, finalisten van het Gaudeamus Concours 1994; zijn uitvoerend kunstenaars in de ware zin van het woord. Accordeoniste Kern was vanaf het moment dat zij de eerste compositie inzette als het ware één met haar instrument. Grimassen en gestampvoet droegen bij in het visuele aspect, maar ook haar spel was fenomenaal. Drie werken waarvan de inkt nauwelijks droog was liet zij vooraf gaan door een liturgische compositie van Frescobaldi, daarmee een prachtig contrast schepend. De meeste indruk maakte *Sen V* van Toshio Hosokawa, een compositie waarbij een donker cluster in het basregister het muzikale materiaal omkaderde en niet liet ontsnappen. Een ander kader was de demonstratie van de Bambuso Sonoro, een intrigerend geheel van bamboe en stofzuigermateriaal, dat bespeeld kan en gaat worden door Klaas Hoek (11 september).

Ook het concert van blokfluitiste Whybrow werd afgewisseld met een machine. Een electromechanische altfluit speelde voor dat instrument geschreven composities. Whybrow maakte indruk door haar virtuoze spel. Met name *Gebrauchliches* van Riehm, gebaseerd op klassieke citaten, toonde een heel andere kant van de blokfluit. Fel, agressief, rijk aan dynamiek enz. Beeldkunst en tijdgebonden kunst, een boeiende vergelijking.

NICO HAENEN

**DE UTRECHTSE SCHOOL**

een heel seizoen theater ald werf, muziek en beeldende kunst

**NIEUWE MUZIEK IN DE UTRECHTSE SCHOOL**

- Rietensemble Calefax do 31 maart 20.30 u.
- Nicholas Collins & Ben Neill wo 13 april 22.00 u.
- Soundmovie zo 1 mei 20.30 u.
- Blindman Kwartet do 5 mei 20.30 u.



# Theatergroep speelt kameropera

'El Cimarrón' van Henze in HKA

Door onze kunstredactie

Theatergroep De Nieuw Amsterdam speelt vrijdag- en zaterdagavond in de Hogeschool voor de Kunsten Arnhem aan de Utrechtsestraat try-outs van Hans Werner Henze's kameropera 'El Cimarrón'. De productie is het resultaat van samenwerking van de theatergroep met de Stichting Gaudeamus om het hedendaagse muziektheater toegankelijker te maken voor het publiek.

'El Cimarrón' is een biografie van de weggelopen slaaf Esteban Montejó naar het boek van de Cubaanse acteur en etnoloog Miguel Barnet. Het boek werd voor het muziektheater bewerkt en geschikt gemaakt voor de muziek van Henze. In het libretto vertelt de slaaf in vijftien episodes zijn levensverhaal. Elke episode heeft zijn eigen bijzondere kleur en klank. Het verhaal wordt op een theatrale manier door schaduwspel en diaprojecties beeldend gemaakt.

Een acteur en danser, die de slaaf verbeeldt, speelt op de muziek van fluit, gitaar en percussie, terwijl ook aan vocale partijen, onder meer in de vorm van schreeuwen, lachen en hijgen is gedacht. Alle musici spelen ook slagwerk. De scheidslijnen tussen zingen, blazen, strijken, tikken, slaan en praten is niet merkbaar. De geluiden

vloeien in elkaar over.

Op het eerste gezicht komen in Henze's kamermuziekopera grote vrijheden in de partituur voor. Het is gebleken dat een nauwgezette behandeling van het geschreven materiaal tot de meest optimale resultaten leidt. Daarvoor is intensief gerepeteerd en er wordt zonder dirigent gewerkt. De muziek heeft de functie om het verhaal van de slaaf te illustreren. Dit is hoorbaar in bijvoorbeeld klanken die de pijn van de slavernij uitbeelden, de geesten in het bos, de revolutie en de strijd, vrouwen en religie.

De try-outs op vrijdag- en zaterdagavond beginnen om 20.30 uur in de HKA Arnhem aan de Utrechtsestraat. Reserveren wordt aangeraden, telefoon 020-6278672/99.

- \* Christian Wolff 60 jaar: ter gelegenheid van zijn 60e verjaardag organiseerde Gaudeamus met het Bozza Mansion Ensemble in februari enkele concerten in Amsterdam en Rotterdam, waarin ook Wolff zelf een aandeel had, o.a. bij de uitvoering van het voor deze gelegenheid geschreven nieuwe werk *Responsibility*.
- \* Multiple Sounds: een festival van 2 t/m 11 september op zeer uiteenlopende locaties in Maastricht; waarbij de relatie tussen muziek en andere kunst disciplines centraal staat
- \* Tromp Muziek Biennale te Eindhoven, en wel in het bijzonder de 'Nacht van de Sax' (waarbij het Aurelia Saxofoon Kwartet een werk van en met Ryo Noda in première bracht) en 'Openbaringen 1' (een afwisselende middag in de Stadskerk St.Cathrien, waarbij saxofoons en live-electronica aan bod kwamen)
- \* RUMORI ('de organisatie van het geluid'), een eigenzinnige serie concerten in Frascati te Amsterdam.
- \* 'El Cimaron', een muziektheaterwerk van Hans Werner Henze dat door De Nieuw Amsterdam, aangevuld met enkele musici, vanaf 9 september door het land trok.
- \* Nederlandse Muziekdagen: van 2 t/m 4 december in het Muziekcentrum Vredenburg te Utrecht, een succesvolle samenwerking van NOS, Gaudeamus, Donemus en Vredenburg. Voor het programma verwijzen wij naar Bijlage 2.

Een overzicht per podium van de concerten in Nederland is te vinden in Bijlage 3; de programma's van deze concerten staan op datum vermeld in Bijlage 5

## BEAST: DE ACOUSMATISCHE ERVARING

Festival voor Electronische Tapemuziek, Amsterdam 7 - 10 april 1994

Posthoornkerk en Stedelijk Museum

techniek: BEAST sound diffusion system uit Birmingham

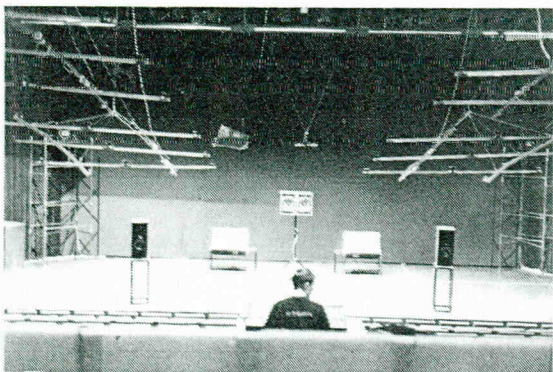
Dit festival beoogde de pure tape-muziek opnieuw onder de aandacht brengen door deze werken op een totaal nieuwe manier te presenteren met behulp van het 'Sound Diffusion System' BEAST (Birmingham Electro Acoustic Sound Theatre). BEAST is een geluidssysteem, ontwikkeld aan de universiteit van Birmingham, bestaande uit meer dan 100 luidsprekers die rondom, onder en boven het publiek worden opgesteld. Met BEAST kunnen tot in de kleinste details en toonhoogtegebieden ruimtelijke en dynamische verschillen worden aangebracht.

Op het programma van het festival (dat samengesteld was door Alcedo Coenen) stonden historische meesterwerken als het monumentale *Hymnen* uit 1967 van Stockhausen, *Symphonie pour un homme seul* van Pierre Schaeffer en Pierre Henry uit 1950, het klassiek geworden voorbeeld van 'musique concrète' en *Composition 1972* van de Nederlandse componist Jan Boerman; maar ook recente composities van John Oswald, de Zweedse dichter-componist Erik M. Karlsson en de jonge Nederlander Kees Tazelaar. Door problemen met de buurt moest het hele BEAST-systeem op de dag van het openingsconcert van de Posthoornkerk overgebracht worden naar een andere locatie; te elfder ure werd hiervoor de aula van het Stedelijk Museum gevonden, een ruimte met vanzelfsprekend een geheel andere akoestiek en uitstraling dan de Posthoornkerk, en waarin het systeem niet volledig tot zijn recht kwam. Ondanks deze wijziging kon het gehele programma overeind blijven en konden we ons verheugen in een groot publiek, waaronder veel van de geprogrammeerde componisten en andere 'kenners', maar ook vele (normaal in andere muziek geïnteresseerde) jongeren.

De gehele week voorafgaande aan het festival werden er lunchconcerten met elektronische muziek georganiseerd in de aula van het Stedelijk Museum.

Het festival omvatte, naast zes concerten, een demonstratie-lezing met het BEAST systeem en een symposium aan de Universiteit van Amsterdam, waarin de acousmatische muziek werd belicht vanuit fenomenologisch, praktisch, esthetisch en ecologisch perspectief.

In Bijlage 2 is het gehele programma (inclusief het symposium) van BEAST: DE ACOUSMATISCHE ERVARING weergegeven.



BEAST sound diffusion system uit Birmingham



## BUITENLAND

In het kader van het Kunstenplan 1993-1996 krijgt Gaudeamus een structureel budget van het Ministerie, enerzijds ten behoeve van activiteiten in het buitenland en anderzijds voor lidmaatschappen van internationale organisaties, niet alleen voor Gaudeamus zelf maar ook voor de organisaties waarvoor Gaudeamus het secretariaat voert, zoals de ISCM. Daarnaast reserveerde ook het Ministerie van Buitenlandse Zaken voor 1994 een bedrag voor buitenlandse activiteiten.

Met dit budget is Gaudeamus nu in staat een eigen beleid uit te zetten voor samenwerking en uitwisselingen met buitenlandse organisaties. Dit beleid richt zich vooral op de totstandkoming van een diepgaande bilaterale samenwerking; plaatsen waar componisten en musici niet alleen concerten kunnen geven maar ook in contact met hun collega's en met studenten kunnen komen; plaatsen waar de organisatoren en vooral ook de musici erin geïnteresseerd zijn werken van Nederlandse collega's op het repertoire te nemen. Zo werd in 1994 een groots opgezet symposium georganiseerd in Moskou, waarbij componisten, musici, ensembles en musicologen van verschillende generaties betrokken waren. Voor jonge componisten is inmiddels deelname mogelijk aan een vaste reeks interessante workshops en festivals in Polen, Oekraïne, Rusland, Zweden en Lithouwen.

Daarnaast richt het beleid zich ook op de presentatie van Nederlandse musici en componisten bij belangrijke festivals, waar aandacht van internationale media en festival-organisatoren is; zo werden 4 Nederlandse muziekinstallaties gepresenteerd tijdens de Donaueschinger Musiktage en trad het Koor Nieuwe Muziek op tijdens het festival Ars Musica te Brussel. Tenslotte is er veel aandacht voor optredens in tournee-vorm in een land of continent. Wegens de beschikbaarheid van het budget kon dan ook in vroeg stadium al gewerkt worden aan tournees van Nederlandse musici in Skandinavië, Zuid-Amerika of de Baltische landen.

Met het Fonds voor de Podiumkunsten is veel overleg om tot een goede afstemming van elkaars terrein te komen. Soms werken Gaudeamus en het Fonds samen om bepaalde, wat grootschaligere projecten tot stand te brengen, zoals het symposium te Moskou of een tournee van De Volharding.

In 1994 was Gaudeamus als adviseur betrokken bij onderzoeken van de Arts Councils van Ierland en Groot-Brittannië naar verbetering van de plaatselijke muziek-infrastructuur.

Gaudeamus is lid van de International Music Council, de European Conference of Promoters of New Music, de International Association of Music Information Centres, het European Jazz Network, het Internationales Musikzentrum Wien, de International Federation of Festival Organisations, de Euro Citizen Action Service; Gaudeamus voert het secretariaat van de Nederlandse secties van de International Society for Contemporary Music en de International Confederation for Electroacoustic Music. De secretary-general van de European Conference of Promoters of New Music en de International Society for Contemporary Music, Chris Walraven, heeft zijn secretariaat in het pand van Gaudeamus. Al deze contacten zijn essentieel voor informatie-uitwisseling en het tot stand brengen van uitwisselingen van componisten en musici. Alom ter wereld wordt de infrastructuur voor nieuwe muziek in Nederland en de rol die Gaudeamus daarbij in het nationale en internationale muziekleven speelt genoemd.

In 1994 werd door de European Conference of Promoters of New Music en Gaudeamus, en met speciale subsidie van de EEG in het kader van het Kaleidoscoop-programma, het in 1993 gestarte internationaal computer-informatie-netwerk verder uitgebouwd: hierin kan uitgebreide informatie gevonden worden over componisten en hun werken, ensembles, uitgevers, elektronische muziekstudio's, festivals, bibliotheek-bestanden, diverse adres-bestanden, etc. Tevens kan snel gecommuniceerd worden via een bulletin-board. Tijdens de vergadering van IAMIC en ECPNM werd veel en enthousiast over dit netwerk gesproken. In de toekomst zal geprobeerd worden de diverse plaatselijke bestanden op dit netwerk aan te sluiten.



Het programma boekje van de Nieuwe Muziek Marathon die op 27 oktober in het Circulo de Bellas Artes te Madrid georganiseerd werd in het kader van het 'Festival de Otoño'.



Deelnemers aan de gecombineerde IAMIC, ECPNM vergadering

Hieronder volgt een opsomming van de activiteiten die in samenwerking met Gaudeamus tot stand kwamen. Bijzondere vermelding behoeft de Nieuwe Muziek Marathon die op 27 oktober in het Circulo de Bellas Artes te Madrid georganiseerd werd. Deze marathon vond plaats in het kader van het 'Festival de Otoño' (waar Nederland dit jaar centraal stond), en was een coproductie van Donemus, De Ijsbreker, het Nederlands Impresariaat en Gaudeamus. Bij het zeer afwisselende programma waren de volgende musici betrokken:

Guus Janssen Trio: Guus Janssen - piano, Paul Termos - saxofoon, Han Bennink - drums. Esther Apituley - altviool, Larissa Groeneveld - cello, Frank van de Laar - piano, Ananda Sukarlan - piano, Gene Carl - stem en electronica, Paul Jeukendrup - electronica  
Trio Le Cheval: Marjanne Kweksilber - sopraan, Miny Dekkers - accordeon, Taco Kooistra - cello.

Maarten Altena Ensemble.

Fay Lovsky's La Bande Dessinée.

Daarnaast werd *Hexagon* vertoond: 6 korte videos op muziek van Theo Loevendie, Diderik Wagenaar, Willem Breuker, Otto Ketting, Theo Verbey en Richard Rijnsvoort

In 1994 werden verder de volgende reizen door Gaudeamus mogelijk gemaakt:

#### voor musici:

- \* fluitiste Eleonore Pameijer: tournee in Italië: Rome en Bologna, en concert te London met het programma 'Fantasieën'
- \* Nederlands Pianisten Kwartet (Robert Nasveld, Marian Bolt, Niek de Vente, Lodewijk Collette): tournee in Lithouwen: Vilnius en Kaunas; Estland: Tallinn; Letland: Riga
- \* fluitist/componist Jos Zwaanenburg: concert tijdens het festival 'Mediamix' aan de University te York, Engeland
- \* pianist Kees Wieringa: tournee in USA: New York, Carnegie Hall en New York University; New Jersey, Lily Lake Arts Festival; Washington, Maryland College en Nederlandse Ambassade
- \* Koor Nieuwe Muziek o.l.v. Huub Kerstens: optreden tijdens festival Ars Musica te Brussel, België
- \* Het Trio: concerten en workshops tijdens symposium aan de Colston University te Bristol, Engeland. Tournee in Azië: concerten en workshops aan The Chinese University, Chung Chi College te Hong Kong, en het National Cultural Centre te Taipei, Taiwan.
- \* Utrecht String Quartet: tournee door Australië, met residences aan universiteiten, concerten en workshops in Melbourne, Sydney, Brisbane.
- \* celliste Frances-Marie Uitti: concert en workshops tijdens festival Ars Musica te Brussel, België
- \* saxofonist Leo van Oostrom en pianist Gerard Bouwhuis: tournee in Estland: Tallinn en Tartu; Zweden, Stockholm.
- \* Orkest De Volharding: optredens bij festivals "Evenings of New Music" te Bratislava, Slowakije, en "Musicproject - Exposition of New Music" te Brno, Tsjechië.
- \* La Zététique (fluitist Jos Zwaanenburg en Leigh Landy): concerten tijdens "Die Lange Nacht der Elektronische Klänge" te Berlijn, Duitsland, en in "The Electric Concerts" van de University of Liverpool te St. Helens, Engeland.
- \* Nederlands Kamer Koor, Asko Ensemble, Schönberg Ensemble en solisten: uitvoering van Louis Andriessen's *De Materie* in de Queen Elizabeth Hall te Londen, Engeland
- \* slagwerker Wim Konink: optreden tijdens het "3rd International Conference for Music Perception and Cognition" te Luik, België.
- \* STEIM: uitvoering van Michel Waisvisz - *De Handen* tijdens het festival 'Musik und Computer' te Keulen, Duitsland; Michel Waisvisz - *Faustos' Schrei* tijdens festival Synthèse te Bourges, Frankrijk en tijdens festival ICMC te Aarhus, Denemarken; workshops en concerten met werken van Luc Houtkamp, Nic Collins en Ray Edgar tijdens het "International Bartok Seminar" te Szombathely, Hongarije;
- \* stemkunstenaar Jaap Blonk: tournee in Canada: Toronto, Ontario - A-Space Gallery; USA: Chicago - Randolph Street Gallery; Camden, New Jersey; Atlanta, Georgia; Chattanooga, Tennessee - The Shaking Ray Levi Society; Birmingham, Alabama - Birmingham Art Association; New York - New York University; Boston, Massachusetts - Audible Visions; Washington.
- \* trombonist/componist James Fulkerson: concert 'Trombones and Electronics' in New York, USA.

## HET TRIO

Het Trio is made up of flautist Harrie Starreveld, bass clarinetist Harry Sparnaay and pianist Rene Eckhardt. Leading to their first collaboration in 1981 was the composition "Heterostase" written by Jan Vried, and in 1982 a series of performances followed. At the same time, Belgian composer Lucien Goethals had dedicated a trio to Harry Sparnaay, a work that was also soon to be performed. Thus in these early days,

Het Trio entered an exciting period in which a repertoire for the unique combination of flute, bass clarinet and piano was being created. Composers known for their work at the International Gaudeamus Music Week, among whom were James Clarke, Paolo Perazzani and Paolo Aralla, began to compose for the ensemble. Their efforts were rewarded by the numerous performances and recording that Het Trio made of these works. "Summer" by Otto Ketting on the Attaca label, "Heterostase" by Jan Vried released on Donemus Composers' Voice and various works by Czechoslovakian composers Vaclav Kučera and Jiri Teml on the Panton label.



## 荷蘭三重奏

荷蘭三重奏是由長笛家斯塔韋爾·希利，低音單簧管家史伯拿·希利及鋼琴家埃克·拉爾組合而成。引領他們第一次合作的成因，是於1981年演出溫特·尊所寫的作品"哈特路斯特斯"，隨後一連串的演出活動，令到荷蘭三重奏成為一隊舉世知名的樂隊。

長笛家斯塔韋爾不僅能吹奏長笛，還演奏短笛、中音笛及低音長笛。而史伯拿的低音單簧管，令到樂隊無論在音色及樂器組合變化方面都吸引了很多作曲家為他們獻寫作品；作曲家包括：加宏爾、凱廷、魯爾芬迪亞等；至今，已有超過一百首為他們而寫的作品。

荷蘭三重奏灌錄了不少不同類型曲目的唱片：一九九三年，其灌錄了作曲家特里奧作品的唱片贏取了愛德遜大獎。

荷蘭三重奏除經常在電視台演出外，足跡遍及歐洲、美洲、東南亞及世界各地。



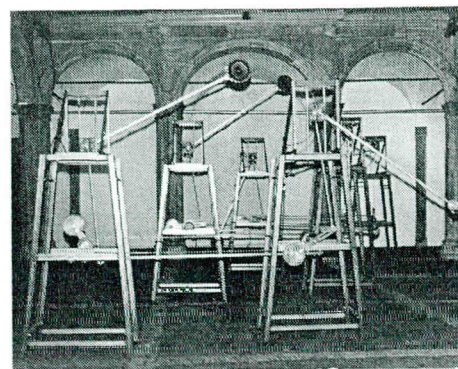
- \* gitarist Martin Kaaij: tournee in USA: New York, Sarah Lawrence College en Music Designs Studio, Soho; New Jersey, Olga Gorelli Galery en Trenton, William Patterson College; en Nieuw Zeeland: Christchurch; Wellington; Keri Keri; Orewa
- \* pianist/componist Alexandre Hrisanide: solist bij uitvoering van zijn werk *Sonnets - Concerto per Clavicembalo* tijdens het New Music Festival te Boekarest, Roemenië.
- \* Ensemble Ymir, uit IJsland: concert in Gent, België.

#### **muziekinstallaties/performances:**

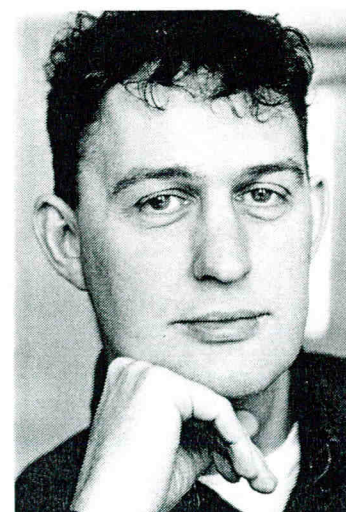
- \* Horst Rickels en Joop van Brakel - *Mercurius Wagen*, en Pierre Bastien - *Mecanium*: permanente installaties in het Palais Blondy, tijdens het festival "Musiques en Scène" te Lyon, Frankrijk.
- \* Mario van Horrik - *Donar's Chariot*, *Dionysus' Scales*, *Boxing Ring* en *Flexitar*, in New York en Boston, USA.
- \* Ad van Buuren - *Panoramafoon 2*, Pierre Bastien - *Musiques Machinales*, Horst Rickels - *Neonatur*, *Der Wald Hermaphrodit*, *Kuckuck*, Harry de Wit - *The Chant of the Bakery*, tijdens festival Donaueschinger Musiktage, Duitsland
- \* Peter Bosch en Simone Simons - *The Electric Swaying Orchestra*, tijdens festival ICMC te Aarhus, Denemarken.

#### **voor componisten:**

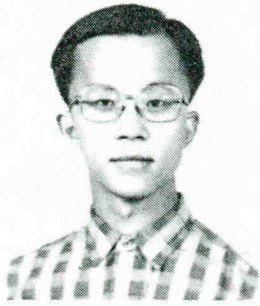
- \* Hans van Helvert: deelname aan de 'Studienwoche' te Lüneburg, Duitsland en uitvoering van *Es zu entziffern mit ausgebissener Lippe*.
- \* Bart de Kemp: deelname aan festival "Jauna Muzika" te Vilnius, Lithouwen en uitvoering van zijn strijkkwartet en *Toccatocca* voor piano.
- \* Louis Andriessen: deelname als leider aan de Zomercursussen te Kazimierz Dolny, Polen.
- \* Maarten Altena, Theo Loevendie en Margriet Hoenderdos: deelname aan Symposium 20e Eeuwse Muziek in Rusland en Nederland, te Moskou, Rusland.
- \* Jan-Bas Bollen: deelname aan het III International Youth Music Forum te Kiev, Oekraïne, en uitvoering van *Vacuum/Lament*, en deelname aan de Zomercursus te Kazimierz Dolny, Polen.
- \* Richard Ayres: aanwezig bij uitvoeringen opdracht-werken tijdens het festival "Evenings of New Music" te Bratislava, Slowakije (in een uitwisseling met componist Daniel Matej: bezoek aan Nederland ten behoeve van uitvoering opdrachtwerk van Zivatar).
- \* René Uyenhoet: deelname aan festival ICMC te Aarhus, Denemarken.
- \* Tristan Keuris: aanwezig bij uitvoering van *To Brooklyn Bridge* in New York, USA.
- \* Jo Sporck: aanwezig bij uitvoeringen van *Entrain*, *Dante's Soma*, en *Serenade for String Orchestra* tijdens festival "The Golden Ring en het 3rd International Festival of Arts "The Russian Mission" in Moskou en steden rondom Moskou, Rusland.
- \* Ron Ford: deelname aan het Festival of Contemporary Music te Tanglewood, USA en uitvoering van *Inferno I.32*
- \* David Little: Lezing tijdens en deelname aan festival ISEA '94 te Helsinki, Finland, en uitvoering van *Hyperious Tumble*
- \* Henk van der Meulen: aanwezig tijdens uitvoeringen van *Cantigas* tijdens tournee van sopraan Judith Mok in Argentinië.
- \* Tera de Marez Oyens: aanwezig bij uitvoeringen van *A Wrinkle of Time* en *Nam Sam* in de Hugh Lane Municipal Gallery of Modern Art te Dublin en Waterford, Ierland, en lezing over haar werk. Deelname aan symposia te Plzen, Tsjechië en Wenen, Oostenrijk.
- \* Paul Berg: lezing tijdens het "International Colloquium on New Music Research, Composition, Perception and Performance" te Gent, België.
- \* Gerda Geertens en Roderik de Man: aanwezig bij uitvoeringen van hun werken *Nocturnal resp. Concords & Discords for 5 Musicians* door het Concorde Ensemble te Dublin, Ierland.
- \* Konrad Boehmer: aanwezig bij uitvoering van zijn werk *Apocalipsis cum Figuris* door het University of New Mexico Percussion Ensemble o.l.v. Chris Shultis in de University of New Mexico te Albuquerque, USA.



*The Electric Swaying Orchestra*, tijdens festival ICMC te Aarhus, Denemarken.



Henk van der Meulen



Loong-Hsing Wen, een van de deelnemers aan de International Composers' Workshop

M. Roberto Andreoni - Via Dante, 24 - 20090 Assago - Italy - Tel/Fax: (39) 2 468.2900

To: GAUDEAMUS INFORMATION Newsletter  
Fax: 0031 - 20 - 691.7258  
From: Roberto Andreoni  
Via Dante Alighieri, 24  
20090 - Assago (ITALY)  
Tel / Fax: (39) 2 - 468.2900

Assago, 6 dicembre 1994

Dear Gaudeamus Information,

I am just sending you this note about my address-change (see my new address above), so that you can update your mailing list. I have recently moved back to Italy after a few years spent in California - U.S.A., but I still would love to receive your useful, well organized newsletter. I take this opportunity to thank you and send you my compliments for your precious informative service. Good Job!  
Cordially yours,

*Roberto Andreoni*

4 Bellbank  
124 Frances Street  
Bellevue 2198  
Johannesburg  
South Africa

Gaudeamus Foundation  
Swaenwijkstraat 38  
1091 RV Amsterdam

Dear Sir / Madam

I received the Gaudeamus Information from you and want to thank you for opening my eyes to the dynamic musical scene outside my country. I was drawn to the amount of new and electroacoustic music being written and promoted, and it is very encouraging to us in South Africa.

My reason for writing is two-fold: firstly, to ask for any information regarding scholarships, exchange programmes, bursaries or other means for South Africans to study overseas, especially in the electronic field. This equipment and training is not readily available in our country, and I have a passion for art and music realised through technology. My financial situation is also a hindrance.

My second reason is to ask for entry forms and further information in connection with the Gaudeamus Prize.

Yours sincerely  
*Jasen Armstrong*  
Jasen Armstrong (Mr)

## INTERNATIONAL COMPOSERS' WORKSHOP 1994

De International Composers' Workshop, die plaats vond in Amsterdam van 4 tot 14 November, is een ontmoeting tussen traditionele en hedendaagse muziek en wordt georganiseerd door Gaudeamus onder auspiciën van de International Music Council van UNESCO.

Een groot aantal componisten uit alle hoeken van de wereld kwam weer naar Amsterdam om hun eigen muziek en de muziek van hun land te presenteren en te vergelijken met die van hun collega's. Er waren componisten uit Rusland, Canada, Indonesië, Venezuela, Australië, Finland, Albanië, Macedonië, enz.

Leiders waren **Ton de Leeuw** (Nederland), **Nigel Osborne** (Engeland) en **Dimiter Christoff** (Bulgarije).

Veel aandacht werd dit jaar besteed aan muziek uit Taiwan: musicologen en componisten zoals Wen Loong-Hsing en Hwang-Long Pan hielden lezingen en het Taipei Chinese Music Ensemble gaf concerten en demonstraties. Dit ensemble bestaat uit 10 traditionele Chinese instrumenten; in het programma stonden zowel traditionele werken geprogrammeerd als nieuwe muziek die voor deze bijzondere bezetting is geschreven.

Daarnaast traden het Gamelan Ensemble Gending op met nieuwe werken voor gamelan en tape; het Argentijnse ensemble Grupo Encuentros speelde een programma met recente Latijns-Amerikaanse werken; slagwerkers Peter Prommel en Ali N'daiye Rose (uit Afrika) speelden verschillende door Afrikaanse muziek beïnvloede werken, en Het Trio speelde een programma met componisten die Westerse en niet-Westerse culturen met elkaar verbinden.

In Bijlage 2 is het gehele programma van de Internationale Composers' Workshop 1994 weergegeven.

## DOCUMENTATIECENTRUM

Het documentatiecentrum van Gaudeamus groeide met vele partituren, CD's en ander audio-materiaal, boeken, tijdschriften, foto's, krantenknipsels, enz. Helaas is Gaudeamus nog steeds gedwongen dit documentatiecentrum in een ruimte te herbergen die verre van toereikend en weinig publieksvriendelijk is. Slechts met moeite kunnen de vele bezoekers geholpen worden.

Met financiële steun van het Kaleidoscoop-programma van de EEG kon de European Conference of Promoters of New Music (waarvan het secretariaat bij Gaudeamus gehuisvest is) haar computer informatie netwerk verder uitbouwen. Dit is een uitgebreide database met informatie over componisten en hun werken, uitgevers, ensembles en hun repertoire, festivals, adressen, enz. Er wordt hierbij vooral gebruik gemaakt van informatie die bij Gaudeamus voorradig is. Dit informatie netwerk blijkt in een grote internationale behoefte te voorzien en wordt dan ook volledig door Gaudeamus ondersteund. Succesvolle presentaties werden gegeven tijdens de vergaderingen van IAMIC en ECPNM in Amsterdam.

In november werd de nieuwste CD-ROM uitgebracht van de MCN: Muziek Catalogus Nederland, het samenwerkingsverband van Gaudeamus, Donemus, RIM, CNM en NOB-Muziekbibliotheek. Deze database bevat momenteel bijna 400.000 beschrijvingen van bladmuziek, waarbij nu bijna de helft van de partituren in de bibliotheek van Gaudeamus beschreven is.

## PUBLIKATIES

Het internationale bulletin Gaudeamus Information werd in januari en juli uitgebracht. Het bulletin geniet onder componisten, musici en organisaties over de gehele wereld een grote populariteit als dé informatiebron voor competities, festivals en concerten.

Er werd een uitgebreid overzicht gepubliceerd van programma-voorstellen hedendaagse muziek en repertoire-lijsten van de meeste Nederlandse solisten en ensembles, ten behoeve van concertzalen en organisatoren.

In augustus werd een overzicht van alle binnenlandse activiteiten in het seizoen 1994/95 uitgebracht. Verder werden van januari t/m juni en van oktober t/m december maandoverzichten gemaakt van alle concerten die door of in samenwerking met Gaudeamus georganiseerd werden. Er werden folders en affiches gemaakt voor concertseries als "De Triomf van de Dood" en Robert Ashley's "El/Aficionado", en voor Muziekweek en Concours. Ook werden vaak speciale aankondigingskaarten voor bepaalde concerten verzonden.

## DIVERSEN

### Gaudeamus Prijs voor jonge amateurs.

Tijdens het Prinses Christina Concours, een jaarlijks concours voor jonge musici met vier regionale voorrondes en een landelijke finale in Diligentia te Den Haag, werd de Gaudeamus Prijs uitgereikt aan in totaal 5 musici. De prijs bestaat uit een bedrag van f 250,- in de voorrondes en f 500,- in de finale, te besteden aan partituren van 20e eeuwse muziek, voor die musici die de beste vertolking van een 20e eeuwse werk geven.

### Gaudeamus Leerstoel

Deze leerstoel werd in 1992 ingesteld door het Conservatorium van de Christelijke Hogeschool voor de Kunsten Constantijn Huygens te Zwolle en houdt in dat jonge componisten die tijdens de Internationale Gaudeamus Muziekweek de Gaudeamus Prijs behalen enige tijd ingeschakeld worden in het les- en activiteiten-programma van het Conservatorium.

Zo gaf David Del Puerto, winnaar van de Gaudeamus Prijs 1993, op 7 september lezingen over zijn werken, deed analyses met theorie-studenten en werkte met compositie-studenten.

### Amsterdam Summer Seminar

In juli zou een internationale workshop voor componisten en musici georganiseerd worden; als leiders waren o.a. aangetrokken Frances-Marie Uitti, Harry Sparnaay, Gerhard Stäbler, James Clarke. In het kader van deze workshop was een compositie-wedstrijd georganiseerd: winnaars waren Paolo Squarzo (Italië) en Jeffrey Kowalkowski (USA). Helaas bleek er te weinig belangstelling te bestaan, zodat besloten werd de workshop af te gelasten. De winnaars van de compositie-wedstrijd zullen nu voor de Muziekweek 1995 uitgenodigd worden.

### Maas-Nathan Stichting

Op 1 december 1993 werd in het voormalige Huize Gaudeamus te Bilthoven de Maas-Nathan Stichting gepresenteerd: de stichting heeft als doel het huis te behouden als buitenplaats voor kunst en cultuur en organiseert daartoe conferenties en studiedagen, kunst- en educatieprojecten, en muzikale en andere avondprogramma's. Het huis is opgedoopt in het 'Walter Maas Huis'. Gaudeamus ondersteunt de stichting met een jaarlijkse financiële bijdrage en organiseerde in het huis een studiedag met podiumvertegenwoordigers op 24 november.

### Radio

Een aantal door Gaudeamus georganiseerde concerten werd opgenomen door VPRO en KRO radio. De concerten van de Internationale Gaudeamus Muziekweek werden opgenomen door NOS en VPRO. De finale van het Internationaal Gaudeamus Vertolkers Concours werd opgenomen door KRO.

Er waren interviews met de directeur van Gaudeamus voor een aantal binnen- en buitenlandse omroepen o.a. naar aanleiding van de Muziekweek en het BEAST-festival. VPRO en NOS besteedden uitgebreid aandacht aan beide evenementen. Programma's rond de Muziekweek werden uitgezonden door omroepen in Duitsland, Zweden, Finland, Italië, Israël, Spanje, Engeland en Tsjechië.

## Daverende prestaties op finale van Prinses Christina Concours

m u z i e k

DEN HAAG – Het Prinses Christina Concours bestaat 25 jaar en het fraaiste geschenk dat het bestuur zich bij dit jubileum kon wensen, was de daverende finale die zondagavond in Diligentia werd gehouden.

Aan dit concours voor jonge musicerende leerlingen uit het voortgezet onderwijs namen 425 kandidaten deel. Het aantal aanmeldingen was beduidend groter, maar plaatsgebrek maakte beperking noodzakelijk. Via concoursen in Enschede, Den Bosch, Den Haag en Groningen werden negen laureaten geselecteerd die bij voorbaat verzekerd waren van een prijs, want het concours heeft tal van prijzen te verdelen. Voor veel deelnemers is een optreden met het Residentie Orkest een wensdroom. Die ging in vervulling voor pianist Daniël Kramer, die het aandurfde werken van Alban Berg en Olivier Messiaen te spelen. Hij deed dat met verbluffend technisch gemak en welsprekende muzikaliteit. Het leverde hem ook nog de Gaudeamusprijs op. Het concours kent twee leeftijdsklassen: klasse 1, tot en met 14 jaar, en klasse 2, 15 jaar en ouder. Daniël Kramer ondervond in klasse 2 concurrentie van violiste Floortje Schilt, die gevoelvol een deel uit het vioolconcert van Khachaturian speelde; van accordeonist Jeroen Gulikers, die voor zijn instrument een warm pleidooi hield; van klarinettist Michael Hesselink, die op verfinde wijze het Concertino van Weber ten gehore bracht; van violist David van Dijk, die werken van Fauré en Suk met gevoel voor stijl speelde; en van Joke Hoekstra, die het publiek in

de ban hield met zijn virtuoos spel op de marimba. Zij kwamen respectievelijk in aanmerking voor de VSB-prijs, Tros- en Diligentia-concerten, deelname aan een muziekfestival ergens in Europa of het geven van enkele concerten in Londen.

In klasse 1 waren er drie eerste prijzen voor Martijn Tol, Bas van Bommel en Marlijn Helder. De 12-jarige Martijn Tol overrompelde met zijn spel op de kleine trom; in werken van Markovitch bewees hij zijn instrument perfect in de vingers te hebben. Pianist Bas van Bommel stal veler harten met zijn weergave van werken van Chopin en Debussy. Een geboren podiumpersoonlijkheid. Pianiste Marlijn Helder, 14-jarige leerlinge van de AVO-opleiding aan het Koninklijk Conservatorium, verrichtte het concours met een nieuw element: het uitvoeren van eigen werken. Vorig jaar componeerde zij 'Spell' voor piano en geluidsband en 'Cascade' voor piano en zang, composities die haar originaliteit onderstrepen. Haar aandeel werd beloond met de Donemusprijs en optredens voor de Avro en Radio West.

Volgend jaar zal aandacht worden geschonken aan de verdere groei van het concours. De eerste aanzet was de toevoeging van een jazzsector. Dat heeft zoveel respons gekregen, dat een compleet jazzconcours voor leerlingen van het voortgezet onderwijs zal worden georganiseerd. Naast het openstellen van nog meer mogelijkheden voor deelname door leerlingen van alle middelbare scholen in Nederland, zullen voor het geven van concerten door getalenteerde finalisten op buitenlandse podia de contacten met Engeland, Frankrijk, België en Japan verder worden uitgebreid.

Adriaan Hager

## Maas niet weg te denken bij nieuwe muziek

Maas' kook- en werkverreken in oude foto's, brieven en recensies. De NCRV strikt vaker naar in de villa Gaudeamus, die omlaag werd heropend als Walter Maas Huis. De nieuwe buitenplaats voor kunst en cultuur werd op 1 december 1993 heropend als Walter Maas Huis. De maas' muziek-praatprogramma's uitzendingen (elke dinsdagavond tussen zeven en acht) beginnen in februari en behelzen onderwerpen als de componist Pierre Boulez, muziekcritici, strijkkwartetten en de vriendschap tussen Grieg en Röntgen.

Maas' kook- en werkverreken in oude foto's, brieven en recensies. De NCRV strikt vaker naar in de villa Gaudeamus, die omlaag werd heropend als Walter Maas Huis. De nieuwe buitenplaats voor kunst en cultuur werd op 1 december 1993 heropend als Walter Maas Huis. De maas' muziek-praatprogramma's uitzendingen (elke dinsdagavond tussen zeven en acht) beginnen in februari en behelzen onderwerpen als de componist Pierre Boulez, muziekcritici, strijkkwartetten en de vriendschap tussen Grieg en Röntgen.

Maas' kook- en werkverreken in oude foto's, brieven en recensies. De NCRV strikt vaker naar in de villa Gaudeamus, die omlaag werd heropend als Walter Maas Huis. De nieuwe buitenplaats voor kunst en cultuur werd op 1 december 1993 heropend als Walter Maas Huis. De maas' muziek-praatprogramma's uitzendingen (elke dinsdagavond tussen zeven en acht) beginnen in februari en behelzen onderwerpen als de componist Pierre Boulez, muziekcritici, strijkkwartetten en de vriendschap tussen Grieg en Röntgen.

Maas' kook- en werkverreken in oude foto's, brieven en recensies. De NCRV strikt vaker naar in de villa Gaudeamus, die omlaag werd heropend als Walter Maas Huis. De nieuwe buitenplaats voor kunst en cultuur werd op 1 december 1993 heropend als Walter Maas Huis. De maas' muziek-praatprogramma's uitzendingen (elke dinsdagavond tussen zeven en acht) beginnen in februari en behelzen onderwerpen als de componist Pierre Boulez, muziekcritici, strijkkwartetten en de vriendschap tussen Grieg en Röntgen.



# Internationale Gaudeamus Muziekweek 1994

Amsterdam, 5 - 11 september

Maandag 5 september  
De Ijsbreker  
20.30 uur

**Luca Macchi** (Italië)  
Leonardo String Quartet  
**Richard Rijnvos** (Nederland)

*Quartetto*, 11'

*Stanza*, 10' chromatic version for positive organ and eight instruments

Ives Ensemble, dirigent  
**Ioannis Kyriakides** (Griekenland)  
saxofoon kwartet + MIDI-piano  
**Richard Ayres** (Great Britain)  
Ives Ensemble,  
dirigent: Richard Rijnvos

*The influencing machine*, 14'\*

[A] *Penny o' [FA]*, 25'\*

Dinsdag 6 september  
Aga-Zaal Beurs van Berlage  
20.15 uur

**Hiroyuki Yamamoto** (Japan)  
**Kevin Mayo** (Groot Britannië)  
voor 11 instrumenten  
**Naoko Hishinuma** (Japan)  
6 celli & vibraphone  
**Cesare Marchesi** (Italië)  
Gaudeamus Ensemble,  
dirigent: Huub Kerstens

*Choral for 13 instruments*, 11'\*^

*Walking a Möbius strip*, 18'\*^

*No-Waki*, 11'\*^

*Storie Brevi con Catastrofe*, 10'\*^

Woensdag 7 september  
De Ijsbreker  
20.30 uur

**Staffan Storm** (Zweden)  
Gaudeamus Ensemble,  
dirigent: Huub Kerstens  
**Peter van Onna** (Nederland)  
Aurelia Saxophone Quartet  
**Jong Woo Yim** (Korea)  
Gaudeamus Ensemble,  
dirigent: Huub Kerstens  
**Miyuki Shiozaki** (Japan)  
Gaudeamus Ensemble,  
dirigent: Huub Kerstens  
**Theo Verbey** (Nederland)  
Aurelia Saxophone Quartet  
**Raoul Lay** (France)  
Gaudeamus Ensemble,  
dirigent: Huub Kerstens

*Die blaue Grotte*, 10'\*

*The gravity of D*, 10'

*Sacrificial ritual*, 11'\*

*Inishie-no-toki* (Ancient times...), 12'\*

*Passamezzo*, 10'

*L'ombre autour du temps*, 14'\*

Donderdag 8 september  
De Ijsbreker,  
20.30 uur

**Goran Kapetanovic** (Joegoslavië)  
Tomoko Mukaiyama/  
Fred Oldenburg, 2 piano's  
**Paul Newland** (Groot Britannië)  
Gaudeamus Ensemble,  
dirigent: Huub Kerstens  
**David Lefkowitz** (VS)  
**Luca Macchi** (Italië)  
Gaudeamus Ensemble,  
dirigent: Huub Kerstens

*Alcune le stesse cose.*, 11'\*

*Some like horrorshow music...*, 18'\*

*Calder's closet*, 14'\*

*Ombre nell'acqua*, 16'\*

## Bijlage 1



nieuw stuk schrijven voor de Muziekweek van volgend jaar. Vorig jaar won de Spanjaard David del Puerto. Het Nederlands Kamerkoor onder leiding van Huub Kerstens gaat zijn opdrachtwerk uitvoeren.

Na de bekendmaking van de Gaudeamus Prijs volgt een optreden van de accordeoniste Margit Kern, de eerste-prijswinnares van het Gaudeamus Vertolkersconcours 1994.

## Veel nieuwe stukken op Gaudeamus Muziekweek

gen uit acht en dertig landen. Eén en twintig van de geselecteerde composities dingen mee naar de Gaudeamus Prijs, die op de laatste dag van het festival wordt uitgereikt. De winnaar krijgt een bedrag van tienduizend gulden en mag een

Centrum voor Hedendaagse Muziek, organiseert het jaarlijkse festival. Het biedt jonge mensen een plek om hun muziek uit te laten voeren. De deelnemers de componisten zijn niet ouder dan dertig jaar. In totaal waren er ruim driehonderd inzendingen

AMSTERDAM • ANP

Van ruim dertig jonge componisten uit achttien landen is een muziekstuk geselecteerd voor de Internationale Gaudeamus Muziekweek van 5 tot en met 11 september. Deze stukken worden allemaal in Amsterdam uitgevoerd: in De Ijsbreker, de Beurs van Berlage, de Posthoornkerk en het Stedelijk Museum.

De Stichting Gaudeamus,



Nederlands Kamerkoor

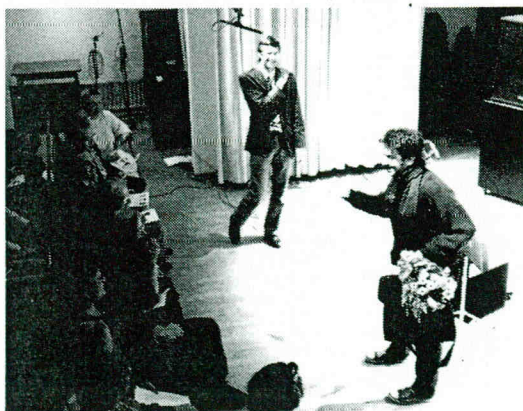
## Gaudeamusprijs voor Richard Ayres

AMSTERDAM (ANP) — De Gaudeamusprijs 1994 is zondag toegekend aan de Britse componist Richard Ayres voor zijn als 'calidoscopisch' beschreven compositie *A penny o' FA* uit 1992. Het 25 minuten durende kamermuziekstuk werd afgelopen maandag uitgevoerd door het Ives Ensemble.

Aan de prijs is een bedrag van 10.000 gulden verbonden, waarvan een gedeelte is bestemd als honorarium voor een nieuw werk dat tijdens de volgende Gaudeamus muziekweek zal worden uitgevoerd.

De in 1965 geboren Ayres woont sinds 1989 in Den Haag. Hij studeerde bij Louis Andriessen, Diderik Wagenaar en Klaas de Vries.

De jury, die bestond uit Earl Kim (USA), Gilius van Bergeijk (Nederland), Luc Ferrari (Italië) en James Clarke (GB), gaf de Italiaanse componist Pietro Borradori (1965) een eervolle vermelding voor zijn compositie *Pan*. Dat betekent dat hem gevraagd wordt om een nieuw of recent werk voor de volgende muziekweek ter beschikking te stellen.



## UN BRITÁNICO EN EL "GAUDEAMUS"

El británico Richard Ayres, con su obra (*A Penny o' FA*), ha sido el ganador del Premio "Gaudeamus" de Composición, 1994. El joven autor, de 29 años, recibirá 10.000 florines, montante al que asciende el galardón. Además, la obra fue estrenada por el Ives Ensemble, dirigido por Richard Rijnvos.

Vrijdag 9 september  
Posthoornkerk  
20.30 uur

James Dillon (Groot Britannië)  
Paul Steenhuisen (Canada)  
David del Puerto (Spanje)  
Michael Obst (Duitsland)  
Nederlands Kamer Koor,  
dirigent: Huub Kerstens

*Viriditas*, 18'  
*Between lips and lips there are cities*, 6'\*^  
*Vision del Errante*, 15'\*^  
*Miroirs*, 10'

Zaterdag 10 september  
Stedelijk Museum  
15.00 uur

Matthew Hindson (Australia)  
Ken Murray,  
versterkte elektrische gitaar  
Ned Bouhalassa (Canada)  
11'  
Tim Howle (Great Britain)  
Jos Zwaanenburg, flute  
Christian Banasik (Germany)  
Luc Brewaeys (Belgium)  
percussionduo Wim Konink/  
Marcel Andriessen

*Mace*, 10'\*  
*Attraction for tape*,  
*Calling Tunes for flute and electronics*, 10'  
*Igor's smile for tape*, 15'  
*Jocaste's (grand)daughter*, 14'

Zaterdag 10 september  
Yakult-Zaal Beurs van Berlage,  
20.15 uur

Moritz Eggert (Duitsland)  
Pietro Borradori (Italië)  
Veli-Matti Puumala (Finland),  
Yan Maresz (Frankrijk)  
Radio Chamber Orchestra,  
dirigent: Mark Foster

*Vexations*, 14'\*  
*Pan*, 7'\*  
*Tutta Via*, 5'\*  
*Mosaïques*, 15'\*

Zondag 11 september  
De IJsbreker  
15.00 uur: BEKENDMAKING VAN GAUDEAMUS PRIJS 1994

Sharon Hershey (VS)  
Christophe Roy, violoncello  
Asbjorn Schaathun (Noorwegen)  
Gaudeamus Ensemble,  
dirigent: Ernst van Tiel  
Uros Rojko (Slovenië)  
Toshio Hosokawa (Japan)  
Magnus Lindberg (Finland)  
Margit Kern, accordeon

*Nightphases for violoncello*, 10'  
*A Tabular System...*, 15'^  
*Whose song I + II*  
*Sen V*  
*Jeux d'anches*

\* geselecteerd door de internationale jury voor de Gaudeamus Prijs  
^ première

Tijdens de Internationale Gaudeamus Muziekweek vonden in het Gaudeamus gebouw aan de Swammerdamstraat elke morgen discussies plaats onder leiding van de Amerikaanse componist Earl Kim.

Vrijdag 9 september gaf de Australische gitarist Ken Murray, een workshop waarin hij de mogelijkheden vergeleek tussen de acoustische- en elektrische gitaar. Ook Margit Kern gaf een workshop.



# Internationaal Gaudeamus Vertolkers Concours 1994

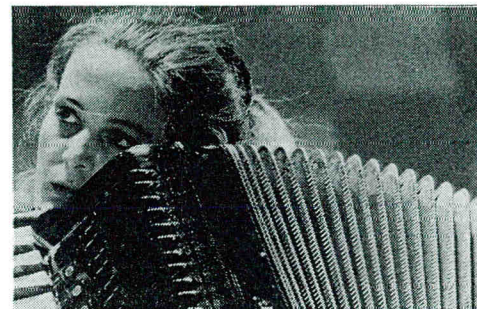
## Bijlage 2

### Tweede ronde - 4 Maart Vrijdag

10.00-10.20 P. Boulez G. Ligeti A. Webern	<b>Ciro Longobardi</b> - piano <i>3eme Sonate: Formant 2</i> (1955/57) 9' <i>Etude 5: arc-en-ciel</i> (1985) 3' <i>Variationen op.27</i> (1936) 5'
10.20-10.40 O. Messiaen H. Cowell	<b>Luk'</b> - piano <i>Cantéyodjayâ</i> (1948) 12' <i>The banshee</i> (1925) 5'
10.40-11.00 A. Miyoshi J. Soler R. Escher	<b>Shiho Obata</b> - piano <i>En vers</i> (1980) 7' <i>Le soir et le douleur</i> (1980) 3' <i>Sonatina per pianoforte</i> (1951) 6'
11.20-11.40 A. Lehmann	<b>Mats Scheidegger</b> - gitaar <i>Etwas Klank meiner Oberfläche</i> (1991) 16'
11.40-12.00 M. Cardì G. Scelsi	<b>Hans Wertheim</b> - gitaar <i>Bianco</i> (1986) 12' <i>Ko-tha</i> (1963) 8'
12.00-12.20 N. van Straten S. Gubaidulina	<b>Margit Kern</b> - accordeon <i>Sonatine nr. 2</i> (1967) 5' <i>De profundis</i> (1978) 10'
12.20-12.40 J. Kunst E. Raxach	<b>Henk Bakker</b> - basklarinet <i>Solo indentity I</i> (1972) 7' <i>Chimaera</i> (1976) 9'
14.00-14.20 K. Stockhausen	<b>Stephan Meier</b> - slagwerk <i>Zyklus</i> (1959) 20'
14.20-14.40 T. de Leeuw J. Bank	<b>Yuko Suzuki</b> - slagwerk <i>Midare</i> (1972) 7' <i>Frieze</i> (1976) 9'
14.40-15.00 F. Mâche T. Takemitsu	<b>Serge Bertocchi</b> - saxofoon <i>Aulodie</i> (with DAT tape) (1980) 11' <i>Distance</i> (1972) 10'
15.20-15.40 I. Xenakis	<b>Matthias Lorenz</b> - cello <i>Nomos alpha</i> (1966) 16'
15.40-16.00 (* accompanied by Frans van Ruth, piano) C. Meijering W. Lutoslawski	<b>Doris Hochscheid</b> - cello <i>La belle dame sans merci</i> (1991) 9' <i>Grave *</i> (1981) 7'
16.00-16.20 I. Xenakis	<b>Christophe Roy</b> - cello <i>Nomos alpha</i> (1966) 16'
16.20-16.40 R. Riehm G. Janssen	<b>Julia Whybrow</b> - blokfluit <i>Weeds in Ophelia's hair</i> (1991) 13' <i>Voetnoot 1</i> (1987) 5'

### 5 Maart, Zaterdag

10.00-10.20 U. Rojko T. Hosokawa	<b>Margit Kern</b> - accordeon (Duitsland) <i>Whose Song</i> (1st and 2nd movement) 1991/92 13' <i>Sen V</i> (met tape) (1992) 10'
10.20-10.40 F. Donatoni H. Tosar	<b>Mats Scheidegger</b> - gitaar (Zwitserland) <i>Algo</i> (1977) 11' <i>Gandhara</i> (1984) 12'
10.40-11.00 L. Brouwer E. Carter B. Ferneyhough	<b>Hans Wertheim</b> - gitaar (Nederland) <i>Tarantos 7'</i> <i>Changes</i> (1986) 7' <i>Kurze Schatten II</i> (1983/89) 3'



Margit Kern, winnares Internationaal Gaudeamus Concours 1994

## Uitstekend niveau bij Gaudeamus Concours

Gaudeamus Concours vertolkers hedendaagse muziek 1994. Gehoord: 6/3 De Doelen, Rotterdam. Uitzending 17/3 KRO Radio 4.

Door ERNST VERMEULEN  
Uit ongeveer zestig musici, afkomstig uit zestien landen, had de jury er uiteindelijk vijf te selecteren voor de finaleronde van het Gaudeamus Vertolkersconcours in Rotterdam. Vanwege de vele goede tot uitstekende kandidaten was de keuze enigszins arbitrair.

Het publiek kon zich wel vinden in de rangschikking die zondagavond werd bekendgemaakt door Yvonne de Rijke, wethouder voor cultuur. De eerste prijs van 5000 gulden ging naar de Duitse accordeoniste Margit Kern, de tweede (3000) naar de Engelse blokfluitiste Julia Whybrow, de derde (1500) naar de Franse cellist Christophe Roy (tevens winnaar van de speciale celloprijs), de vierde was voor de Italiaanse pianist Ciro Longobardi en de vijfde voor de Japanse slagwerker Yuko Suzuki.

De Japanse viel op door een schitterende timing, waarvan haar Italiaanse collega veel had kunnen leren. Ciro Longobardi is wel heel precies, maar bij voorbeeld ook de Amerikaanse pianist Guy P. Livingston liet op een lunchconcert tijdens de voorronden veel beter horen hoe een Boulez-sonate een elegante toets kan meekrij-

gen. Christophe Roy, 'geplaagd door een snaar die het begaf, musiceert gedreven en serieus en een moeilijker stuk als Xenakis' *Nomos Alpha* is nauwelijks te vergeten. Maar dat gedrevene kan ook een overspanning veroorzaken.

De vertolking van Berio's *Gesti* door Julia Whybrow, een favoriet stuk bij de blokfluitisten, hoorde ik echter niet eerder zo perfect en zo gespannen in de goede zin van het woord uitgevoerd. *Gebrüchliches* van Rolf Riehm, waarin de componist letterlijk en figuurlijk veel te lang een loopje neemt met baroksequenzen en andere stoplappen, was aan mij minder besteed.

Margit Kern tenslotte dwong tot ademloze stilte in een van Goebaldoelina's meest geslaagde composities: *De Profundis* voor accordeon. Hier zijn alle bijzondere technieken muzikaal geïntegreerd als onwrikbaar onderdeel van een spannend en oor-Russisch betoog. En daarmee kwam het tot een indrukwekkende afronding van zowel de finaleronde als van het gehele concours.

Jammer was alleen dat de ensembles het dit jaar lieten afweten, de Oosteuropese kwamen niet eens in de voorronden vanwege visumproblemen en een uitstekend Italiaans ensemble (Diacronic) redde het dus evenmin. Met name in Bussotti's *Autunno* liet men een geweldige klankfantastiek horen in een zijde-achtige verffijning want een zachter pianissimo leek nauwelijks mogelijk.

# Een finale met louter en alleen duivelskunstenaars

KLASSIEKE MUZIEK - RECENSIE

ALBERT BRÜGGEN

Finale van 28e Internationaal Gaudeamus Vertolkers Concours. Finalisten: Yoko Suzuki, slagwerk; Christophe Roy, cello; Ciro Longobardi, piano; Julia Whybrow, blokfluit. Het begint met de Doelen. De Doelen, Rotterdam, 6 maart 1994.

Het Gaudeamus Vertolkers Concours kent vrijheden die de gebruikelijke muziekconcoursen niet hebben. De muzikanten of kleine ensembles die zich inschrijven zijn niet gebonden aan één bepaald instrument en mogen werken naar eigen keuze spelen. Die werken moeten wel na 1940 zijn gecomponeerd, liefst zelfs na 1980. Niet minder dan 57 musici uit 16 landen hebben zich voor dit concours aangemeld; vijf haalden de finale.

Het feit dat de interpretatie van he-

dendaagse muziek niet bepaald een favoriet onderwerp op onze conservatoria is, geeft dit concours een uitzonderlijk gewicht. Wie zich wil wijden aan het ontwaarselen van complexe partituren is een extra prijs die dit jaar door het concours voor een cellist ter beschikking is gesteld.

De Italiaan Ciro Longobardi speelde uit het hoofd de razendlastige *3de Sonate* van Pierre Boulez en *Sequenza IV* van Luciano Berio. De Engelse blokfluitiste Julia Whybrow spreide over 6 lessen naast de partituur uit van *Gebräuchliches* van Rolf Riehm: een flauw stuk, niet vanwege de gilletjes die zij erbij moest geven maar vanwege de barok-claaijes die Riehm in zijn compositie had gestopt. In *Gesti* van Berio kon zij zich uitleven in een wellustig broeds geknor en furieuze explosies.

Het mooiste had de concourseleiding voor het laatst bewaard: De Duitse accordeoniste Margit Kern speelde *De Profundis* van de Russische componiste Sofia Gubaidulina. Het geluid kwam inderdaad uit de diepte want Kern liet haar instrument eerst geluidloos sidderen. Wat daarna kwam was een ten hemel schreiend blaffen en grommen, een zuchten en opstandig, woedend zingen. Het was de meest menselijke stem van de avond.

Als ik zou moeten kiezen, dan zou ik Kern met haar Gubaidulina de eerste prijs geven. En de de formidabele percussioniste Yoko Suzuki met haar Xenakis de tweede.

## Accordeoniste M. Kern wint Gaudeamus

Van onze correspondent Rotterdam

Een terechte uitslag, dat was de meest gehoorde reactie in de Rotterdamse Doelen waar gisteren de finale van het Gaudeamus-interpretatieconcours plaatsvond. De eerste plaats werd opgeëist door accordeoniste Margit Kern.

Zij speelde een indringende versie van Goebaidulina's *De Profundis*. Tweede werd de Engelse blokfluitiste Julia Whybrow met *Gesti* van Luciano Berio en een deel uit de derde sonate van Pierre Boulez. De speciale cello-prijs ging naar de Franse cellist Christophe Roy. Zijn finale-prestatie was goed voor de derde plaats.

Opvallend bij het Gaudeamus-concours was, dat een aanmerkelijk deel (zes van de negen) van de gespeelde werken uit eind jaren '60 en begin jaren '70 afkomstig waren, met onder meer composities van Xenakis en Berio. De Rotterdamse wethouder kunstzaken De Rijke merkte op tijdens de prijsuitreiking dat er 'kennelijk een breed draagvlak is ontstaan voor moderne muziek'.

11.20-11.40 A. Jolivet	<b>Doris Hochscheid</b> - cello (Nederland) <i>Suite en concert</i> (1965) 18'
11.40-12.00 A. Webern B. Zimmermann C. Aperghis	<b>Christophe Roy</b> - cello (Frankrijk) (+ Françoise Matringe, piano) <i>Sonate op. posthume</i> (1914) 3' <i>Sonate</i> (part 2-3) (1960) 5' <i>2 Recitations</i> (1980) 10'
12.00-12.20 C. Reihmann B. Zimmermann	<b>Matthias Lorenz</b> - cello (Duitsland) <i>7 Stücke für cello solo</i> (1993) 7' <i>Sonate</i> (1960) 13'
12.20-12.40 G. Scelsi E. de Clercq	<b>Serge Bertocchi</b> - saxofoon (Frankrijk) <i>Tre pezzi</i> (1954) 12' <i>Why? (the muted silence)</i> (1993) 7'
14.00-14.20 M. Kitazume Y. Taira	<b>Yuko Suzuki</b> - slagwerk (Japan) <i>Side by side</i> (1988) 8' <i>Convergence I</i> (1974) 11'
14.20-14.40 S. Meier F. Rzewski S. Meier	<b>Stefan Meier</b> - slagwerk (Duitsland) <i>Le sen sans..</i> (1990) 7' <i>To the earth</i> (1985) 8' <i>improvisation "entsteh"</i> (1988) 4'
14.40-15.00 R. Riehm M. Shinohara R. Moser	<b>Julia Whybrow</b> - blokfluit (Engeland) <i>Gebräuchliches</i> (1972) 7' <i>Fragmente</i> (1968) 8' <i>Alrune</i> (1979) 5'
15.20-15.40 A. Miyoshi	<b>Shiho Obata</b> - piano (Japan) <i>Chânes-préludes pour piano</i> (1973) 17'
15.40-16.00 M. Feldman R. Tas P. de Haas	<b>Luk'</b> - piano (België) <i>INTERMISSION 5</i> (1952) 3' <i>Cool intonation</i> (1992) 6' <i>Improvisations and harmonies</i> (1991) 11'
16.00-16.20 L. Nono	<b>Ciro Longobardi</b> - piano (Italië) <i>...sofferte onde serene..(+tape)</i> (1976) 14'
16.20-16.40 I. Yun C. Ambrosini	<b>Henk Bakker</b> - basklarinet (Nederland) <i>Monologue</i> (1983) 11' <i>Capriccio</i> (1983) 10'

Zondag 6 maart - 20.15 uur

De Doelen - Finale

Internationaal Gaudeamus Vertolkers Concours 1994

Yuko Suzuki, percussion  
**Iannis Xenakis** *Rebonds*  
**Yoshihisa Taira** *Convergence*

Christophe Roy, cello  
**Iannis Xenakis** *Nomos Alpha*  
**Georgis Aperghis** *2 Recitations*

Ciro Longobardi, piano  
**Pierre Boulez** *2eme Sonate: Formant 2*  
**Luciano Berio** *Sequenza IV*

Julia Whybrow, blokfluit  
**Rolf Riehm** *Gebräuchliches*  
**Luciano Berio** *Gesti*

Margit Kern, accordeon  
**Sofia Gubaidulina** *De Profundis*

# BEAST: de acousmatische ervaring

Festival voor Electronische Tapemuziek

data: 7 - 10 april 1994

7/4 - 20.15 uur Posthoornkerk

Openings concert

Karlheinz Stockhausen *Hymnen*

8/4 - 10.00 uur P.C.Hoofd-huis

Lezingen

Erik Mikael Karlsson *On the making of acousmatic music and some other viewpoints*

John Oswald *Unpluggable*

Denis Smalley *Human presence and absence*

Barry Truax *Composing with time-shifting environmental sound*

Leigh Landy *To be heard and not seen*

Michel Chion *Musique Conrète, musique acousmatique: une différence de sens, une différence de mots?*

Christiane ten Hoopen *Acousmatic and Causality*

8/4 - 20.15 uur Stedelijk Museum

'Rondo suite'

Yves Daoust *Suite Baroque: toccata*

Jonty Harrison *Pair/Impair*

Yves Daoust *Suite Baroque: "Qu'ai-je entendu"*

Kees Tazelaar *Paradigma*

Yves Daoust *Suite Baroque: "Les Agrémants"*

Barry Truax *The Wings of Nike*

Yves Daoust *Suite Baroque: L'extase*

Dennis Smalley *Wind Chimes*

9/4 - 11.00 uur Stedelijk Museum

Demonstratie-lezing met 'BEAST sound diffusion system' door Jonty Harrison van de van de universiteit van Birmingham

9/4 - 15.00 uur Stedelijk Museum

'binnenste buiten'

Barry Truax *The Blind Man*

Bernard Parmegiani *Dedans/ Dehors*

Francis Dhomont *Espace/ Escape*

Jan Boerman *Composition 1972*

'rood en dood'

Michel Chion *Requiem*

Robert Normandeu *Mémoires vives*

Bernard Parmegiani *Rouge-Mort: Thanatos*

Erik M. Karlsson *La disparition de l'azur*

10/4 - 14.00 uur Stedelijk Museum

'de oude en de nieuwe Schaeffers'

Pierre Schaeffer

& Pierre Henry *Symphonie pour un homme seul*

John Oswald *delen uit: Plunderphonics*

Carl Stone *Top Ken*

Mark Wingate *Ode to the South-Facing Form*

Erik M. Karlsson *Anchoring Arrows*

10/4 - 20.00 uur Stedelijk Museum

slotconcert *Beast Festival*

Trevor Wishart *Red Bird*

Patrick Ascione *Chants Sphériques*

## Muziek en politiek

### MUZIEK

The Acousmatic Experience: festival voor elektronische tapemuziek. Gehoord: concerten op 7 en 9 april in de Posthoornkerk en het Stedelijk Museum, Amsterdam.

door ERIK 'VOERMANS

Overgevoelig geworden voor geluidsprikkel als gevolg van de houseparty's die in het verleden in de Amsterdamse Posthoornkerk werden gehouden, belde de bewoonster van het beledende perceel onmiddellijk de politie toen zij donderdagmiddag werd opgeschrikt door luide elektronische muziek in het voormalige huis gods.

Boosdoeners waren de technici van het Birmingham Electro Acoustic Sound Theatre, afgekort B.E.A.S.T., die hun apparatuur testten in het kader van het door Gaudeamus georganiseerde Acousmatic Experience. Dit festival is gewijd aan pure elektronisch tapemuziek, waarbij visuele of andere afleidende stimuli zoveel mogelijk zijn geweerd.

De politie kwam, zag en wapperde met een proces-verbaal. Het festival dreigde daarmee in het water te vallen. Gelukkig kon worden uitgeweken naar de aula van het Stedelijk Museum, maar het openingsconcert moest noodgedwongen plaatsvinden in een zijportaal van de kerk.

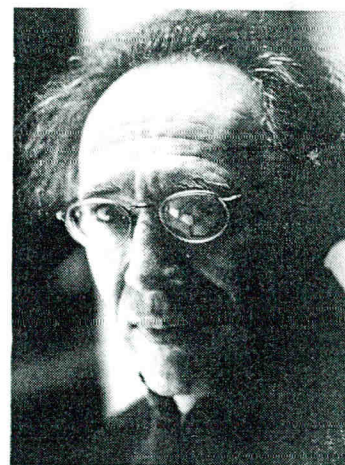
Onder ideale omstandigheden had dat concert een hoogtepunt kunnen zijn, want het 113

zinsbegoochelende minuten durende *Hymnen* (1966-67) van Karlheinz Stockhausen is nog altijd een mijlpaal in het genre. Maar omdat het zaaltje niet alle B.E.A.S.T.-apparatuur kon herbergen, was het gissen naar de werkelijke mogelijkheden van het systeem.

Zaterdagmiddag in het Stedelijk kwam de zekerheid. Daar zag de luisteraar zich omringd door dozijnen luidsprekers, inclusief aan het plafond bevestigde 'parasollen' met tweeters voor de weergave van de hoge tonen. Het klinkend resultaat was indrukwekkend, al was het niveau van de composities dat niet altijd.

The Blind Man van de Canadees Harry Truax bij voorbeeld bleek een weinig opwindend praatstuk, waarin de mogelijkheden van B.E.A.S.T. om de klanken door de ruimte te sturen onbenut bleven. Bernard Parmegiani deed dat in *Dedans/Dehors* heel wat geraffineerder. Francis Dhomonts *Espace/Escape* verdronk in zijn eigen schoonheid: evocatieve timbres zonder kop of staart.

Door zijn prachtige harmonische structuren en buitengewone spanningsvolle opbouw is *Composition 1972* van Jan Boerman misschien wel het mooiste werk dat de Nederlandse elektronische muziek ooit heeft opgeleverd. Met de ogen dicht luisterend naar de weergave door het B.E.A.S.T.-systeem werd dit een aangrijpende 'acousmatische ervaring'.



Jan Boerman

SONIC INFORMATION

### Gaudeamus Acousmatic Festival

From April 7th-10th, Gaudeamus (Amsterdam) will be organising a festival of tape music - The Acousmatic Experience. This festival is a co-promotion with the Sweelinck Conservatory and VPRO Radio, and consists of a colloquium on acousmatic music and many concerts. All tape music will be played through the BEAST sound diffusion system. Some of the concerts will include historic masterpieces of this century such as Stockhausen's monumental *Hymnen* (1967), the *Symphonie pour un homme* by Pierre Schaeffer and Pierre Henry, two pioneers of the so called 'musique concrète' and the *Composition 1972* from the Dutch composer Jan Boerman. It will also include recent works by John Oswald, the Swedish composer-poet Erik M Karlsson and the young Dutch composer Kees Tazelaar. Patrick Ascione's 16 track composition *Chants Sphériques* will make full use of the BEAST sound system.

As well as six concerts, there will be a demonstration-lecture with the BEAST system and a symposium around acousmatic music reflected upon from a phenomenological, practical, aesthetical and ecological perspective.

From March 26th until April 2nd there will also be tape music concerts at the Stedelijk Museum in Amsterdam, presenting music from studios in Holland and studios in Sweden, France and Germany. The programmes were not decided at the time of going to press.



Diderik Wagenaar

## Nederlandse Muziekdagen 1994

Utrecht - Muziekcentrum Vredenburg

2 - 4 december

2/12 - 12.00 uur - Kleine Zaal

Dufy Kwartet

Alexander Voormolen *Quartetto*

Ton de Leeuw *Strijkkwartet no.1*

Hendrik Andriessen *Il Pensiero*

Joep Straesser *String Quartet*

2/12 - 20.15 uur - Grote Zaal

Radio Symfonie Orkest o.l.v. Jac van Steen;

m.m.v. Ronald Brautigam, piano

Rob Zuidam *Trance Formations*

Rob Zuidam *Trance Position première*

Willem Pijper *Concerto, voor piano en orkest*

Willem Pijper *Symfonie no.3, K.71*

3/12 - 19.45 uur - Grote Zaal

Blazersorkest Rotterdams Conservatorium

o.l.v. Arie van Beek

Diderik Wagenaar *Crescent*

Harry Sparnaay, altklarinet - Taco Kooistra, cello - Niek de Vente, piano

Theo Loevendie *Lerchen Trio*

Jose Vicente en Peter Prommel, slagwerk

Ton de Leeuw *Music for marimbaphone, vibraphone and Japanese temple bells*

ASKO Ensemble o.l.v. Oliver Knussen

Theo Verbey *Produkt* (Nederlandse première)

Blazersorkest Rotterdams Conservatorium o.l.v. Arie van Beek

Diderik Wagenaar *Triforium*

Nieuw Ensemble o.l.v. Ed Spanjaard; m.m.v. John Sniijders, piano, Wolter Wierbos, trombone

Andries van Rossem *Walthamstow* (première)

Theo Loevendie *Bons*, voor improvisator en kamerorkest

Otto Ketting *De Overtocht*

Koor en Ensemble Nieuwe Muziek o.l.v. Huub Kerstens

Cornelis de Bondt *Dipl'Ereoo* (première)

Het PAROOI

Filmzaal Muziekcentrum Vredenburg

Project Hexagon:

Film no. 6: Willem Breuker/Johan van der Keuken: On Animal Locomotion

tijdens eerste pauze: Film no. 2: Richard Rijnvos/Frank Zweers: Atlantique en

no. 3: Theo Verbey/Alejandro Agresti Tegenbeweging

tijdens tweede pauze: Film no. 4 Diderik Wagenaar/Frank Scheffer: Lent, Vague, Indecis en no.5:

Otto Ketting/Erik van Zuylen: Time Machine

4/12 - 11.00 uur - Grote Zaal

Radio Kamer Orkest o.l.v. Ed Spanjaard,

Caren van Oijen, mezzosopraan,

Pauline Oostenrijk, hobo

Bernard Zweers *Symfonie no.1*

Richard Hol *Romances voor hobo en strijkorkest, op. 116*

Willem Pijper *Fêtes Galantes, K.34 voor mezzosopraan*

en orkest (op teksten van Paul Verlaine)

Alphons Diepenbrock *Suite de concert 'Marsyas'*

## Van Rossem boeit

### MUZIEK

Nederlandse Muziekdagen '94. Gehoord: concerten op 2 en 3 december, Muziekcentrum Vredenburg, Utrecht

door ERIK VOERMANS

Nu de orkesten in den lande, een enkele uitzondering daargelaten, de Nederlandse muziek steeds nadrukkelijker de rug toelijken te keren, krijgt een initiatief als de Nederlandse Muziekdagen steeds meer relevantie. En dat terwijl dit eiland van Hollandse toonkunst idealiter overbodig zou moeten zijn.

Aldus ontstaat er een wet: hoe beter het gaat met de Nederlandse Muziekdagen, hoe slechter het is gesteld met het Nederlandse muziekleven. Maar laten we niet te zurig doen.

Wat valt er op te merken over de zesde editie van dit jaarlijks door de NOS, Gaudeamus en Domemus in het Utrechtse Vredenburg georganiseerde festival? Er was muziek van Willem Pijper: *Symfonie nr. 3* (1926) en het *Pianoconcert* (1927), gedreven uitgevoerd door het Radio Symfonie Orkest onder Jac van Steen, met Ronald Brautigam als solist. We moeten eerlijk zijn: het was slapethee.

Ook *Trance Formations* (1991) van Rob Zuidam (1964) viel niet mee. Een hard, drabbig geïnstrumenteerd stuk met vierkante ritmes. Dan waren de brede klankvlakken en de verstilde golfbewegingen in *Trance Position* (een première) beter te verteren.

*Produkt* (1992) van Theo Ver-

bey (1959), dat twee jaar gelden in 'Donaueschingen' zijn vuurdoop onderging en nu werd uitgevoerd door het Asko Ensemble onder Oliver Knussen, begon aantrekkelijk beweeglijk, met een voor Verbey kenmerkende hortende motoriek. Hierna verzandde het werk in soli voor fluit, althobo, basklarinet en fagot, boven een etherische pedaaltonen van de synthesizer.

Andries van Rossem (1957) veraste met het welluidende *Walthamstow* (een première), geschreven voor het Nieuw Ensemble onder leiding van Ed Spanjaard. Met eenvoudig materiaal en de heterofone uitwerking daarvan wist Van Rossem van begin tot eind te boeien.

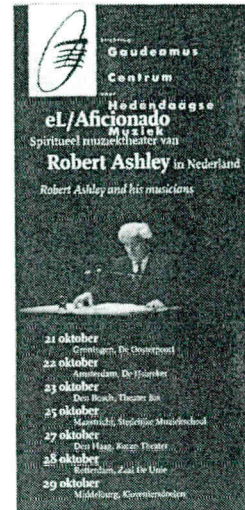
Het lange programma op zaterdagavond (einde: 23.50 uur) werd bestoken met de première van *Dipl'Ereoo* (1990) van Cornelis de Bondt (1953), uitgevoerd door het Koor en Ensemble Nieuwe Muziek met dirigent Huub Kerstens. Net als alle andere werken van De Bondt is dit een stuk dat moest worden bevochten, want 'moeilijk' is bij hem een esthetisch uitgangspunt. Het resultaat is imposant: het koor fungeert 25 minuten lang als een gigantisch menselijk orgel en het gebruikte instrumentarium, met onder meer althobo's, heckelfoons, bassethoorns, basklarinetten en hoorns, heeft een eigenzinnig nasaal klankkarakter. Een bijzonder stuk, dat zonder de Nederlandse Muziekdagen ongetwijfeld eeuwig op de plank zou zijn blijven liggen.

Laten wij ons daarom verheugen in hun bestaan.

## Overzicht concerten per podium

<b>Alkmaar</b>	<b>Provdja Theater</b>
12/1	Michael Gordon Philharmonic
25/2	Hein Pijnenburg
5/3	Touche: Muziek in Reliëf
19-24/4	Festival Componisten Noord Holland
20/5	Lia Koolmees en Huub ten Hacken
22/10	Frances Lynch
5/11	Tomoko Mukaiyama en Stefan Hussong
10/12	Ensemble Gending
<b>Amersfoort</b>	<b>Theater De Lieve Vrouw</b>
23/1	Syrinx Saxofoonkwartet
20/2	Uitti & Andriessen
20/3	Yoko Abe
17/4	Maarten Altena Ensemble
13/11	Klaas Bakker
11/12	Ensemble Novecento
<b>Amsterdam</b>	<b>Brakke Grond</b>
6-17/9	De Nieuw Amsterdam
<b>Amsterdam</b>	<b>Beurs van Berlage Aga Zaal/Yakult Zaal</b>
6/9	Gaudeamus Muziekweek; Gaudeamus Ensemble o.l.v. Huub Kerstens
10/9	Gaudeamus Muziekweek; Radio Kamer Orkest o.l.v. Mark Foster
<b>Amsterdam</b>	<b>Concertgebouw</b>
10/10	Nieuw Ensemble
<b>Amsterdam</b>	<b>De Ijsbreker</b>
30/1	Ter Veldhuis programma
19/2	The Bozza Mansion
20/3	Ensemble Nuove Sincronie
21/3	Triomf van de Dood
27/3	Ensemble Nuove Sincronie
5 - 11/9	Internationale Gaudeamus Muziekweek 1994
10/10	Basho Ensemble
22/10	Robert Ashley
4/11	Taipei Chinese Music Ensemble
5/11	Grupo Encuentros de Musica Contemporanea o.l.v. Alicia Terzian uit Argentinië
6/11	Gamelan Ensemble Gending o.l.v. Rutger van Leyden
6-12/11	International Composers' Workshop lectures
6/11	Dimiter Christoff Componeren in het huidige Oost Europa
7/11	Ying-fen Wang Traditional Music of Taiwan
8/11	Hwan-Long Pan Music conception of China/Taiwan
9/11	Jaap Voigt Afrikaanse muziek
10/11	Loong-Hsing Wen Composers and composition in Taiwan
12/11	Nigel Osborne Music and the human brain
7/11	Het Trio: Harry Sparnaay (basklarinet), René Eckhardt (piano), Harrie Starreveld (fluit), m.m.v. Fedor Theunisse (slagwerk)
9/11	Peter Prommel + Ali N'daiye Rose - slagwerk.
10/11	Concorde Ensemble
25/11	Austrian Art Ensemble
15/12	Schreck Ensemble
<b>Amsterdam</b>	<b>Frascati</b>
9/1	Rumori
6/2	Rumori
10/4	Rumori
20/11	Rumori
18/12	Rumori
<b>Amsterdam</b>	<b>Italiaans Instituut</b>
26/3	Nuove Sincronie
<b>Amsterdam</b>	<b>P.C.Hoofthuis</b>
8/4	Lezingen i.h.k. van The BEAST; The Acoustic Experience
<b>Amsterdam</b>	<b>Posthoornkerk</b>
7/4	Openings concert van The BEAST; The Acoustic Experience
9/9	Internationale Gaudeamus Muziekweek; Nederlands Kamerkoor
<b>Amsterdam</b>	<b>Stedelijk Museum</b>
8/1	Teitelbaum
22/1	Richard Barrett
29/1	The Barton Workshop
5/2	Wim Konink, Dufy Strijkkwartet, Hein Pijnenburg
19/2	De Volharding
26/2	Schreck Ensemble
19/3	Bart Spaan

## Bijlage 3



# O42 wordt een modern kernpodium

Hédennaagse muziek met uitleg

Door onze verslaggever

NIJMEGEN – De komende vier jaar zal er in O42 veel ruimte zijn voor moderne muziek. Het centrum wordt hiertoe in staat gesteld door de aanwijzing tot kernpodium voor Gelderland. Concreet betekent dit dat er met provinciale subsidie een uitgebreid programma rond moderne muziek kon worden samengesteld.

„De aandacht voor deze niet altijd makkelijke muziek is groeiende,” zegt Jetteke de Vries van O42. „Dat is ook de reden dat de provincie ons en nog twee andere podia in staat wil stellen dat verder uit te bouwen. Het is nog wel geen groot publiek, maar je merkt dat meer en meer mensen het willen leren kennen.”

In het verleden was het vooral de WIM, de Werkgroep Improvisatie Muziek, die dergelijke muziek naar Nijmegen haalde. Maar vanaf dit seizoen heeft O42 zelf de samenstelling en de organisatie ter hand genomen.

Dit resulteerde in de huidige reeks Moderne Muziek, die een driedelige opzet kent. Uiteraard komen er uitvoeringen. Voor dit seizoen staan er vier geboekt: van het Maarten Altena Ensemble, de zangeres Jannie Pranger, de Volharding en de Ereprins. Maar daar blijft het niet bij, volgens Jetteke de Vries.

### Gepraat

„Naast of eigenlijk vóór die concerten zal Bas Andriessen Nederlandse componisten interviewen. Eigenlijk zijn het geïllustreerde gesprekken, want behalve gepraat wordt er heel veel muziek gemaakt.”

„Nem bijvoorbeeld de eerste keer, aanstaande dinsdag. Componist Maarten Altena zal op die avond niet alleen vertellen, maar ook laten horen hoe hij te werk gaat. Verder is het de bedoeling dat hij op die avond een stuk, dat hij aan het schrijven is voor vocaliste Jannie Pranger, voltooit.”

De volgende avond, woensdag 14 december, is Altena weer aanwezig, maar dan als orkestleider van zijn eigen ensemble. „Op zo'n manier hopen we dat de mensen er meer aan hebben. Dat de informatie uit het gesprek de meerwaarde van het concert vormt,” zegt De Vries.

### Begrijpen

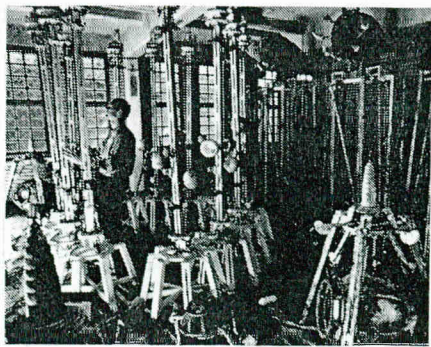
Het programma in de Serie Moderne Muziek omvat nog een derde onderdeel. Begin volgend jaar start een reeks lezingen door Andries van Rossem – bedoeld voor mensen die meer willen weten en begrijpen van deze niet zo toegankelijke muziekstijl.

De O42-medewerkster: „Steeds meer mensen leren moderne mu-

ziek kennen en daar willen we op inspelen met deze introductie. Net als Moderne Beeldende kunst is moderne muziek toch een vorm van kunst waarbij je soms wat tekst en uitleg nodig hebt.” In het kader daarvan laat de nestor van de Nederlandse hédennaagse muziek, Louis Andriessen, zich in februari in O42 interviewen.

De komende tijd wil O42 geïnteresseerden meer dan tevreden stellen en twijfelaars over de streep trekken. De Vries: „Achteraf hopen we te kunnen zeggen dat er toch wat meer interesse in moderne muziek is gekomen. Iloewel er altijd mensen zullen blijven die het afschuwelijk vinden. Maar dat heb je altijd en overal.”

Gesprek met Maarten Altena op dinsdag, concert van het Maarten Altena Ensemble op woensdag in O42 om 20.30 uur.



'De Plagen' van Armeno en Marcel Alberts

## Ereprijs met uniek werk van Kotonski

Concert door Muziekgroep De Ereprijs. Programma: werken van Boullé, De Jonge, Lann, Kotonski, Komsta en Kulenty. Gehoord: 30/9 in Gigant, APEL-DOORN.

De Poolse, bijna zeventigjarige componist Wladimir Kotonski behoort met figuren als Serocki, Baird, Görecki en wijlen Lutoslawski tot de belangrijkste componisten van zijn vaderland. Vrijdag was hij hier om de première van zijn speciaal voor Muziekgroep De Ereprijs geschreven concert voor elektronische gitaar en orkest te horen.

Dit werk is een unieke samensmelting van zaken, die men nu niet meteen met elkaar in verband brengt. Allereerst is de schrijfwijze heel klassiek. Dat blijkt uit de hecht afgebakende thematiek en de heldere structuur. Niets ontsnapt kortom aan het oor van de luisteraar. Daar staat tegenover dat het idioom onvervreemdbaar eigentijds is, met in de hoekdelen een dikwijls naar de jazz knipogende ritmiek, waarbij tegelijkertijd sprake is van een harmoniek die qua kleur soms de naam van Dallapiccola in herinnering roept. Zeer fraai is het langzame gedeelte, waarin de gitaar schittert in een uitgebalanceerde eenstemmigheid, die door het ensemble canonicus wordt verwerkt. De uit-

voering door gitarist Paul Vos en het ensemble was prima, zeker in aanmerking genomen dat het de vuurdoop betrof.

Een ander stuk dat nu voor het eerst ging was 'Tempora mutantur' van de Nederlander Peter de Jonge, een stuk dat uit twee in elkaar overgaande delen is opgetrokken die in een omgekeerd evenredige verhouding tot elkaar staan. De eerste episode bestaat uit felle, op een Strawinskiaanse wijze hunbeslagvindende ritmische accenten. Deel twee stoelt daarentegen op een breed spectrum van mooie uitwaaiende harmonische blokken, die soms de gedaante van een koraal aannemen. Een origineel werk, dat door De Ereprijs fier in de steigers werd gezet.

Dat geldt ook voor de fantastische vertolkingen van 'Agmen' van Marzena Komstra en 'Perpetuus' van Hanna Kulenty. Rest nog te melden, dat de scholieren van de compositie-cursussen die De Ereprijs op verschillende scholen geeft in groten getale aanwezig waren. Een voorbeeld hoe je aan een publiek voor eigentijdse muziek kunt bouwen en voorts een staaltje van indrukwekkend cultuurbeleid dat alom. en speciaal ook politiek, ondersteuning verdient. MAARTEN BRANDT



Aurelia Saxofoon Quartet

26/3	De Plagen
28/3	elektronische werken uit de Akademie der Künste Berlin:
28/3-1/4	Lunchconcerten elektronische muziek
29/3	elektronische werken uit Griekenland
30/3	elektronische werken uit Nederland:
31/3	elektronische werken uit de GRAME-studio te Lyon
1/4	elektronische werken uit de EMS-studio te Stockholm:
2/4	elektronische marathon met werken afkomstig uit Amerikaanse Universiteiten
8-10/4	Beast festival
16/4	Soundmovie
23/4	Componisten Overbodige Muziek
7/5	De Ereprijs
14/5	Jan Willem van der Ham e.a.
21/5	Peter van Bergen
28/5	Tatiana Koleva
10/9	Internationale Gaudeamus Muziekweek; Jos Zwaanenburg en Percussion Duo
24/9	Margo Rens, sopraan en Mariken Zandvliet, piano
1/10	Maarten Altena Ensemble
10-26/10	October Orchestras 1994
5/11	Orkater
12/11	Ensemble Gending
19/11	Ensemble Valise
26/11	Austrian Art Ensemble
3/12	Blonk/Buhrs/Verkerk
10/12	Ensemble Novecento

### Amsterdam

10/11

### Theater Soeterijn

Taipei Chinese Music Ensemble

### Amsterdam

27/12

### Theater BellevueKlap op de Vuurpijl

Louis Sclavis Quartet, Tomoko Mukaiyama, Johan Faber

### Apeldoorn

10/2

### De Gigant

De Volharding

23/2

Ton Hartsuiker; piano workshop

26/2

De Ereprijs en docenten workshop

27/2-1/3

Bewogen Koper

27/3

Aurelia Saxofoonkwartet

15/4

De Ereprijs

30/9

De Ereprijs

16/11

Het Trio

### Arnhem

23/1

### Gemeentemuseum

Ananda Sukarlan

20/2

Calefax

31/3

Ensemble Ymir, uit IJsland

10/4

De Ereprijs

22/5

Vrouwelijke componisten Rusl. & Nederl.

18/12

Marcel Worms

### Bergen

18/2

### Ruïnekerk

De Volharding

18/3

Polo de Haas en Han de Vries

19-24/4

Festival Componisten Noord Holland

27/5

Kees Wieringa

24/6

Ten Holt programma

21/10

Utrecht String Quartet

18/11

Ensemble Valise

16/12

Barton Workshop

### Den Haag

29/1

### Oud Katholieke Kerk

Van Rossum/Adriaansz programma

### Den Haag

15/1

### Korzo

Michael Gordon Philharmonic

5/2

De Volharding

20/3

Ode to Napoleon/Triomf van de Dood

27/10

Robert Ashley

26-27/11

Cadance

### Eindhoven

8/2

### Plaza Futura

Ananda Sukarlan

22/2

De Volharding

22/3

Soundmovie

25/10

Barbaarse Dans, Muziektheater met muziek van en door Hein Pijnenburg

### Eindhoven

16/10

### Stadskerk St.Cathriens

Openbaringen 1, Daniel Kientzy, Blindman Quartet, XAS trio

### Eindhoven

22/10

### Muziekcentrum Frits Philips

Nacht van de Sax, Aurelia Saxofoon Quartet en Rio Noda

**Enschede**  
 26/1 Percussive Rotterdam  
 16/2 De Volharding  
 24/3 Touche: Reisverslag Polen  
 22/9 René Eckhardt  
 3/11 Ensemble Gending  
 23/11 Austrian Art Ensemble  
 21/12 Sepp Grotenhuis en Ellen Corver

**Groningen**  
 23/3 Conservatorium  
 Triomf van de Dood

**Groningen**  
 5/1 De Oosterpoort  
 Michael Gordon Philharmonic  
 9/2 De Volharding  
 20-23/10 Prime Festival  
 21/10 Robert Ashley  
 23/10 Grote Henry Brant dag  
 1/11 Ebony Band

**'s Hertogenbosch**  
 2/10 St. Jans Kathedraal  
 Huub ten Hacken

**'s Hertogenbosch**  
 16/10 Theater BIS  
 De Volharding / Orkater  
 23/10 Robert Ashley  
 6/11 Nieuw Ensemble  
 18/12 Mondriaan Kwartet  
 23/1 Ann La Berge en Gene Carl  
 6/2 Ester Apituley, Michel Marang en Frank van de Laar

**Leeuwarden**  
 13/3 Fries Museum  
 Basho Ensemble o.l.v. Jurrien Slijter

**Maastricht**  
 16/1 Intropodium  
 Michael Gordon Philharmonic  
 6/2 Daniël Speer Trombone Consort  
 27/3 Ode to Napoleon/Triomf van de Dood  
 9/4 Maarten Altena Ensemble  
 23/4 Claude Helffer  
 29/5 Ives Ensemble  
 27/11 Austrian Art Ensemble  
 4/12 Lien van der Vliet

**Maastricht**  
 2/9-11/9 diverse lokaties  
 Multiple Sounds II

**Maastricht**  
 25/10 Kumulus  
 Robert Ashley

**Middelburg**  
 22/1 Kloveniersdoelen  
 Berman en Wieringa  
 29/10 Robert Ashley  
 27/10-26/11 Festival Nieuwe Muziek

**Nijmegen**  
 9/1 Galerie Marzee  
 Zivatar  
 6/2 Duo Novair  
 6/3 Calefax  
 10/4 Utrecht String Quartet  
 30/10 Raaf Hekkema en Lucas van Helsdingen  
 27/11 High Gravity Band

**Nijmegen**  
 14/12 O'42  
 Muziekontmoeting

**Noord Brabant, Zeeland en Vlaanderen**  
 18-27/11 November Music

**Rotterdam**  
 27/2 Conservatorium  
 Opening Internationaal Gaudeamus Vertolkers Concours 1994  
 28/2 Andreas Grün, gitaar, Wojciech Zaluk, accordeon  
 1/3 Claudio Santambrogio, fluit, Guy Livingston, piano  
 2/3 Joan Izquierdo, blokfluit, Serge Bertocchi, saxofoon  
 3/3 Duo Intercomunicazione, piano/cello en Nora Mulder, piano  
 4/3 Lutz Mandler, alphon, Diacronic Ensemble

**Rotterdam**  
 6/3 De Doelen  
 Finale Internationaal Gaudeamus Vertolkers Concours 1994

**Rotterdam**  
 25/6 Prinsekerk  
 Tentoonstelling met o.a. fotomateriaal uit bibliotheek

**Rotterdam**  
 17/2 Zaal De Unie  
 Claude Helffer  
 24/2 The Bozza Mansion



Henry Brant

# Moderne componisten zijn van alle tijden

Door **Ket Coopmans**

Het strijkkorps is alom bekend, het blaaswonder ook, en als je naar de hilt en hoort uitdrukkelijk van de groep Calefax, een strijkkorps met de ongebruikelijke bezetting van hobo, klarinet, saxofoon, bas-klarinet en fagot.

Vijf bevriende muzikanten speelden in 1985 als gelegenheidsensemble een muziekstuk dat een andere vriend, Willem van Maaren, voor hen had geschreven. Dat beviel zo goed dat ze besloten als ensemble verder te gaan, hoewel ze de middelebare schoolbanken nog niet ontproefd waren.

Immediats hebben de vijf musicus van Calefax hun klassieke conservatoriumopleiding volmond en voor men ze nog altijd een opvallend ensemble, dat een merkwaardig repertoire speelt: van zeer oude tot zeer eigenlijke muziek in eigen (zinnige) bewerkingen. Calefax noemen ze zich, een naam die ze hebben van een Amerikaanse verzameling van een Amerikaanse verzameling van een Amerikaanse verzameling. Muziek maakt warm, zegt men ze achteraf.

**Merkwaardig**  
 Het klassieke blaaswonder bestaat uit fluit, hobo, klarinet, hoorn en fagot. Calefax heeft de hilt en de hoorn eruit geknikkerd en vervangen door saxofoon en bas-klarinet. Het authentieke blaaswonder heeft wel een van de allernieuwste muzieklegens, vindt figuralist Alban Wesley.

**Waarshijpelijk** heet men gewoon te discussiëren van een orkest in enkelvoudige bezetting. Kleen probeertje alleen: voor de bezetting van Calefax is nagenoeg niets gescreven. De jonge musicus vindt dat echter geen bezwaar. Vooral hoboïst Eduard Wesley en saxofoonist Raaf Hekkema hebben zich het ambacht van het arrangeren eigen gemaakt en zijn in staat elk willekeurige muziekwerkje voor uitvoering door Calefax geschikt te maken. Of het nu een koorwerk is van Josquin Desprez, een piano-sonate van Liszt, of een twaalfde eeuws compositie van Anton Webern.

**Ritmisch**  
 In Nijmegen speelt Calefax een programma dat benadrukt dat de 'moderner' in alle tijden te vinden zijn. Elk tijdvak heeft zo zijn eigen Stockhausens en Andriassens.

**Ritensemble Calefax zondag 16.00 uur in Galerie Marzee.**



Annelie de Man en Thora Johansen

## Ierse ensemble concerteert in Kunsthuis

Door onze kunstredactie

VELP – Het Ierse ensemble Concorde geeft zondag een concert in Kunsthuis 13 in Velp. Dit concert heeft plaats in het kader van een serie die is georganiseerd door de Stichting Gaudeamus en begint om 11.30 uur.

Het programma van Concorde bevat werk van jonge Ierse componisten. Ook worden speciaal voor het ensemble door de Nederlandse componisten Roderik de Man en Gerda Geertens gemaakte werken uitgevoerd. De tournee wordt 20 november in de Ierse hoofdstad Dublin met een concert afgesloten, waarbij ook De Man en Geertens aanwezig zijn.

Concorde heeft een bezetting van fluiten, viool, cello, slagwerk en piano.



De Volharding

	1/3	Frances-Marie Uitti, Marien van Stalen, Taco Kooistra, Michiel Weidner (cello), Sjeff Douwes, klarinet, Stefica Zuzek, harp, Priti Coles, sopraan
	2/3	Siegfried Palm, cello
	3/3	Taco Kooistra, cello
	4/3	Frances-Marie Uitti, cello
	17-18/3	Ode to Napoleon/Triomf van de Dood
	26/5	Herbert Henck
	18/9	Sugarconnection; Anna Homler, Frank Schulte, Axel Otto
	30/9	De Volharding / Orkater
	20/10	Frances Lynch
	28/10	Robert Ashley
	24/11	Voxnova
<b>Rotterdam</b>		<b>De Evenaar</b>
	5/11	Tapei Chinese Music Ensemble
<b>Tilburg</b>		<b>Paradox</b>
	7/5	Annelie de Man en Thora Johansen
<b>Tilburg</b>		<b>Synagoge</b>
	5/10	Henk Stoop, Hannie van Veldhoven, Fons Mommers
<b>Utrecht</b>		<b>Muziekcentrum Vredenburg</b>
	2/12	Dufy Kwartet, Radio Symfonie Orkest o.l.v. Jac van Steen, Ronald Brautigam, piano
	3/12	Blazersorkest Rotterdams Conservatorium o.l.v. Arie van Beek Harry Sparnaay, altklarinet - Taco Kooistra, cello - Niek de Vente, piano Jose Vicente en Peter Prommel, slagwerk ASKO Ensemble o.l.v. Oliver Knussen Blazersorkest Rotterdams Conservatorium o.l.v. Arie van Beek Nieuw Ensemble o.l.v. Ed Spanjaard; m.m.v. John Snijders, piano en Wolter Wierbos, trombone, Koor en Ensemble Nieuwe Muziek o.l.v. Huub Kerstens
	4/12	Radio Kamer Orkest o.l.v. Ed Spanjaard, Caren van Oijen, mezzosopraan, Pauline Oostenrijk, hobo
<b>Utrecht</b>		<b>RASA</b>
	11/11	Tapei Chinese Music Ensemble
<b>Utrecht</b>		<b>Theater Kikker</b>
	11/1	Michael Gordon Philharmonic
	15/2	Iva Bitova met een elektronisch concert
	16/3	Berman en Wieringa
	13/4	William Anderson
	11/5	Zbigniew Karkowski
	17/5	Schönberg Kwartet
	6+7/6	Orkater, Peter Zegveld, Thijs van der Poll en Tatsuya Yoshida
	5/10	Maarten Altena Ensemble
	19/10	Frances Lynch / Janice Jackson
	25/11	Meridian Arts Ensemble
	10-11/12	Tegenstroom
<b>Utrecht</b>		<b>Utrechtse School</b>
	13/3	Openingsprogramma, Utrecht String Quartet, De Ereprijs
	31/3	Calefax
	13/4	N. Collins & B. Neill
	1/5	Soundmovie
	5/5	Blindman Kwartet
	18/9	Mondriaan Kwartet en Neely Bruce
	25/9	Eleonore Pameijer, fluit en Guus Janssen Trio
	23/10	Utrecht String Quartet
	30/10	Barbaarse Dans
	6/11	Hein Pijnenburg en Michiel Scheen
	20/11	Schönberg Kwartet
	8-10/12	Tristan Honsinger
	11/12	Nora Mulder/Marc Verhoeven
	18/12	Wim Konink en Marcel Andriessen
<b>Velp</b>		<b>Kunsthuis 13</b>
	17/3	De Ereprijs
	21/4	De Volharding
	9/10	Basho Ensemble
	13/11	Concorde Ensemble
<b>Venlo</b>		<b>Museum Van Bommel Van Dam</b>
	30/1	Maarten Altena Ensemble
	27/2	Calefax
	20/3	Annelie de Man en Harrie Starreveld
	17/4	Wim Konink
	13/11	Fluitkwartet Tegenwind
<b>Zwolle</b>		<b>Conservatorium</b>
	7/9	Gaudeamus Leerstoel, David Del Puerto
	9/11	Concorde Ensemble



# Buitenland

<b>Argentinië</b>	8/9 14/9	Rosario Buenos Aires	Judith Mok, sopraan en Hank van de Meulen - Cantigas Judith Mok, sopraan en Hank van de Meulen - Cantigas
<b>Australië</b>	30/83/9 5/9-9/9 11/9 13/9	Melbourne Sydney Brisbane Queensland	Utrecht String Quartet Utrecht String Quartet Utrecht String Quartet Utrecht String Quartet
<b>België</b>	6/3  24/3 29/3 23/7 tot 27/7  20-22/10	Brussel  Brussel Gent Luik  Gent	Ars Musica, Koor Nieuwe Muziek o.l.v. Huub Kerstens, Ensemble Musique Nouvelle o.l.v. Patrick Davin Ars Musica, Frances-Marie Uitti - cello, Workshops 21-25/3 Logos Studio, Ensemble Ymir, uit IJsland "3rd International Conference for Music Perception and Cognition", Deelname Nederlandse musicologen; slagwerker Wim Konink IPEM; Lezing door Paul Berg tijdens het "International Colloquium on New Music Research, Composition, Perception and Performance".
<b>Canada</b>	1/11 29+30/0	Toronto Toronto/Waterloo	Ontario - A-Space Gallery; Jaap Blonk, stemkunstenaar Mondriaan Kwartet en Neely Bruce
<b>Denemarken</b>	11-18/9	Aarhus	ICMC Peter Bosch en Simone Simons met The Electric Swaying Orchestra en Michael Waisvisz - Faustos Schrei en bezoek René Uylenhoet
<b>Duitsland</b>	20/3 10/6 25/6  14-16/10	Lüneburg Keulen Berlijn  Donaueschingen	Deelname van Hans van Helvert aan de Studienwoche Musik und Computer, Michel Waisvisz, <i>De Handen</i> "Die Lange Nacht der Elektronische Klänge", Concert door La Zététiq, Jos Zwaanenburg en Leigh Landy. Donaueschinger Musiktage, 4 muziekinstallaties van Ad van Buuren, Pierre Bastien, Horst Rickels, Harry de Wit
<b>Engeland</b>	12/3 23/3-28/3 3/7  16/11 2/11	York Bristol Londen  Londen Liverpool	festival Mediamix, Jos Zwaanenburg - fluit en elektronika Colston Symposium, concerten en workshops door Het Trio Queen Elizabeth Hall, Nederlands Kamer Koor, Asko Ensemble, Schönberg Ensemble en solisten Louis Andriessen <i>De Materie</i> Eleonore Pameijer met het programma Fantasiëen St.Helens, Concertserie "The Electric Concerts" van de University of Liverpool, La Zététiq, Jos Zwaanenburg en Leigh Landy
<b>Estland</b>	11/2 7/4 8-9/4	Tallinn Tartu Tallinn	Nederlands Pianisten Kwartet Leo van Oostrom, saxofoon en Gerard Bouwhuis, piano Muziekacademie, Leo van Oostrom, saxofoon en Gerard Bouwhuis, piano
<b>Finland</b>	23/8	Helsinki	ISEA 94, David Little - <i>Hyperious Tumble</i> , Lezing tijdens het congres
<b>Frankrijk</b>	7-11/4  11/6	Lyon  Bourges	festival "Musiques en Scène" Permanente installaties in het Palais Blondy, Horst Rickels - Mercurius Wagen, Pierre Bastien - Mecanium Festival Synthèse, Michel Waisvisz <i>Faustos, Schrei</i>
<b>Hongarije</b>	25/6	Szombathely	tot 14/7 "International Bartok Seminar", Workshops en concerten door STEIM, met werken van Luc Houtkamp, Nic Collins en Ray Edgar
<b>Hong Kong</b>	1/10	Hong Kong	The Chinese University, Chung Chi College, Het Trio, Harry Sparnaay - basklarinet, Harrie Starreveld - fluit, René Eckhardt - piano
<b>Ierland</b>	2/10	Dublin	Hugh Lane Municipal Gallery of Modern Art, Concorde Ensemble, Tera de Marez Oyens <i>A Wrinkle of Time</i> Nam Sam (marimba solo), Met inleiding door Tera de Marez Oyens

# Bijlage 4

## Visiting players welcome to return

was playing with vivid involvement.

Bartok's Quartet No. 5 (1934) is a work of Dionysian ebullience and witty disdain for conventional users of the scale; it was handled with absolute authority and a sense of humour by the superb violinist Klaus Heidemann and cellist Sebastian Koloski due weight.

The only string quartet by Sibelius who preferred brooding in orchestral hues, is titled *Vozer Intimar* (1909) after a phrase written by the composer above the central adagio. It is a warm, romantic work. Here a few notes suffered from ailing intonation which affected the opening dialogue of first violin and cello but the performance as a whole moved to the whirlwind of the final allegro with intense commitment.

Return visits from Utrecht are in order.

### MUSIC

**UTRECHT STRING QUARTET** (Eva Koskinen and Katherine Routley, violins; Klaus Heidemann, viola; Sebastian Koloski, cello) Recital for Trinity Grammar School Society of the Arts, Utrecht, 19 September.

The young quartet from the Netherlands, formed in 1985 (not 1975 as stated in the program), is making its first Australian tour during an expanding career, and this was its only major Sydney recital in a schedule which also includes residency at the University of Melbourne. Katherine Routley, the second violinist, has a Sydney background.

**FRED BLANKS**

Two of the four unrelated pieces grouped as the Opus 81 by Mendelssohn began it — an adante that could have been a sketch for a violin concerto, and a capriccio which whipped up an exciting fugue. Here, immediately, the Utrecht players chose

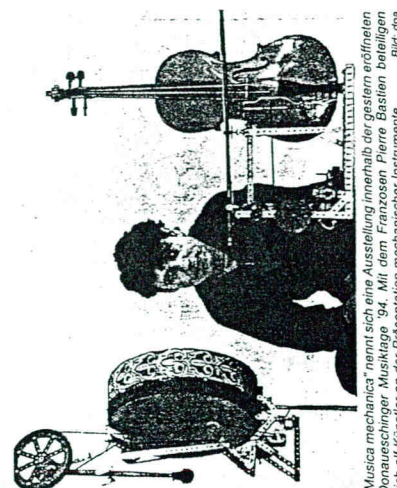


Michel Waisvisz

### DONAUESCHINGEN

## Wo Maschinen Musik machen . .

Die von Fachleuten aus der ganzen Welt besuchte Donaueschinger Musiktag, die in diesem Wochenende wieder stattfinden, warten mit zwei recht konträren Trends auf. Schwellt einerseits angesichts empfindlicher Mittelkürzungen durch das Land die Sorge um einen künftigen Bedeutungsverlust durch geschmolzene Programmangebote, so sieht das diesjährige Festival auch für eine Fülle von Innovationen in der Kunstformen zu sein. In der Gewerbeschule haben 20 Akteure allerhand Töne produzierende Apparaturen aufgebaut, die als Spielzeug der Experten und Schaustücke für Besucher agieren.



"Musica mechanica" nennt sich eine Ausstellung innerhalb der gestern eröffneten Donaueschinger Musiktag '94. Mit dem Franzosen Pierre Bastien beteiligen sich all Künstler an der Präsentation mechanischer Instrumente. Bild: apa



Concorde Ensemble

МОСКОВСКАЯ ГОСУДАРСТВЕННАЯ КОНСЕРВАТОРИЯ  
ИМ. П.И.ЧАЙКОВСКОГО.

Общество современной музыки.

## РОССИЙСКО-ГОЛЛАНДСКИЕ МУЗЫКАЛЬНЫЕ АССАМБЛЕИ:

ВОСКРЕСЕНЬЕ  
24  
АПРЕЛЯ

РАХМАНИНОВСКИЙ  
ЗАЛ

16 ЧАС. 30 МИН.

Открытие Фестиваля.  
РУССКИЙ АВАНГАРД 20-Х гг.  
РОСЛАВЕЦ, ПОПОВ,  
ПРОКОФЬЕВ.

Приведенная для камерного ансамбля.

«СТУДИЯ НОВОЙ МУЗЫКИ»

дирижер - И. ДРОНОВ

ВОСКРЕСЕНЬЕ  
24  
АПРЕЛЯ

РАХМАНИНОВСКИЙ  
ЗАЛ

19.00 час.

Авторский вечер  
Э. ДЕНИСОВА

Концерт Голландская премьера -

Трио для гобоя, виолончели

и фортепиано

исполняет ансамбль АСМ

Ю. КАСПАРОВ, А. ВИНОГРАДОВ

И. ЗАГОРИНСКАЯ, Д. ДЕНИСОВ

24  
АПРЕЛЯ

РАХМАНИНОВСКИЙ  
ЗАЛ

18.00

Банкетный зал:

Открытие

первой персональной выставки

Юлии АРАПОВОЙ

СРЕДА  
25  
АПРЕЛЯ

РАХМАНИНОВСКИЙ  
ЗАЛ

19.00

Музыка

Композиторов Голландии

МАРТЕН АЛЬТЕНА,

МАРГИТ ХОЕНДЕРДОС

исполняет ансамбль АСМ

Женни ПРАНГЕР, Йохан ФЭБЕР

РАХМАНИНОВСКИЙ  
ЗАЛ

18.00

МАРГИТ ХОЕНДЕРДОС,

Роб ЗУКЛАМ,

Ян РОКУС ван РОЗЕНДАЛЬ,

ПЕТЕР ван ОННА.

СРЕДА  
27  
АПРЕЛЯ

РАХМАНИНОВСКИЙ  
ЗАЛ

18.00

Сочинения

Композиторов АСМ

А. ВУСТИН, В. ЕКИМОВСКИЙ,

Ф. КАРАЕВ, Ю. КАСПАРОВ,

Р. ЛЕДЕНЕВ, А. РАСКАТОВ,

В. ТАРНОПОЛЬСКИЙ.

исполняет:

А. АБДУЛЛАЕВ, М. АБДУЛЛАЕВА

В. ПОПОВ, ансамбль АСМ, ансамбль

«СТУДИЯ НОВОЙ МУЗЫКИ»

ЧЕТВЕРГ  
28  
АПРЕЛЯ

РАХМАНИНОВСКИЙ  
ЗАЛ

18.00

Концерт

из сочинений

профессоров и аспирантов

кафедры композиции

Московского консерватории.

25-28  
АПРЕЛЯ

Банкетный зал

Рахманиновского з.

с 11 до 14 час.

Музыковедческая

конференция

«Российско-голландские

музыкальные ассамблеи»

25-28  
АПРЕЛЯ

Банкетный зал

Рахманиновского з.

с 16 - 18 час.

Встречи

с композиторами

и участниками

ассамблей.

(программа конференции

сможет на сайте -

2 этаж)

20/11	Dublin	Hugh Lane Municipal Gallery of Modern Art; Concorde Ensemble, Gerda Geertens <i>Nocturnal</i> Roderik de Man <i>Concords &amp; Discords for 5 Musicians</i>
<b>Italië</b>		
14/1	Bologna	Eleonore Pameijer met het programma Fantasiaëen
16/1	Rome	Nederlands Instituut, Eleonore Pameijer
<b>Letland</b>		
13/2	Riga	Nederlands Pianisten Kwartet
<b>Lithouwen</b>		
7/2	Vilnius	Nederlands Pianisten Kwartet, Robert Nasveld, Marian Bolt, Niek de Vente, Lodewijk Collette
8/2	Kaunas	Nederlands Pianisten Kwartet
19-24/4	Vilnius	festival "Jauna Muzika" Deelname van componist Bart de Kemp Bart de Kemp <i>strijkkwartet</i> , <i>Toccatocca</i> voor piano.
<b>Nieuw Zeeland</b>		
16/12	Christchurch	gitarist Martin Kaaij
18/12	Wellington	gitarist Martin Kaaij
19/12	Wellington	gitarist Martin Kaaij
28/12	Keri Keri	gitarist Martin Kaaij
29/12	Orewa	gitarist Martin Kaaij
<b>Polen</b>		
1-15/9	Kazimierz Dolny	Young composers Summercourses Deelname Jan-Bas Bollen en als docent Louis Andriessen
<b>Roemenië</b>		
24/5	Boekarest	aanwezig Alexandre Hrisanide met <i>Sonnets</i> en <i>Concerto per Clavicembalo</i>
<b>Rusland</b>		
25/4 tot 29/4	Moskou	Conservatorium, The Musicological Conference, Symposium Concert met werken van Popov, Roslavets en Denisov
24/4	Moskou	Maarten Altena Ensemble met werken van Maarten Altena
25/4	Moskou	Conservatorium, The Musicological Conference
25/4	Moskou	Prof. Paul Op de Coul: "Highlights in Contemporary Dutch Music". Prof. Albert Leman: "Moscow Composer's School". Drs. Henk Heuvelmans: "The Socio-Cultural Position of Contemporary Music in Presentday Holland". Prof. Dr. Eugenly Nazaykinski: "Musicology in Russia in the 80s-90s". Prof. Dr. Paul Op de Coul: "Musicology in the Netherlands in the 80s-90s".
26/4	Moskou	Ananda Sukarlan en Michel Marang met werken van Hoenderdos, Loevendie, Laman, van Roosendael
26/4	Moskou	Conservatorium, The Musicological Conference Prof. Dr. Yuri Holopo: "To the Question of the New Music in Russia The Second Wave". Prof. Edison Denisov: "On the Verge of 50s..60s". Prof. Dr. Rokus de Groot: 'Systems of Compositions in Dutch Music of the 80s and 90s". Prof. Dr. Alexander Sokolov: "Systems of Compositions in the Works of the A.S.M. Composers". Dr. Onno Schoonderwoerd: "Serial Structures in Revolutionary Russia?.." Prof. Dr. Inna Barsova: "Chamber Music Movement, or...?"
27/4	Moskou	Moscow Contemporary Music Ensemble met werken van Kasparov, Ekimorski en Voestin
28/4	Moskou	concert Ensemble Tsaikowski Conservatorium met werken van leerlingen
29/4	Moskou	Moscow Contemporary Music Ensemble live radio programma met werken van Denisov
13/5 tot 21/5	Kiev	III International Youth Music Forum aanwezig Jan-Bas Bollen <i>Vacuum/Lament</i> tot 6/6 Festival "The Golden Ring, 3rd International Festival of Arts "The Russian Mission" Uitvoering van werken van Jo Sporck <i>Entrain</i> , <i>Dante's Soma</i> , en <i>Serenade for String Orchestra</i> .
20/5	Moskou	
<b>Slowakije</b>		
20/6	Bratislava	"Evenings of New Music" Orkest De Volharding en aanwezig Richard Ayers

Spanje

27/10 Madrid

Circulo de Bellas Artes.  
Nieuwe Muziek Marathon tijdens het Festival de Otoño, een coproductie van Donemus, De Ijsbreker en Gaudeamus.  
Presentatie: Alvaro Guibert  
*Hexagon*: 6 korte videos op muziek van Nederlandse componisten  
Guus Janssen Trio: Guus Janssen - piano, Paul Termos - saxofoon, Han Bennink - drums  
Esther Apituley - altviool, Larissa Groeneveld - cello, Frank van de Laar - piano  
Maarten Altena Ensemble met improvisaties en composities van Maarten Altena.  
Ananda Sukarlan - piano  
Gene Carl, stem/electronica, Paul Jeukendrup, electronica.  
Trio Le Cheval: Marjanne Kweksilber - sopraan, Miny Dekkers - accordeon, Taco Kooistra - cello  
Fay Lovsky's La Bande Dessinée. Songs & Madness.



Ananda Sukarlan

Taiwan

27-28/9 Taipei

concerten en workshops door het TRIO

Tsjechië

21/6 Brno

"Musicproject - Exposition of New Music"  
Orkest De Volharding

24/10-10/11 Pilzen

Deelname Tera de Marez Oyens aan symposium

U.S.A.

5/3 New York  
5/3 New York  
6/3 New Jersey  
7/3 New York  
9-10/3 Washington  
10/3 Washington  
23/3 New York  
  
4-11/8 Tanglewood  
11/9 - 19/11 New York  
  
2/10 tot 9/10 New York  
4 + 5/11 Chicago, Illinois  
7/11 Camden  
11/11 Atlanta  
12/11 Chattanooga  
12/11 New York  
13/11 Birmingham  
14/11 New York  
16/11 Boston  
12/11 New York  
28+29/11 Albuquerque  
  
8/12 New York  
10/12 New York  
11/12 New Jersey  
12/12 Trenton  
14/12 Washington  
15/12 New York

Carnegie Hall, Oceanville, Kees Wieringa - piano  
Carnegie Hall, Oceanville, Kees Wieringa - piano  
Lily Lake Arts Festival, Kees Wieringa - piano  
New York University, Kees Wieringa - piano  
Maryland College, Kees Wieringa - piano  
Nederlandse Ambassade, Kees Wieringa - piano  
Tristan Keuris aanwezig bij de uitvoering van zijn werk *The Brooklyn Bridge* door The New York Virtuoso Singers  
Festival of Contemporary Music, Ron Ford deelname Mario van Horrik's *Donar's Chariot*, *Dionysus' Scales*, *Boxing Ring en Flexitar*  
Washinton/Boston Mondriaan Kwartet en Neely Bruce  
Randolph Street Gallery, Jaap Blonk, stemkunstenaar  
New Jersey, Jaap Blonk, stemkunstenaar  
Georgia, Jaap Blonk, stemkunstenaar  
Tennessee, Jaap Blonk, stemkunstenaar  
Roulette, James Fulkerson, Trombones and Electronics  
Alabama, Jaap Blonk, stemkunstenars  
New York University, Jaap Blonk, stemkunstenars  
Massachusetts, Jaap Blonk, stemkunstenars  
Roulette; James Fulkerson, Trombones and Electronics  
university of New Mexico, aanwezig Konrad Boehmer  
uitvoering van *Apocalipsis cum Figuris*, door het University of New Mexico Percussion Ensemble o.l.v. Chris Shultis  
Sarah Lawrence College, New York, gitarist Martin Kaaij  
Music Designs Studio, gitarist Martin Kaaij  
Olga Gorelli Gallery, gitarist Martin Kaaij  
William Patterson College, gitarist Martin Kaaij  
stemkunstenaar Jaap Blonk  
stemkunstenaar Jaap Blonk

Zweden

10+11/4 Stockholm

Leo van Oostrom, saxofoon en Gerard Bouwhuis, piano



Jaap Blonk

# MUSIC UNBOUND

By MICHAEL REDMOND

"We have a duty towards music-namely, to invent it."

-Igor Stravinsky

The Composers Guild of New Jersey (CGNJ) is finding itself in a unique position among the state's artistic organizations.

According to Robert Pollock, the organization's artistic director, the guild has begun to attract "more interest and financial support from (concert) presenters in Europe than we are seeing from presenters in New Jersey. We are being well-received by some of the most sophisticated music centers on the planet, yet this doesn't seem to be filtering back home."

The news did not appear to surprise the dozens of composers who attended Saturday's guild-sponsored "Composers Day 1995"

at Rutgers University, New Brunswick. They know only too well the difficulties faced in getting the message of contemporary music across to American presenters, performers, and audiences.

Founded in 1981 as a service organization for professional composers, the CGNJ has presented or cosponsored some 500 concerts throughout New Jersey, plus 250 in-school workshops on contemporary music. The organization's 175 members run the stylistic gamut from "total serialist" Milton Babbitt of Princeton to the unabashedly populist Mario Lombardo of Cranford.

Working in partnership with the New Jersey Percussion Ensemble at William Paterson College, the Helix Ensemble at Rutgers University, and the Cygnus Ensemble of

New York, the guild has introduced hundreds of compositions by some 90 New Jersey composers, including historically important figures such as George Antheil, Philip James, and Roger Sessions. The CGNJ has also produced three CDs.

During the past few years, the guild has been building strong links with concert presenters in the Netherlands, Belgium, Denmark, and Poland, where Pollock recently attended the Silesian Days of Contemporary Music in Katowice. In April, the New Jersey Percussion Ensemble will be playing a European tour cosponsored by the CGNJ and Holland's internationalist prestigious Gaudeamus Foundation.

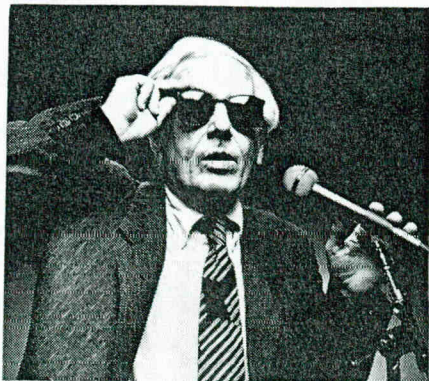
"When it comes to new music, Europe is a different culture, and so

is Japan, increasingly. People there either know American contemporary music and like it very much, or when they do hear it, they want to hear more. The difference is that audiences abroad know what they're hearing. Here in the States, audiences usually don't," said Theodore Sager Meth of Summit, an attorney who is the CGNJ's president.

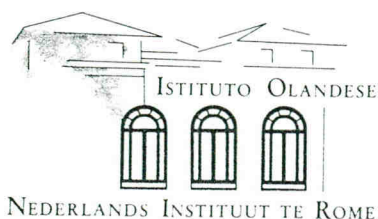
"Composers Day 1995" turned music's business-as-usual upside-down. Most musical events feature the presence of a majority of listeners, a minority of performers, and no composers (most of whom are, well, decomposing). Saturday's taping-reading performances, in which composers got to hear expert players perform scores that the

The Star-Ledger  
**TODAY**

## Bijlage 5



Robert Ashley



### CONCERTO

di

**ELEONORE PAMEIJER**

flauto traverso

domenica 16 gennaio 1994

ore 12,00

Istituto Olandese

Via Omero, 10-12

si prega di esibire l'invito all'ingresso

## Overzicht programma's concerten 1994

5/1	Groningen	De Oosterpoort Michael Gordon Evan Ziporyn Michael Gordon Michael Gordon Evan Ziporyn Michael Gordon Evan Ziporyn Michael Gordon	Michael Gordon Philharmonic <i>The low quartet</i> <i>Esto House</i> <i>Yo Shakespeare</i> <i>Vitamin C</i> <i>Be In</i> <i>Change of Life</i> <i>Tsimdao Ghmerto</i> <i>I Buried Paul</i>
8/1	Amsterdam	Stedelijk Museum  Richard Teitelbaum	Richard Teitelbaum, trio Lingua Franca en Mola Sylla, zang <i>Il Suono Improvviso</i>
9/1	Amsterdam	Frascati Cornelis de Bondt  Michael Gordon Evan Ziporyn Michael Gordon Michel Waisvisz	Rumori; Pianoduo <i>De namen der goden</i> The Michael Gordon Philharmonic <i>The low quartet</i> <i>Esto House</i> <i>Yo Shakespeare</i> <i>Hande Handele</i>
9/1	Nijmegen	Galerie Marzee Miklos Kocsar Igor Stravinsky Gyorgy Kurtag Ferenc Farkas  Guy de Bièvre Michael Finnissy	Zivatar <i>Kassak songs</i> <i>Three easy pieces</i> <i>Seven songs</i> <i>Songs from Tibicinium</i> <i>The Fruitbasket</i> <i>The many Gypsies in me</i> <i>Same as we</i>
11/1	Utrecht	Theater Kikker Michael Gordon Evan Ziporyn Michael Gordon Michael Gordon Evan Ziporyn Michael Gordon Evan Ziporyn Michael Gordon	Michael Gordon Philharmonic <i>The low quartet</i> <i>Esto House</i> <i>Yo Shakespeare</i> <i>Vitamin C</i> <i>Be In</i> <i>Change of Life</i> <i>Tsimdao Ghmerto</i> <i>I Buried Paul</i>
12/1	Alkmaar	Provadja Michael Gordon Evan Ziporyn Michael Gordon Michael Gordon Evan Ziporyn Michael Gordon Evan Ziporyn Michael Gordon	Michael Gordon Philharmonic <i>The low quartet</i> <i>Esto House</i> <i>Yo Shakespeare</i> <i>Vitamin C</i> <i>Be In</i> <i>Change of Life</i> <i>Tsimdao Ghmerto</i> <i>I Buried Paul</i>
14/1	Italië	Bologna G.Ph. Telemann Otto Ketting Rob Zuidam Misha Mengelberg Guus Janssen Jeff Hamburg Theo Verbey Ron Ford Charles Trenet/ Louis Andriessen Theo Loevendie Robert Heppener	Eleonore Pameijer met programma Fantasieën <i>Fantasia nr. 1 - 12</i> <i>Song without Words nr. 2</i> <i>B'rockqueue</i> <i>Telemann nee, Fantasie ja</i> <i>Bah Rock</i> <i>Facsimile</i> <i>Hommage</i> <i>Between</i>  <i>Le Fermier Isidore</i> <i>Trait d'Union</i> <i>"Telemann Blow-up"</i>
15/1	Den Haag	Korzo Michael Gordon Evan Ziporyn Michael Gordon Michael Gordon Evan Ziporyn Michael Gordon Evan Ziporyn Michael Gordon	Michael Gordon Philharmonic <i>The low quartet</i> <i>Esto House</i> <i>Yo Shakespeare</i> <i>Vitamin C</i> <i>Be In</i> <i>Change of Life</i> <i>Tsimdao Ghmerto</i> <i>I Buried Paul</i>
16/1	Italië	Rome G.Ph. Telemann Otto Ketting Rob Zuidam	Eleonore Pameijer met programma Fantasieën <i>Fantasia nr. 1 - 12</i> <i>Song without Words nr. 2</i> <i>B'rockqueue</i>

# Programma van geplaatst 'Middelburg' steekt mager af bij hoogtepunt jaren '80 Festival Nieuwe Muziek gaat nu 'hele jaar door'

Van orke medewerker  
Peykun Hill

## MODELBURG

De bezoeker van wat met enige ge-  
de wil nog het Festival Nieuwe Mu-  
Zieland mag heten, kan in  
Middelburg kiezen tussen gewone  
wijn en 'Mondraanwijn'.

'Dat had de stifter zo bedoeld',  
bromt de directeur Nieuwe Muziek  
Zeiland, Ad van 't Veer, op de hem  
opende. 'Jaank-er-wat-aan-  
doen-maier. Het 25-jarig jubile-  
um van het Festival Nieuwe Muziek  
in Middelburg - tot en met 26 no-  
vember in de Kloveniersdoelen -  
viel samen met het Mondraanjaar,  
dus had hij als thema Mondraan-  
en-de-muziek. Toch?

Van die vier componenten is at-  
leen Iannis Xenakis nog in leven.  
Misschien, als het Fonds voor de  
Podiumkunsten succes verheft,  
gaat er volgend jaar een nieuw ge-  
enscreerde versie van de greeks-  
se hoer-see, met toneelgroep Höl-  
in Middelburg. Van 't Veer is er zowat  
opnietisch over, al waren de erwa-  
ringen met het Fonds Podiumkun-  
sten dit jaar minder positief, een  
aanvraag voor drie compositie-op-

drachten voor het Xenakis-ensem-  
ble werd afgewezen. De festivalju-  
bileeeditie die vorige week begon  
met een programma van Geoffrey  
Madge rond de New Yorkse tijd van  
Mondraan, en nu wordt voorigezet  
door Kees Wieringa, is een sterk  
afgeknepen vorm van de oorspron-  
kelijke versie. Het steekt wat mager  
af tegen de hooggepunte het  
festival eind jaren tachtig, betoel-  
de. 'Mondraan begint, begint hij  
nlij. 'Gieert panak. Wieringa is  
worden van Paganini in 1981, inzet  
opnietisch gebouwd maar dan van die  
in Middelburg konden gebouwen: in  
juli '85 kreeg Feldman het verzoek  
van studenten om wat over zijn  
werk te vertellen. De sessie mondde  
uit in een vier uur durende lezing.

Ook het werk van de met Mondraan  
aan bevreemde componist Jacob van  
Donselaer (1890-1960) komt voort  
uit een geestesverwantschap. Het is  
zels aanmerklijk dat Van Donselaer  
hacen *Proeven van stilfijnst* uit de  
jaren 1914-1917 tot de naam 'De  
Stijf' hebben geïnspireerd.

Het planwerk in kwestie lag te  
verstoffen tot Wieringa zich erover  
ontfermt. De negen delen, exper-  
mentele studies, 'geen blijk van een  
monodieke muziek'. In de eerste  
delen staat de op compositie zich  
verwante elementen ('de harmo-  
nijn) en 'hoorgerante elementen', tot  
een bizar, maar fascinerend recla-  
tief van 190 akkoorden.

De gedachten die hier worden  
ontwikkeld zijn echte hersenkrakers  
- niet onderdoend voor de muzikale  
wiskunde van Joseph Hauser en de  
systematische systemloosheid van  
Feldman. Het hoort bij dit festival,  
met zijn laboratoriumkarakter - het  
als het onstuimige Free Funk jazz-  
trio dat na Wieringa optreedt. Maar  
periode.

of 'Zeiland' op deze voet verder  
gaat is wel de vraag.  
'Het festival is kleiner geworden,  
ik ga nu het hele jaar door', zegt  
Van 't Veer. De wereld van de nieu-  
we muziek is veranderd, constan-  
teer hij. In Groggingen, Maastricht,  
Den Haag, overal zijn nu podia  
doet festivalen organiseren. 'Doe er  
trouwen van muziek. Is er niet  
meer zo. Hij richt zich liever op wat  
zich door het jaar heen aanhoudt, in  
samenwerking met het Gaudemius  
Podium Circuit, een landelijke net-  
werk. Zo vervalt de specifieke aan-  
trekingskracht van Middelburg,  
erken Van 't Veer, maar hij vindt  
dat beter dan te wachten tot Mid-  
delburg weer een bijzonder specia-  
le componist' bromt hij. 'Het is  
'Bovendien' bromt hij. 'Het is  
ook lastig nog een componist te vin-  
den. We hebben alle groten der aar-  
de gehad. We zitten in een tussen-

of 'Zeiland' op deze voet verder  
gaat is wel de vraag.  
'Het festival is kleiner geworden,  
ik ga nu het hele jaar door', zegt  
Van 't Veer. De wereld van de nieu-  
we muziek is veranderd, constan-  
teer hij. In Groggingen, Maastricht,  
Den Haag, overal zijn nu podia  
doet festivalen organiseren. 'Doe er  
trouwen van muziek. Is er niet  
meer zo. Hij richt zich liever op wat  
zich door het jaar heen aanhoudt, in  
samenwerking met het Gaudemius  
Podium Circuit, een landelijke net-  
werk. Zo vervalt de specifieke aan-  
trekingskracht van Middelburg,  
erken Van 't Veer, maar hij vindt  
dat beter dan te wachten tot Mid-  
delburg weer een bijzonder specia-  
le componist' bromt hij. 'Het is  
'Bovendien' bromt hij. 'Het is  
ook lastig nog een componist te vin-  
den. We hebben alle groten der aar-  
de gehad. We zitten in een tussen-



Michael Gordon

	Misha Mengelberg Guus Janssen Jeff Hamburg Theo Verbey Ron Ford Charles Trenet/ Louis Andriessen Theo Loevendie Robert Heppener	<i>Telemann nee, Fantasie ja</i> <i>Bah Rock</i> <i>Facsimile</i> <i>Hommage</i> <i>Between</i>
		<i>Le Fermier Isidore</i> <i>Trait d'Union</i> <i>"Telemann Blow-up"</i>
16/1	Maastricht Intropodium Michael Gordon Evan Ziporyn Michael Gordon Michael Gordon Evan Ziporyn Michael Gordon Evan Ziporyn Michael Gordon	Michael Gordon Philharmonic <i>The low quartet</i> <i>Esto House</i> <i>Yo Shakespeare</i> <i>Vitamin C</i> <i>Be In</i> <i>Change of Life</i> <i>Tsimdao Ghmerto</i> <i>I Buried Paul</i>
22/1	Middelburg Kloveniersdoelen Jacob ter Veldhuis	Berman en Wieringa <i>Toccata</i> <i>Diverso il Tempo op.51</i> <i>Postnuclear Winterscenario op.49</i> <i>Rifugio d'uccelli notturni op.31</i>
22/1	Amsterdam Stedelijk Museum Richard Barrett	Richard Barrett <i>Air</i> <i>Knospend-Gespaltener</i> <i>Panic</i> <i>solo-improvisatie</i>
23/1	Amersfoort Theater De Lieve Vrouw Tera de Marex Oyens Daan Manneke Caroline Ansink Geert van Keulen Calliope Tsoupak Tristan Keuris	Syrinx Saxofoonkwartet <i>Trajectory</i> <i>Syrinx</i> <i>Waves</i> <i>Kwartet</i> <i>Music for saxophone quartet</i> <i>Saxofoonkwartet nr 2</i>
23/1	's-Hertogenbosch Theater Bis werken van Boulez, Padding	Ann La Berge en Gene Carl <b>Dramm, Kohn en Wolff</b>
23/1	Arnhem Gemeentemuseum Peter van Onna Ernesto Rubin de Cervin Theo Loevendie György Ligeti Geoffrey King Olivier Messiaen	Ananda Sukarlan <i>Me and the Tango</i> <i>Dono no. 3</i> <i>5 Korte stukken</i> <i>3 Etudes</i> <i>3 Korte stukken</i> <i>Petits esquises d'oiseaux</i>
26/1	Enschede Muziekcentrum James Wood Jacob Druckman Frank Nuyts Toru Takemitsu Iannis Xenakis John Cage	Percussive Rotterdam <i>Village Bural with fire</i> <i>Reflections on the nature of water</i> <i>Give me a bunch of fives</i> <i>Rain tree</i> <i>Oktlo</i> <i>Living Room Music</i>
29/1	Den Haag Oud Katholieke Kerk Piet-Jan van Rossum Peter Adriaansz Piet-Jan van Rossum Peter Adriaansz Piet-Jan van Rossum	Ensemble <i>Aan/uit</i> <i>Tambourin</i> <i>Absinth</i> <i>Fast music</i> <i>After the dark</i> <i>Acqua, vive...</i> <i>Lines, dots + crosses</i>
29/1	Amsterdam Stedelijk Museum Kenneth Gaburo Jos Kunst Christian Wolff	The Barton Workshop <i>Antiphony IV</i> <i>Any Two</i> <i>Dark as a Dungen</i> <i>For one or three people</i> <i>Heterostase</i> <i>Paganini</i>
30/1	Venlo Museum Van Bommel Van Dam Gilius van Bergeijk Martijn Padding Maarten Altena	Maarten Altena Ensemble <i>Petite Symphonie Joyeuse</i> <i>Nicht eilen nicht schleppen</i> première

# RUMORI

de organisatie van geluid



FEB 06



Richard Ayres, winnaar van de Gaudeamus Prijs 1994

30/1	Amsterdam	De Ijsbreker <b>Jacob ter Veldhuis</b>	Berman en Wieringa <i>Toccat</i> <i>Diverso il Tempo op.51</i> <i>Postnuclear Winterscenario op.49</i> <i>Rifugio d'uccelli notturni op.31</i>
5/2	Amsterdam	Stedelijk Museum  <b>Frederic Rzewski</b> <b>Chiel Meijering</b> <b>Maarten Altena</b>	Wim Konink, Dufy Strijkkwartet en Hein Pijnenburg <i>Wimusic</i> <i>Uitkuisen</i> <i>Puls</i>
5/2	Den Haag	Korzo Theater <b>David Lang</b> <b>Julia Wolfe</b> <b>Michael Gorodecki</b> <b>Wim Laman</b> <b>Darius Milhaud/</b> <b>Willem van Manen</b> <b>Louis Andriessen</b>	De Volharding <i>Street</i> <i>Arsenal of Democracy 1 &amp; 2</i> <i>Drive</i> <i>Vortex</i>  <i>Trois Rag Caprices</i> delen uit <i>M is for Man, Music and Mozart</i>
6/2	's-Hertogenbosch	Theater Bis	Ester Apituley, Michel Marang en Frank van de Laar
6/2	Maastricht	Intropodium <b>Arvo Pärt</b> <b>Hans de Jong</b> <b>Jan van der Roost</b> <b>Melchior Franck</b> <b>Claude Gervaise</b> <b>Gabriel Fauré</b> <b>Moritz Eggert</b>	werken van <b>Poort, Scelsi en Feldman</b>  Daniël Speer Trombone Consort <i>Fratres</i> <i>Kurban Bayrami</i> <i>Chemical Suite</i> <i>Intrada</i> <i>French Dances of the sixteenth century</i> <i>Pavanne</i> <i>Seraphim</i>
6/2	Amsterdam	Frascati <b>Gilius van Bergeijk</b>	RUMORI met lichtbeelden van Catharina Boon in <i>Een lied van schijn en wezen . "Dood gaat slechts wat nimmer leefde: leugen en het spinsel van schijn en waan"</i> (Frederik van Eeden). Derek Bailey en Peter van Bergen
6/2	Nijmegen	werken van <b>Richard Ayres, Jan-Bas Bollen en Alison Isadora</b>  Galerie Marzee <b>Enrique Raxach</b> <b>Burkhardt Söll</b> <b>Jacob ter Veldhuis</b> <b>Chiel Meijering</b> <b>Andrea Basevi</b> <b>Norman Symonds</b>	Duo Novair <i>Decade</i> <i>Landscape and Clothes</i> <i>Night and Day</i> <i>No pain, no gain</i> <i>Milonga de l'Ironia</i> <i>Persuasion</i>
7+8/2	Lithouwen	Vilnius/Kaunas Robert Nasveld, Marian Bolt, <b>Graham Fitkin</b> <b>Theo Loevendie</b> <b>François-Bernard Mâche</b> <b>Ton Bruynèl</b> <b>Gavin Bryars</b> <b>Alfred Schnittke</b> <b>Robert Nasveld</b> <b>Graham Fitkin</b>	Nederlands Pianisten Kwartet Niek de Vente, Lodewijk Collette <i>Untitled II</i> <i>Voor Jan, Piet en Klaas</i> <i>Lethe</i> <i>Rain</i> <i>Out of Zaleski's Gazebo</i> <i>Hommage à Stravinsky</i> <i>Three Pieces</i> <i>Sciosophy</i>
8/2	Eindhoven	Plaza Futura  <b>Michael Nyman</b> <b>Geoffrey King</b> <b>Jan-Rokus van Rosendaël</b> <b>Gene Carl</b> <b>Calliope Tsoupaki</b> <b>John Adams</b> <b>Louis Andriessen</b> <b>Arvo Pärt</b>	Ananda Sukarlan, maximale ontwikkeling van minimalisme 3 delen van de muziek voor de film <i>The Piano</i> <i>Pithecanthropus variations</i> <i>George took the wrong plane</i> twee delen uit de <i>Pink Suite</i> <i>Ananda</i> <i>China Gates</i> <i>Trepidus</i> <i>Variationen zur Gesundung von Arinushka</i> <i>Für Alina</i>
9/2	Groningen	De Oosterpoort <b>David Lang</b> <b>Julia Wolfe</b> <b>Michael Gorodecki</b> <b>Wim Laman</b> <b>Darius Milhaud</b> <b>/Willem van Manen</b> <b>Louis Andriessen</b>	De Volharding <i>Street</i> <i>Arsenal of Democracy 1 &amp; 2</i> <i>Drive</i> <i>Vortex</i>  <i>Trois Rag Caprices</i> delen uit <i>M is for Man, Music and Mozart</i>

10/2 Apeldoorn	De Gigant David Lang Julia Wolfe Michael Gorodecki Wim Laman Darius Milhaud /Willem van Manen Louis Andriessen	De Volharding Street Arsenal of Democracy 1 & 2 Drive Vortex  Trois Rag Caprices delen uit <i>M is for Man, Music and Mozart</i>
11/2 Estland	Tallinn Graham Fitkin Theo Loevendie François-Bernard Mâche Ton Bruynël Gavin Bryars Alfred Schnittke Robert Nasveld Graham Fitkin	Nederlands Pianisten Kwartet Untitled II Voor Jan, Piet en Klaas Lethe Rain Out of Zaleski's Gazebo Hommage à Stravinsky Three Pieces Sciosophy
13/2 Letland	Riga Graham Fitkin Theo Loevendie François-Bernard Mâche Ton Bruynël Gavin Bryars Alfred Schnittke Robert Nasveld Graham Fitkin	Nederlands Pianisten Kwartet Untitled II Voor Jan, Piet en Klaas Lethe Rain Out of Zaleski's Gazebo Hommage à Stravinsky Three Pieces Sciosophy
15/2 Utrecht	Theater Kikker werken van o.a. <b>Huba de Graaf</b>	Iva Bitova met een electronisch concert met
16/2 Enschede	Muziekcentrum David Lang Julia Wolfe Michael Gorodecki Wim Laman Darius Milhaud /Willem van Manen Louis Andriessen	De Volharding Street Arsenal of Democracy 1 & 2 Drive Vortex  Trois Rag Caprices delen uit <i>M is for Man, Music and Mozart</i>
17/2 Rotterdam	Zaal De Unie Pierre Boulez	Claude Helffer Notations Eerste sonate
18/2 Bergen	Ruïnekerk David Lang Julia Wolfe Michael Gorodecki Wim Laman Darius Milhaud /Willem van Manen Louis Andriessen	De Volharding Street Arsenal of Democracy 1 & 2 Drive Vortex  Trois Rag Caprices delen uit <i>M is for Man, Music and Mozart</i>
19/2 Amsterdam	Stedelijk Museum David Lang Julia Wolfe Michael Gorodecki Wim Laman Darius Milhaud /Willem van Manen Louis Andriessen	De Volharding Street Arsenal of Democracy 1 & 2 Drive Vortex  Trois Rag Caprices delen uit <i>M is for Man, Music and Mozart</i>
19/2 Amsterdam	De Ijsbreker Christian Wolff	The Bozza Mansion For 5 or 10 players Isn't this a time Piano preludes Peace March 1: Stop Using Uranium Responsibility (wereldpremière) From leaning forward Look she said Burdocks
20/2 Amersfoort	Theater De Lieve Vrouw Jonathan Harvey Giacinto Scelsi Ron Ford Richard Barrett Gilius van Bergeijk Paul Termos Frances-Marie Uitti Louis Andriessen	Uitti & Andriessen Curve with Plateau Voyages Cadenza Ne songe plus En Route Roma improvisatie improvisatie



Christophe Roy, winnaar Cello Prijs tijdens het Internationaal Gaudeamus Concours

## Cello centraal op Gaudeamusconcours voor vertolkers

### Van een verslaggever

Het 28ste Internationale Gaudeamus Vertolkers Concours 1994 wordt van 27 februari tot en met 6 maart gehouden in de Rotterdamse Doelen en andere lokaties. Het staat open voor jonge solisten en ensembles in de hedendaagse muziek. Dit jaar staat de cello centraal en inmiddels hebben zich 90 solisten en ensembles laten inschrijven.

Onder de deelnemers bevinden zich behalve cellisten weer vele slagwerkers, pianisten, fluitisten, gitaristen en ensembles in de meest uiteenlopende instrumentale bezettingen. De jury bestaat dit jaar uit de cellisten Siegfried Palm (Duitsland) en Marien van Staalen (Nederland), basklarinettist Harry Sparnaay (Nederland), de dirigent George-Elie Octors (België) en de Finse clavecinist Jukka Tiensuu.

### Na 1940

De musici en ensembles van ten hoogste negen leden zijn vrij in hun keus van het repertoire, als de muziek maar op haar vroegst na 1940 en liefst na 1980 is gecomponeerd. Van de zes te spelen werken moeten er minstens twee van Nederlandse componisten zijn. Elk jaar krijgt één jaarlijks wisselend instrument speciale aandacht: dit jaar de cello, waarvoor een extra prijs beschikbaar is gesteld.

Het concours wordt gehouden in drie ronden. De eerste op 28 februari en 1, 2, 3 maart van 9.30 tot 17.30 uur in het Rotterdams Conservatorium; de tweede op 4 en 5 maart van 10.00 tot 17.00 uur eveneens in het conservatorium en de finale op 6 maart om 20.15 uur in de kleine zaal van de Doelen. Verder zijn er iedere dag lunchconcerten op het Rotterdams Conservatorium concerten van deelnemers in Zaal de Unie en op 24 en 25 februari Masterclasses door Siegfried Palm. □

# Orkest De Volharding op dreef in Plaza Futura

54 162 167

Orkest De Volharding, concertserie voorjaar 1994. Werken van Wolfe, Lang, Corodecki, Wim Laman, Milhaud en Louis Andriessen. Dirigent: Jurien Hempel. Plaza Futura, dinsdag 22 februari.

(Door Antoon Maessen)

Zo'n optreden van Orkest De Volharding is bepaald niet slaapverwekkend. Elf blazers, waaronder fluit, horn, drie saxen, drie trombones en drie trompetten, bevinden zich in een halve cirkel, aangevuld met een piano en een contrabas. Als dirigent fungeert Jurien Hempel die - voor wie daar nog aan mocht twijfelen - fanatiek en heilig geloofd in de allernieuwste muziek. Dat kan ook gezegd worden van zijn groep die een spetterende, hartverscheurende opening verzorgde met 'Arsenal of Democracy', geschreven door de Amerikaanse componiste Julia Wolfe. Dit hemelbestormende werk laat indringende ritmische impulsen horen in het kader waarvan op de spits gedreven dissonanten de oren deden tuiten. Even wennen dus.

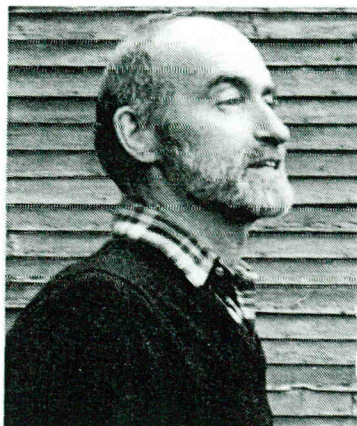
David Langs 'Street' bevat een 'opmerkelijke combinatie van het aangename en het gruwelijke'. De organiserende Stichting 'New Limits' schiep de mogelijkheid dergelijke verklarende teksten op een royale manier te bestuderen. In tegenstelling tot verschillende andere concertondemeringen die eerst een programma verkopen en dan het licht uitdraaien, zorgde New

Limits voor een normale, niet inspannende leesgelegenheid. Die ontspannende manier van doen was beslist wel nodig, want ook de werken van Corodecki, Laman, Milhaud en Louis Andriessen vereisten een informatieve concentratie van het geïnteresseerde publiek.

Na Langs op clusters gebaseerde bijdrage volgde een opmerkelijk stuk van onze landgenoot Wim Laman. Deze kwam op verrassende wijze voor de dag met 'Vortex', 'een krachtmeting tussen de neerzuigende tolbeweging' met als middelpunt de toon E, twaalf minuten in bedrijf. Een knap geschreven werk, niet minder voortreffelijk gespeeld door De Volharding. Corodecki's 'Drive' opende een agressieve aanval op de luisteraars. Maar de moed en het doorzettingsvermogen van de blazersgroep leverden opnieuw sterke staaltjes op van inleving en vakmanschap.

Milhauds pikante 'Rag-Caprices' - pittig voorzien van polytonale tendenzen - betekende een verademing in het kader van veel moeilijke zaken.

'M is for Man, Music & Mozart'. Ziedaar een kleurrijke, van stijlwisselingen voorziene creatie van Louis Andriessen. Een aangenaam stuk dat op perfecte wijze liet horen, dat de voormalige actieleider het toch maar ver geschopt heeft. Bovendien... een ton voor de 3M Muziekprijs is tenslotte ook niet niks!



Christian Wolff

20/2	Arnhem	Gemeentemuseum Anton Webern Hans Abrahamsen	Calefax <i>Variationen</i> <i>Walden</i>
22/2	Eindhoven	Plaza Futura David Lang Julia Wolfe Michael Gorodecki Wim Laman Darius Milhaud /Willem van Manen Louis Andriessen	De Volharding <i>Street</i> <i>Arsenal of Democracy 1 &amp; 2</i> <i>Drive</i> <i>Vortex</i>  <i>Trois Rag Caprices</i> delen uit <i>M is for Man, Music and Mozart</i>
23/2	Apeldoorn	De Gigant	Ton Hartsuiker; piano workshop
24/2	Rotterdam	Zaal De Unie Christian Wolff	The Bozza Mansion <i>For 5 or 10 players</i> <i>Isn't this a time</i> <i>Piano preludes</i> <i>Peace March 1: Stop Using Uranium Responsibility (wereldpremière)</i> <i>From leaning forward</i> <i>Look she said</i> <i>Burdocks</i>
25/2	Alkmaar	Provdaja Theater Marc van Vugt Ig Henneman Jacques Palinckx David Dramm Chiel Meijering	Hein Pijnenburg <i>And then there were three</i> <i>Sottosuolo</i> <i>Que tous ses dents étaient des idées</i> <i>Trash and variations</i> <i>You can't keep a good man down</i>
26/2	Amsterdam	Stedelijk Museum Michael Matthews Michael Chocholak Hans van Eck Jeremy Arden Arie van Schutterhoef Kaija Saariaho	Schreck Ensemble <i>The first Sea</i> <i>Quadrigenina</i> <i>The Androgyn</i> <i>Riddle No.1</i> <i>Wording:midden</i> <i>..de la Terre</i>
26/2	Apeldoorn	De Gigant	De Ereprijs en docenten workshop <i>Bewogen Koper tot 1/3</i>
27/2	Venlo	Museum Van Bommel Van Dam Anton Webern Hans Abrahamsen	Calefax <i>Variationen</i> <i>Walden</i>
27/2	Rotterdam	Conservatorium Concours 1994, Conservatorium o.l.v. Marien	Internationaal Gaudeamus Vertolkers openingsconcert studenten Rotterdams van Staalén, m.m.v. Rebecca Smit, cello en Nils van Haften, basklarinet <i>Stroom voor 8 celli en basklarinet</i> <i>Dialogo voor cello solo en 7 instrumenten</i>
28/2	Rotterdam	Conservatorium  M.de Falla E.Krenek S.Gubaidulina O.Schmidt	Andreas Grün, gitaar, Wojciech Zaluk, accordeon <i>Hommenaje</i> <i>Suite</i> <i>De profundis</i> <i>Toccata nr.1 op.24</i>
1/3	Rotterdam	Conservatorium  Jos Zwaanenburg Robert Dick Pierre Boulez John Zorn	Claudio Santambrogio, fluit, Guy Livingston, piano <i>Solo for prep. flute</i> <i>Flames must not encircle side 5</i> <i>First Sonata</i> <i>Dead ringer</i>
1/3	Rotterdam	Zaal De Unie Taco Kooistra, Michiel Weidner (cello), Sjeff Douwes, klarinet, Stefica Zuzek, harp, Priti Coles, sopraan Martijn Padding Magnus Lindberg Anthony Girard Mauricio Kagel Alfred Schnittke Hans Werner Henze	Frances-Marie Uitti, Marien van Staalén, <i>Twenty to twenty-one</i> <i>Steamboat Bill Jr.</i> <i>Expérience de la lumière</i> <i>Match</i> <i>Hymnus I</i> <i>Being Beauteous</i>
2/3	Rotterdam	Conservatorium  Luciano Berio Victor Varela Franco Donatoni Toru Takemitsu Eric de Clercq	Joan Izquierdo, blokfluit, Serge Bertocchi, saxofon <i>Gestri</i> <i>Oriente</i> <i>Sweet</i> <i>Distance</i> <i>Why? (the muted silence)</i>



2/3	Rotterdam	Zaal De Unie Bernd A. Zimmermann Toshiro Mayuzumi Dimitri Terzakis Krzysztof Penderecki The cello-clone, Rotterdam	Siegfried Palm, cello <i>Sonate für Cello solo</i> <i>Bunraku</i> <i>Dialog der Seele mit ihrem Schatten</i> <i>Capriccio per Siegfried Palm</i> Philharmonic cello Society o.l.v. Marien van Stalen <i>Messagequise voor 7 celli</i> <i>Sweet Pain voor 8 celli</i> <i>Cyclofonie XII voor 8 celli</i>
3/3	Rotterdam	Zaal De Unie Ton de Leeuw Per Norgard Klaas de Vries Helmut Lachenmann Blandine Rannou, Alfred Lessing en Stanley Hoogland	Taco Kooistra, cello <i>Apparences I</i> <i>Solo intimo</i> <i>Susan said, cello solo uit A King, riding</i> <i>Pression</i>
3/3	Rotterdam	Conservatorium B.A. Zimmermann O. Messiaen A. Sauer	Duo Intercomunicazione, piano/cello en Nora Mulder, piano <i>Intercomunicazione</i> <i>Ile de feu 1 &amp; 2</i> <i>Buster</i>
4/3	Rotterdam	Zaal De Unie Salvatore Sciarrino Jonathan Harvey György Kurtag Iannis Xenakis Giacinto Scelsi The Jazz-cello; Tristan Honsinger, Sean Bergin, Ernst Glerum en Alan Purves	Frances-Marie Uitti, cello <i>Ai Limiti della Notte</i> <i>Curve with Plateaux</i> <i>Pilinszky János</i> <i>Kottos</i> <i>Ygghur</i>
4/3	Rotterdam	Conservatorium N. Heyduck A. Askin S. Bussoffi C. Mezzanotte	Lutz Mandler, alphorn, Diacronic Ensemble <i>Solo für Alphorn und Elektronik</i> <i>Solo für Didjeridoo</i> <i>Autotono</i> <i>Quaderno d'Autumno</i>
5/3	USA	New York Robert Pollock David Lang Enrique Raxach Jacob ter Veldhuis Jacob ter Veldhuis Simeon ten Holt Simeon ten Holt	Carnegie Hall Oceanville, Kees Wieringa <i>Log a Rhythms vol.2</i> <i>While Nailing at Random</i> <i>Preludes</i> <i>Postnuclear Winterscenario op.49</i> <i>Toccata</i> <i>Soloduveldans no.2</i> <i>Natalon in E</i>
5/3	Alkmaar	Provadja werken geschreven door jonge en soms zeer jonge (9 jaar) leerlingen.	Touche: Muziek in Reliëf
6/3	België	Brussel Ensemble Musique Nouvelle Heinz Holliger	Ars Musica, Koor Nieuwe Muziek o.l.v. Huub Kerstens, o.l.v. Patrick Davin <i>Scardanelli Zyklus I-II-III</i>
6/3	Nijmegen	Galerie Marzee Anton Webern Hans Abrahamsen	Calefax <i>Variationen</i> <i>Walden</i>
6/3	Rotterdam	De Doelen Iannis Xenakis Yoshihisa Taira Iannis Xenakis Georgis Aperghis Pierre Boulez Luciano Berio Rolf Riehm Luciano Berio Sofia Gubaidulina	Finale Internationaal Gaudeamus Vertolkers Concours 1994 Yuko Suzuki, percussie <i>Rebonds</i> <i>Convergence</i> Christophe Roy, cello <i>Nomos Alpha</i> <i>2 Recitations</i> Ciro Longobardi, piano <i>2eme Sonate: Formant 2</i> <i>Sequenza IV</i> Julia Whybrow, blokfluit <i>Gebräuchliches</i> <i>Gesti</i> Margit Kern, accordeon <i>De Profundis</i>
6/3	USA	New Jersey Robert Pollock David Lang Enrique Raxach Jacob ter Veldhuis Jacob ter Veldhuis Simeon ten Holt Simeon ten Holt	Lily Lake Arts Festival, Kees Wieringa, piano <i>Log a Rhythms vol.2</i> <i>While Nailing at Random</i> <i>Preludes</i> <i>Postnuclear Winterscenario op.49</i> <i>Toccata</i> <i>Soloduveldans no.2</i> <i>Natalon in E</i>

# Accordeoniste wint prijs bij Gaudeamus

## DE DOELEN, ROTTERDAM

Gaudeamus Concours voor Vertolkers van Nieuwe Muziek. Yuko Suzuki (slagwerk), Christophe Roy (cello), Ciro Longobardi (piano), Julia Whybrow (blokfluit) en Margit Kern (accordeon). Radio-uitzending: donderdagavond 17 maart, Radio 4.

## DOOR AAD VAN DER VEN

De Duitse accordeoniste Margit Kern behaalde gisteravond met haar bevolgen uitvoering van een werk van Goebaidolina de eerste prijs (5000 gulden) van het Internationaal Gaudeamus Concours. Met het indrukwekkende 'De profundis' van de Moskouse componiste werd een weinig opwindende finale afgesloten.

De deelnemer die de beste muziek had meegebracht eindigde het hoogst. Of het één met het ander had te maken viel moeilijk vast te stellen. De 'podiumpersoonlijkheid' speelt ont-

genzeiglijk een belangrijke rol. Wanneer saai muziek door saai musici wordt uitgevoerd is er geen redding aan, zoals de Italiaanse pianist Ciro Longobardi demonstreerde in Boulez' Derde sonate. Zijn uitvoering van dat werk was eerder een administratieve handeling dan een vertolking. Met zijn vierde prijs passeerde Longobardi overigens nog de Japanse slagwerkster Yuko Suzuki, die in stukken van Xenakis en Taira zeker niet de aantrekkelijkste kanten van haar beroep toonde.

## Toewijding

De jonge musici die aan dit concours voor vertolkers van nieuwe muziek deelnemen - zestig uit zestien landen - zijn over het algemeen types voor wie de eigentijdse toonkunst geen bijkomstigheid maar hoofzaak is. Hun toewijding is groot. Maar zij torsen vaak bloedeloze muziek en maken in veel gevallen de indruk daar weinig vreugde aan te beleven.

Margit Kern sprong er gisteravond met Goebaidolina duidelijk uit.

Ook de Britse blokfluitiste Julia Whybrow (tweede prijs) viel op. Vervelend alleen, dat zij naast 'Gesti' van Luciano Berio ook de aaneenschakeling van flauwe grapjes en domme deuntjes, getiteld 'Gebräuchliches', van Rolf Riehm speelde.

De Franse cellist Christophe Roy, die onder meer het knarsende, louter uit losse flodders bestaande 'Nomos Alpha' van Xenakis uitvoerde, kreeg de derde prijs.



## Calefax Rietensemble in galerie Marzee

NIJMEGEN - Het Calefax Rietensemble verzorgt zondag 6 maart een concert in galerie Marzee, Waalkade 4 in Nijmegen. Het concert begint om vier uur 's middags. De organisatie is in handen van Stichting Moderne Muziek Nijmegen in samenwerking met de Stichting Gaudeamus. Calefax bestrijkt met zijn repertoire de 12de tot en met de 20ste eeuw. Het ensemble heeft de intentie oude muziek te laten klinken als nieuw en nieuwe muziek of ze klassiek is. Zondag 6 maart staan er ballades en rondo's uit de 14de eeuw en het programma.

## Een nieuwe impuls De Lieve Vrouw

**AMERSFOORT.** Om de status van de muziekuitvoeringen te verhogen, heeft Theater De Lieve Vrouw deze investering in kwaliteitsmuziek gelijk gemaakt dankzij financiële steun van diverse bedrijven en instanties. Met een openingsconcert door de pianiste Yoko Abe wordt de nieuwe vleugel officieel in gebruik genomen op zondagmiddag 20 maart.

Het is vrijdagmorgen elf uur in het theatercafé van De Lieve Vrouw. Het merendeel van de gasten zit met ingepakte planten op de tafels aan de koffie, want buiten is een deel van de bloemenmarkt. Een pianoconcert van Mozart begeleidt het geroezemoes van de overve-

en kunnen we de muziekprogramma's meting een nieuwe impuls geven." "Op 20 maart is er een openingsconcert in de Grote Zaal. De bekendste Japanse pianiste Yoko Abe presenteert dan een gevarieerd programma. Ze speelt op ons maagdelijke klavier werken van Haydn, Chopin, Schöenberg maar landgenoot de componist Maki Ishii. We denken dat met dit recitaal een concerttraditie in gang kan worden gezet die we aan de sponsoren en andere musici te danken hebben. Yoko Abe, zuster van de bekende pianist en Duitse pianist, is verouderd bij Theo Bruins in de muziekwereld. Theo Bruins is uit de muziekwereld verdwenen. Strididien

heeft ze opgetreden in diverse landen van Europa, in Japan en in de Verenigde Staten. In New York deed ze bijvoorbeeld mee aan een uitvoering van Stravinsky's 'Le Sacre du Printemps' voor vier Vleugels.

In Nederland bracht ze recent werk van de componist Messiaen. Als soliste trad ze op met het Residentie Orkest en het Nederlands Blazers Ensemble. Zondag 20 maart, om 14.30 uur, brengt zij de nieuwe vleugel van De Lieve Vrouw tot klinken.

Benno Spijker

## Openingsconcert 'De Ereprijs' spraakmakend

De Ereprijs. Dirigenten: Wim Megens en Wim Boerman. Muziek van Igor Strawinsky, Peter van Onna, Vanessa Lann, Meliha Doguduyal, Frank Zappa, Marzena Komsta en Wladimir Tarnopolski. Heropeningsconcert van gisteravond in Kunsthuis 13 in Velp

Door Wil Kox

Met de muziekgroep 'De Ereprijs' had het herbouwde Kunsthuis 13 als 'prikkelend podium' geen betere groep in huis kunnen halen. En dan gaat het niet alleen om het lawaai dat deze groep maakt. Het betreft dan de durf waarmee men als 'Het Gelders Orkest voor de Nieuwe Muziek' zich sterk maakt voor het hedendaagse componeren. Voor composities van eigen en andere bodem, waarvan de inkt vaak nog nauwelijks droog is. Muziek in ieder geval die prikkelt tot discussies pro en contra. Wat wil je nog meer.

De genodigden hebben het gisteravond geweten. Want deze nieuwe concertzaal is eigenlijk net iets te klein voor de decibels geluid die de

groep produceert. In feite kan het net. Maar de uitstraling van de groep lag ook meer in het feit van het optreden zelf, dat allereerst als een signaalfunctie voor de toekomst van Kunsthuis 13 mag worden gezien. Met de vaart van deze muziek nog in de oren zal Kunsthuis 13 er ongetwijfeld ook de gang in houden.

De Ereprijs speelde repertoire waarvan enkele werken een premiere-karakter hadden. Niet helemaal natuurlijk, want zowel in Apeldoorn, de thuisbasis van de groep, als in de Arnhemse Schouwburg was er al wat van te horen.

Men begon, bijna traditiegetrouw, met de versie van een gedeelte uit de finale van Strawinsky's Vuurvogel. Met de bekende de fatsoenlijke luisteraars wakker schuddende effecten. Het was dus meteen prijs met De Ereprijs. En dat zou zo blijven.

In 'In a violet triangle' van de Gelderse componist Peter van Onna ontvouwde zich weer die muziek, die zich maar niet van de chaos kan losmaken. Pas op het einde begon wat muzikaal licht in

7/3	USA	New York Robert Pollock David Lang Enrique Raxach Jacob ter Veldhuis Jacob ter Veldhuis Simeon ten Holt Simeon ten Holt	New York University Kees Wieringa - piano <i>Log a Rhythms vol.2</i> <i>While Nailing at Random</i> <i>Preludes</i> <i>Postnuclear Winterscenario op.49</i> <i>Toccata</i> <i>Soloduveldans no.2</i> <i>Natalon in E</i>
10/3	USA	Washington, Nederlandse Ambassade, Robert Pollock David Lang Enrique Raxach Jacob ter Veldhuis Jacob ter Veldhuis Simeon ten Holt Simeon ten Holt	Kees Wieringa - piano <i>Log a Rhythms vol.2</i> <i>While Nailing at Random</i> <i>Preludes</i> <i>Postnuclear Winterscenario op.49</i> <i>Toccata</i> <i>Soloduveldans no.2</i> <i>Natalon in E</i>
12/3	Engeland	York Leigh Landy Jos Zwaanenburg	University - festival Mediamix, Jos Zwaanenburg - fluit en elektronika <i>Ceci n'est pas une flute</i> <i>Voice without a mout</i> Openingsprogramma
13/3	Utrecht	Utrechtse School Programma Utrecht String Quartet: Anton Webern Hans Kox Giacinto Scelsi Bela Bartok Igor Stravinsky	<i>Strijkkwartet op. 28</i> <i>Strijkkwartet</i> <i>String Quartet</i> <i>Strijkkwartet no. 1</i> <i>Vuurvogel (deel uit finale)</i> De Ereprijs <i>In a violet triangle</i> <i>Dancing to an orange drummer</i> <i>Ikaros</i> <i>Agmen</i> <i>Black Page</i> <i>Ich sing aus der Tiefe...</i>
13/3	Leeuwarden	Fries Museum Roderik de Man	Basho Ensemble o.l.v. Jurrien Slijter Verloren Paradijzen
16/3	Utrecht	Theater Kikker Morton Feldman	Berman en Wieringa Untitled Composition
17/3	Velp	Kunsthuis 13 Igor Stravinsky Peter van Onna Vanessa Lann Meliha Doguduyal Marzena Komsta Frank Zappa Tadeusz Wielecki	De Ereprijs <i>Vuurvogel (deel uit finale)</i> <i>In a violet triangle</i> <i>Dancing to an orange drummer</i> <i>Ikaros</i> <i>Agmen</i> <i>Black Page</i> <i>Ich sing aus der Tiefe...</i>
17/3	Rotterdam	De Unie en 18/3 Frederic Rzewski Arnold Schönberg	Frederic Rzewski en strijkersensemble Triomf van de Dood De Profundis <i>Ode to Napoleon</i> <i>Kammersymphonie</i>
18/3	Bergen	Ruinekerk Elliott Carter Simon Bainbridge Theo Loevendie	Polo de Haas en Han de Vries <i>Pastoral</i> <i>Music for Mel and Nora</i> <i>Two short pieces</i> <i>- On the train</i> <i>Blues (opgedragen aan Polo de Haas)</i> <i>Sonate for hobo and piano</i> <i>Obsession</i>
19/3	Amsterdam	Stedelijk Museum Werken van Bart Spaan: Theo Loevendie Stefan Wolpe Makoto Shinohara	Bart Spaan <i>Lichtval 1</i> <i>Las Orillas del Alma</i> <i>Los Infinitos Caminos</i> <i>Lichtval 2</i> <i>Lichtval 3</i> <i>Flujos de Luz</i> <i>Valavond</i> <i>Lichtval 4</i>
20/3	Amersfoort	De Lieve Vrouw Arnold Schönberg Maki Ishii	Yoko Abe <i>Drei Klavierstücke</i> <i>Black Intention</i>

20/3	Den Haag	Korzo Theater <b>Frederic Rzewski</b>  <b>Arnold Schönberg</b>	Frederic Rzewski en strijkersensemble Triomf van de Dood De Profundis <i>Ode to Napoleon</i> <i>Kammersymphonie</i>
20/3	Duitsland	Lüneburg	Deelname van <b>Hans van Helvert</b> aan de Studienwoche
20/3	Venlo	Museum Van Bommel Van Dam <b>C.P.E.Bach</b>  <b>Paul Méfano</b> <b>Klaas de Vries</b> <b>Goffredo Petrassi</b> <b>Edgard Varèse</b> <b>Roderik de Man</b> <b>Evelyn Ficarra</b>	Annelie de Man en Harrie Starreveld <i>Largo in d (Wotquenne 83)</i> <i>fluit en clavecimbel</i> <i>Traits Suspendus</i> <i>Toccata Americana</i> <i>Ala</i> <i>Density</i> <i>Chordis Canem</i> <i>Deuce</i>
21/3	Amsterdam	De Ijsbreker <b>Frederic Rzewski</b>  <b>Arnold Schönberg</b>	Frederic Rzewski en strijkersensemble Triomf van de Dood De Profundis <i>Ode to Napoleon</i> <i>Kammersymphonie</i>
22/3	Eindhoven	Plaza Futura <b>Luciano Berio</b> <b>György Ligeti</b> <b>Jaap Dercksen/eddie d.</b>	Soundmovie 2 Sequenza's, resp. voor trompet en piano Mysteries of the Macabre Sound/Movie
23/3	USA	New York, Lincoln Centre o.l.v. Harold Rosenbaum m.m.v. o.a. het Rascher Saxophone Quartet <b>Tristan Keuris</b> <b>Louis Andriessen</b> <b>Luciano Berio</b> <b>Charles Wuorinen</b>	The New York Virtuoso Singers <i>To Brooklyn Bridge</i> <i>Flora Tristan</i> <i>Canticum Novissimi Testamenti II</i> <i>Saxophone Quartet</i>
23/3	Groningen	Conservatorium <b>Frederic Rzewski</b>  <b>Arnold Schönberg</b>	Frederic Rzewski en strijkersensemble Triomf van de Dood De Profundis <i>Ode to Napoleon</i> <i>Kammersymphonie</i>
23/3	Engeland	Bristol  <b>Jonathan Harvey</b> werken van Nederlandse componisten	tot 28/3 University - Colston Symposium, concerten en workshops door Het Trio nieuw werk
24/3	Enschede	Muziekcentrum programma 'Reisverslag Polen, muziek en fotografie'	Touche: Reisverslag Polen
24/3	België	Brussel Workshops 21-25/3 <b>Jonathan Harvey</b> <b>Giacinto Scelsi</b> <b>György Kurtag</b> <b>Paul Termos</b> <b>Helmut Lachenmann</b> <b>Richard Barrett</b>	festival Ars Musica, Frances-Marie Uitti - cello  <i>Three Sketches / Chant</i> <i>Voyages</i> <i>Janos Pilinszky: Gerard de Nerval</i> <i>Roma</i> <i>Pression</i> <i>Ne songe plus à fuir</i>
26/3	Amsterdam	Stedelijk Museum	<b>Armeno Alberts</b> De Plagen sculpturencomplex
26/3	Amsterdam	Italiaans Instituut <b>Fausto Romitelli</b> <b>Andries van Rossem</b> <b>Pietro Borradori</b> <b>Elliott Carter</b> <b>Riccardo Nova</b> <b>Aldo Clementi</b>	Ensemble Nuove Sincronie <i>Nell'alto dei giorni Immobili</i> <i>Untitled composition</i> <i>Camera Obscura</i> <i>Canone per Quattro</i> <i>Sax Nova Organa</i> <i>Berceuse</i>
27/3	Amsterdam	De Ijsbreker <b>Fausto Romitelli</b> <b>Andries van Rossem</b> <b>Pietro Borradori</b> <b>Elliott Carter</b> <b>Riccardo Nova</b> <b>Aldo Clementi</b>	Ensemble Nuove Sincronie <i>Nell'alto dei giorni Immobili</i> <i>Untitled composition</i> <i>Camera Obscura</i> <i>Canone per Quattro</i> <i>Sax Nova Organa</i> <i>Berceuse</i>
27/3	Apeldoorn	De Gigant <b>Geert van Keulen</b> <b>Peter van Onna</b> <b>Paolo Pizzani</b>	Aurelia Saxofoonkwartet <i>Saxofoonkwartet</i> <i>The gravity of D</i> <i>Pim sta per parlare</i>



Peter van Onna

# BEAST vereist professioneel geluid

**MUZIEK**  
The Acoustic Experience, festival voor elektronische tapemuziek met werken van Stockhausen, Boorman, Truax, Schaeffer en Henry. 17 m zo., Stedelijk Museum Amsterdam.

Het was nog van te voren gezegd. Tot 85 decibel en niet meer. Maar toen het BEAST-systeem (het geluidssysteem van het Birmingham Electro Acoustic Sound Theatre) woensdag in de Amsterdamse Posthoornkerk was geïnstalleerd, wilden de jongens wel even de knoppen open zetten. Het werd het door Gaudeamus georganiseerde vierde festival voor tapemuziek, 'The Acoustic Experience', bijna twee weken geleden. Het is de nieuwste poging van de kerk, het Centrum Nieuwe Kunstmuziek, besloot dat het BEAST maar een ander concerten moet worden.

De concerten die tot een feestdagavond doorgaan, zijn vrij laat maar de aula van het Stedelijk Mu-

seum. Het openingsconcert met *Hymnen* van Karlheinz Stockhausen kon donderdag nog wel doorgaan in de Posthoornkerk, maar in één van de zijportalen die was afgeschermd met glazen wanden.

Het tekent de marginale positie die de elektronische muziek inneemt. Elektronica is er in de huidige concertpraktijk weliswaar genoeg, maar haast altijd als onderdeel van een visueel spektakel. De tapemuziek die in de beslotenheid van een studio wordt gecomponeerd en alleen via boxen met de buitenlucht in aanraking komt, is een letterlijk 'onanzienlijk' deel van het muziekleven.

Het lijkt zo vanzelfsprekend dat je luistert met je oren, maar het loskoppelen van auditieve en visuele signalen is en blijft een omstuurlijke zaak, zo leerde de ervaring tijdens het twee uur durende *Hymnen*. 'Niet te zien', betekent niet alleen dat er daadwerkelijk niets anders te zien valt (dan een batterij onbeweeglijke luidsprekers, maar

dat het merendeel van de elektronisch geproduceerde geluiden die uit die boxen komen geen visueel voor-

Ornring door boxen in het half-, nieuwste elektronica-eras van de duister van de kerk, als je luistert naar deze zuiverste vorm van ge-

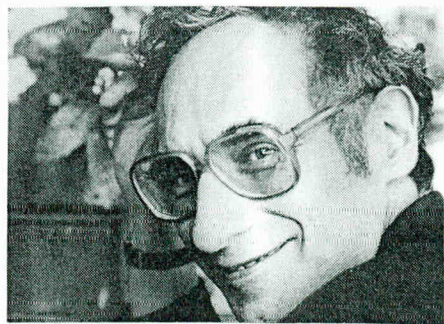
luid, blijkt weer hoe vaak onge-merkt het beeld zich aan de klankecht. Want ook bij een uiterst auditiële handeling als het beluisteren van een cd-opname zie je onbewust toch de instrumenten en de musici voor je. Maar wat voor voorstelling roept het op als het slotakkoord van het Duitse volkslied de duur van de menselijke ademhaling overstijgt en geleidelijk transformeert in een on-

Op zulke momenten ontstaat het onderscheid tussen het beluisteren van muziek en de 'acousmatische ervaring': een wereld waarin de klank bijna tastbaar is geworden en geluid maar niets anders verwijst dan zichzelf. Om die ervaring draait het festival waarin zowel de klassieke als de elektronische muziek

uit de jaren vijftig en zestig (onder meer de *Symphonie pour un homme* van Pierre Schaeffer en Pierre Henry) als de klassieke van de horen zijn (zoals *Plutalophonics* van John Oswald).

Het is het enige muziekfestival dat zo weinig uitvoerende musici vereist en dat roept al gauw het idee op dat de 'zwarte-doos-muziek' net zo goed thuis bij de eigen luidsprekers beluisterd kan worden. Maar zelfs in geantipeerde staat bewees het BEAST (de hoge frequentie-luidsprekerjes konden niet aan het plafond gehangen worden en de opstelling was donderdagavond nogal compact) dat professionele geluids-

sturing via een diversiteit aan luidsprekers een voorwaarde is om de gecomponeerde klankwerelden ook als een omringende werkelijkheid weer te geven. Hoe paradoxaal het ook is, ook puur elektronische muziek komt pas tot z'n recht in een 'live'-uitvoering.



Frederic Rzewski

		<b>Franco Donatoni</b> <b>Sorin Lerescu</b> <b>John Cage</b> <b>David Dramm</b>	<i>Rasch</i> <i>Reflex Quatro</i> <i>Four 5</i> <i>Come true</i>
27/3	Maastricht	Intropodium <b>Frederic Rzewski</b>	Frederic Rzewski en strijkersensemble <i>Triomf van de Dood</i> <i>De Profundis</i> <i>Ode to Napoleon</i> <i>Kammersymphonie</i>
		<b>Arnold Schönberg</b>	
28/3	Amsterdam	Stedelijk Museum <b>Lütz Glandien</b> <b>Ellen Hünigen Schmidt</b> <b>Klaus Martin Kopitz</b> <b>Helmut Zapf</b>	werken uit de Akademie der Künste Berlin: <i>Strange Drums</i> <i>Versunkene Landschaft</i> <i>Das Geheimnis des verlassenen Räumes</i> <i>Epilog für Tape und Kontrabass</i>
29/3	België	Gent <b>Jonas Tomasson</b> <b>Atli Ingolfsson</b> <b>Karolina Eiriksdottir</b> <b>Teruaki Suzuki</b> <b>Askill Masson</b> <b>Hilmar Thordarson</b>	Logos Studio, Ensemble Ymir, uit IJsland <i>Sonata XXI</i> <i>Musuhi</i> <i>Renku</i> <i>The chain of Plecios</i> <i>Snjor</i> <i>Three places in Japan</i>
29/3	Amsterdam	Stedelijk Museum <b>Dimitris Camarotos</b> <b>Haris Xantheadakis</b> <b>Costas Stratoudakis</b> <b>Costas Moshos</b> <b>Takis Zerdevas</b> <b>Vangelis Katsoulis</b>	werken uit Griekenland <i>Not net knots</i> <i>The Alegory of Hours</i> <i>Lines at an Exhibition</i> <i>Corale Quasi una Fantasia</i> <i>City, the other side</i> <i>The Night</i>
30/3	Amsterdam	Stedelijk Museum <b>Eric de Clercq</b> <b>Marc Verhoeven</b> <b>Peter Plompen</b> <b>Michael Fahres</b> <b>Atharwan</b> <b>Sinta Wullur</b> <b>Sonja Mutsaers</b>	werken uit Nederland: <i>Dream Drums</i> <i>De Vogel Rok</i> <i>Selected Blend</i> <i>delen uit: Hain</i> <i>Asavari</i> <i>Bayangan</i> <i>Made with joint forces</i>
31/3	Amsterdam	Stedelijk Museum <b>James Giroudon</b> <b>Bruno Capelle</b> <b>Pierre Alain Jaffrennou</b> <b>James Giroudon</b>	werken uit de GRAME-studio te Lyon <i>Bribes d'hiver</i> <i>Tercet secret</i> <i>Océane...</i> <i>Jamais l'aube ne fut si douce</i>
31/3	Arnhem	Conservatorium <b>Jonas Tomasson</b> <b>Atli Ingolfsson</b> <b>Karolina Eiriksdottir</b> <b>Teruaki Suzuki</b> <b>Askill Masson</b> <b>Hilmar Thordarson</b>	Ensemble Ymir, uit IJsland <i>Sonata XXI</i> <i>Musuhi</i> <i>Renku</i> <i>The chain of Plecios</i> <i>Snjor</i> <i>Three places in Japan</i>
31/3	Utrecht	Utrechtse School <b>Anton Webern</b> <b>Hans Abrahamson</b>	Calefax <i>Variationen</i> <i>Walden</i>
1/4	Amsterdam	Stedelijk Museum <b>Anders Bloomqvist</b> <b>Akos Rozman</b> <b>Bo Rydberg</b> <b>Sten Olov Hellström</b> <b>Peter Lundén</b>	werken uit de EMS-studio te Stockholm: <i>Delta A</i> <i>Klagovisor</i> <i>Cadena</i> <i>Off the lip</i> <i>Movements</i>
2/4	Amsterdam	Stedelijk Museum <b>William Eldridge</b> <b>Brigitte Robindoré</b> <b>Ned Bouhalasse</b> <b>Randall Smith</b>	elektronische marathon <i>Modular Dreams</i> <i>new piece</i> <i>Attraction</i> <i>The Black Museum</i>
		Werken uit Amerikaanse studios: Mills College	<b>Christopher Koenigsberg, David Kwan, Seth Clark, Jonathan Mitchell, Tim Walters Gregory Moore, Alexandra Gardner, James Bigelow, Gunnar Proppé, Roxanne Merryfield Linda Seltzer, Matthew Wuolle, Christopher Penrose, Stan Link Bill Schostaedt, Ludger Brummer, Chris Chafe, Stanislav Krupowitz</b>
		CalArts	<b>Curtis Bahn, Ken Overton, David Arzouman, José Halac, Kevin Parks, Matthew Suttor</b>
		Princeton	
		CCRMA	
		Brooklyn College	

7/4	Amsterdam	Posthoornkerk Openings concert Beast Festival <b>Karlheinz Stockhausen</b> <i>Hymnen</i>
7/4	Frankrijk	Lyon tot 11/4 festival "Musiques en Scène" Permanente installaties in het Palais Blondy, <b>Horst Rickels</b> - <i>Mercurius Wagen</i> , <b>Pierre Bastien</b> - <i>Mecanium</i>
7/4	Estland	Tartu <b>Enrique Raxach</b> <b>Diderik Wagenaar</b> <b>Erwin Schulhoff</b> <b>Louis Andriessen</b> <b>Klas Torstensson</b> <b>Peter van Onna</b> Leo van Oostrom, saxofoon en Gerard Bouwhuis, piano <i>Asalto</i> <i>Kaleidofonen</i> <i>Hot Sonate</i> <i>Trepidus</i> <i>Hamra</i> <i>Crystal Dreams</i>
8/4	Estland	Tallinn <b>Enrique Raxach</b> <b>Diderik Wagenaar</b> <b>Erwin Schulhoff</b> <b>Louis Andriessen</b> <b>Klas Torstensson</b> <b>Peter van Onna</b> Leo van Oostrom, saxofoon en Gerard Bouwhuis, piano <i>Asalto</i> <i>Kaleidofonen</i> <i>Hot Sonate</i> <i>Trepidus</i> <i>Hamra</i> <i>Crystal Dreams</i>
8/4	Amsterdam	P.C.Hoofthuis, <b>Erik Mikael Karlsson</b> Lezingen tijdens Beats Festival <i>On the making of acousmatic music and some other viewpoints</i> <b>John Oswald</b> <b>Denis Smalley</b> <b>Barry Truax</b> <i>Unpluggable</i> <i>Human presence and absence</i> <i>Composing with time-shifting environmental sound</i> <b>Leigh Landy</b> <b>Michel Chion</b> <i>To be heard and not seen</i> <i>Musique Conrète, musique acousmatique: une différence de sens, une différence de mots?</i> <b>Christiane ten Hoopen</b> <i>Acousmatic and Causality</i>
8/4	Amsterdam	Stedelijk Museum <b>Yves Daoust</b> <b>Jonty Harrison</b> <b>Yves Daoust</b> <b>Kees Tazelaar</b> <b>Yves Daoust</b> <b>Barry Truax</b> <b>Yves Daoust</b> <b>Dennis Smalley</b> tijdens Beast Festival <i>Suite Baroque: toccata</i> <i>Pair/Impair</i> <i>Suite Baroque: "Qu'ai-je entendu"</i> <i>Paradigma</i> <i>Suite Baroque: "Les Agréments"</i> <i>The Wings of Nike</i> <i>Suite Baroque: L'extase</i> <i>Wind Chimes</i>
9/4	Amsterdam	Stedelijk Museum Demonstratie-lezing met 'BEAST sound diffusion system' door Jonty Harrison van de van de universiteit van Birmingham <i>'binnenste buiten'</i> <b>Barry Truax</b> <b>Bernard Parmegiani</b> <b>Francis Dhomont</b> <b>Jan Boerman</b> <i>The Blind Man</i> <i>Dedans/ Dehors</i> <i>Espace/ Escape</i> <i>Composition 1972</i> <i>'rood en dood'</i> <b>Michel Chion</b> <b>Robert Normandeau</b> <b>Bernard Parmegiani</b> <b>Erik M. Karlsson</b> <i>Requiem</i> <i>Mémoires vives</i> <i>Rouge-Mort: Thanatos</i> <i>La disparition de l'azur</i>
9/4	Estland	Riga, Muziekacademie Leo van Oostrom, saxofoon en Gerard Bouwhuis, piano <b>Enrique Raxach</b> <b>Diderik Wagenaar</b> <b>Erwin Schulhoff</b> <b>Louis Andriessen</b> <b>Klas Torstensson</b> <b>Peter van Onna</b> <i>Asalto</i> <i>Kaleidofonen</i> <i>Hot Sonate</i> <i>Trepidus</i> <i>Hamra</i> <i>Crystal Dreams</i>
9/4	Maastricht	Intropodium <b>Gilius van Bergeijk</b> <b>Maarten Altena</b> <b>Maarten Altena</b> <b>Martijn Padding</b> Maarten Altena Ensemble <i>Symphonie</i> <i>Code</i> <i>Animals</i> <i>Nicht eilen, nicht schleppen</i>
10/4	Zweden	Stockholm Leo van Oostrom, saxofoon en Gerard Bouwhuis, piano <b>Enrique Raxach</b> <b>Diderik Wagenaar</b> <b>Erwin Schulhoff</b> <b>Louis Andriessen</b> <b>Klas Torstensson</b> <b>Peter van Onna</b> <i>Asalto</i> <i>Kaleidofonen</i> <i>Hot Sonate</i> <i>Trepidus</i> <i>Hamra</i> <i>Crystal Dreams</i>

## Festival elektronische muziek in Amsterdam

AMSTERDAM (GPD) - Met je ogen dicht naar muziek luisteren. Dat heet: genieten. En in andere woorden: 'een acousmatische ervaring: ondergaan', een pure luisterervaring zonder enige visuele prikkeling. In de Amsterdamse Posthoornkerk kunnen liefhebbers van elektronische muziek volgende week zo'n ervaring maximaal beleven.

In de kerk vindt van 7 tot en met 10 april 'The acousmatic experience' plaats, een vierdaags festival voor elektronische tapemuziek, dat is georganiseerd door de Stichting Gaudeamus. Tijdens het festival zullen onder meer werken van Karlheinz Stockhausen, Pierre Schaeffer en Pierre Henry ten gehore worden gebracht via een wel heel speciale geluidsinstallatie: Beast, oftewel Birmingham Electro Acoustic Sound Theatre.

Deze installatie, ontwikkeld aan de universiteit van Birmingham en voor de eerste keer in Nederland gebruikt, bestaat uit tientallen speakers die rondom, onder en boven het publiek worden opgesteld, en waarmee de klanken 'gestuurd' kunnen worden. „Alles is mogelijk, de klanken kunnen worden gefilterd, de richting van de klanken kan worden gestuurd en je kunt spelen met de toonhoogten. Door middel van dit systeem kan een componist een geheel eigen interpretatie aan zijn stuk meegeven", zegt Michael van Eekeren van Gaudeamus.

Elektronische tapemuziek ontstond in de jaren vijftig, toen componisten de mogelijkheid ontdekten om in de studio synthetische klanken te maken, en die op band te zetten. Zo ontstonden hele nieuwe, revolutionaire muziekstukken. De laatste jaren worden uitvoeringen van elektronische muziek vaak gedomineerd door visuele spektakelstukjes. Tijdens het festival staat echter elektronische tapemuziek 'zonder toeters en bellen' centraal. Gaudeamus wil met het festival het oude ambacht van de studiocomponist weer onder de aandacht brengen, die met plakband en schaar een heel eigen tapecompositie vervaardigt.

Op het programma staan historische meesterwerken als 'Hymnen' uit 1967 van Stockhausen, 'Symphonie pour un homme seul' van Pierre Schaeffer en Pierre Henry uit 1950 en 'Composition 1972' van de Nederlandse componist Jan Boerman. Ook zijn er werken van de jonge componisten Kees Tazelaar en Erik M. Karlsson te beluisteren. Een programmaboekje is verkrijgbaar bij de stichting Gaudeamus (020 - 6947349).

## Premières Ereprijs van wisselend niveau

Concert: 'Jonge loten' door De Ereprijs o.l.v. Wim Megens en Wim Boerman. Programma: werken van Igor Stravinsky, Vanessa Lann, Meliha Doguduyal, Sumire Nukina, Frank Zappa, Marzena Komsta en Wladimir Tarnopolski. Gehoord: 15/4 in Gigant, APELDOORN.

Het positieve van een ensemble als De Ereprijs is niet alleen dat het eigentijdse muziek toegankelijk maakt door een ongedwongen en vaak spetterende presentatie van doorgaans als 'zwaar' ervaren stukken. Ook de 'laboratoriumfunctie' ten dienste van jonge, vaak nog studerende componisten mag niet uitgevlakt worden. Het programma 'Jonge loten' bijvoorbeeld is opgebouwd rond werk van toonkunstenaars die nog niet echt een naam hebben, maar van De Ereprijs de kans kregen hun talent en ambachtelijke vaardigheden verder uit te bouwen. Vrijdag zouden in Apeldoorn drie stukken in première gaan, maar het Gitaarconcert van de Russische componist Kontonski was te laat gereed gekomen om met een aanvaardbare eerste uitvoering te komen, die werd verschoven naar 30 september. Wat resteerden waren nieuwe werken van twee buitenlandse, in Nederland studerende componisten, waarvan met name 'Ikaros' van de van oorsprong Indonesische Sumire Nukina (1946) zeer beviel. De leerlinge van Misha Mengelberg en Daan Manneke laat haar Ereprijs-werk beginnen met schijnende (kwart)tonen in de houtblazers, die een pianomelodie met een cantus fir-

mus-achtig karakter omcirkelen. Die melodie lijkt een bouwsteen voor een naar het einde toe steeds nadrukkelijker wordend ostinato, dat uiteindelijk de twinkende loopjes van klarinet en melodisch slagwerk overstemt. Een fraai stuk, met verve en bezieling ten doop gehouden door De Ereprijs met een betrouwbare Wim Megens aan het roer.

'Ikaros' mag gerust op het repertoire blijven, hetgeen misschien minder geldt voor 'Steigerend hart' van de Turkse, in Den Haag bij Theo Loevendie studerende Meliha Doguduyal. Het wals-achtige maar ritmisch soms verrassende begin maakt nog nieuwsgierig, maar al snel vervalt het werk in een soort moderne bigband-idioom, waarbij de gekozen harmonieën niet direct een componist met een eigen klanktaal verraden. Als geheel blijft dit 'Steigerend hart' nogal aan de oppervlakte, de hardnekkige pogingen van Wim Boerman en zijn muzikanten, waarvan een groot deel zeer vertrouwd is met jazz- en daaraan verwante muziek, ten spijt.

De andere 'Jonge loten' aan de componistenstam waren dit maal Vanessa Lann ('Dancing to an orange drummer') en Marzena Komsta (het onstuimige 'Agmen'), terwijl de Ereprijs-hit 'Weltvoll Irsinn' van Tarnopolski en bewerkingen van werken van Stravinsky ('Vuurvogel'-finale) en Frank Zappa voor de nodige afwisseling en herkenbaarheid mochten zorgen. TOM RUIJFROK

10/4	Amsterdam	Stedelijk Museum Pierre Schaeffer & Pierre Henry John Oswald Carl Stone Mark Wingate Erik M. Karlsson	'de oude en de nieuwe Schaeffers'  <i>Symphonie pour un homme seul</i> <i>delen uit: Plunderphonics</i> <i>Top Ken</i> <i>Ode to the South-Facing Form</i> <i>Anchoring Arrows</i>
10/4	Amsterdam	Posthoornkerk Trevor Wishart Patrick Ascione	slotconcert Beast Festival <i>Red Bird</i> <i>Chants Sphériques</i>
10/4	Arnhem	Gemeentemuseum Igor Stravinsky Peter van Onna Vanessa Lann Meliha Doguduyal Marzena Komsta Frank Zappa Tadeusz Wielecki	De Ereprijs <i>Vuurvogel (deel uit finale)</i> <i>In a violet triangle</i> <i>Dancing to an orange drummer</i> <i>Ikaros</i> <i>Agmen</i> <i>Black Page Sonata</i> <i>Ich sing aus der Tiefe...</i>
10/4	Amsterdam	Frascati Misha Mengelberg, Maarten Martijn Padding Nicolas Collins & Ben Neill	RUMORI! Altena Ensemble <i>Nicht eilen, nicht schleppen</i>
10/4	Nijmegen	Galerie Marzee Anton Webern Hans Kox Giacinto Scelsi Bela Bartok	Utrecht String Quartet <i>Strijkkwartet op. 28</i> <i>Strijkkwartet</i> <i>String Quartet</i> <i>Strijkkwartet no. 1</i>
11/4	Zweden	Stockholm  Enrique Raxach Diderik Wagenaar Erwin Schulhoff Louis Andriessen Klas Torstensson Peter van Onna	Muziekacademie, Leo van Oostrom, saxofoon en Gerard Bouwhuis, piano <i>Asalto</i> <i>Kaleidofonen</i> <i>Hot Sonata</i> <i>Trepidus</i> <i>Hamra</i> <i>Crystal Dreams</i>
13/4	Utrecht	Utrechtse School Nicolas Collins & Ben Neill  Nicolas Collins David Bowie Ben Neill	Nicolas Collins & Ben Neill  After Haydn Sound or Picture 678 Streams Still Lives Five Years Music for 'The King of Thule
13/4	Utrecht	Theater Kikker	William Anderson werken voor akoestisch, electrisch gitaar en banjo! van: David Lang, Scott Johnson, Milton Babbitt, Franck Brickle, Akemi Nalto, Shoko Suzuki, Joël Bons, Louis Andriessen en Jacob ter Veldhuis
15/4	Apeldoorn	De Gigant Igor Stravinsky Peter van Onna Vanessa Lann Meliha Doguduyal Marzena Komsta Frank Zappa Tadeusz Wielecki	De Ereprijs <i>Vuurvogel (deel uit finale)</i> <i>In a violet triangle</i> <i>Dancing to an orange drummer</i> <i>Ikaros</i> <i>Agmen</i> <i>Black Page Sonata</i> <i>Ich sing aus der Tiefe...</i>
16/4	Amsterdam	Stedelijk Museum Luciano Berio  György Ligeti Jaap Dercksen/eddie d	Soundmovie <i>Sequenza X voor trompet solo</i> <i>Sequenza IV voor piano solo</i> <i>Mysteries of the Macabre</i> Soundmovie
17/4	Amersfoort	De Lieve Vrouw Martijn Padding Nicolas Collins & Ben Neill	Maarten Altena Ensemble <i>Nicht eilen, nicht schleppen</i>
17/4	Venlo	Museum Van Bommel Van Dam  Tera de Marez Oyens Frederic Rzewski Iannis Xenakis Luc Brewaeys	Wim Konink * m.m.v. Marcel Andriessen, slagwerk <i>Nam San</i> <i>To the earth</i> <i>Rebonds</i> <i>Jocaste (grand) daughter *</i>
19/4	Lithouwen	Vilnius Bart de Kemp	festival "Jauna Muzika" tot 24/4 strikkwartet <i>Toccatacca</i> voor piano.

19/4	Alkmaar (Provadjia) en Bergen (Ruïnekerk)	tot 24/4 Festival Componisten Noord Holland werken van <b>Herman van Weydom Claterbos, Bernard van den Boogaard, Dirk Dekker en Pieter Rynja</b>
21/4	Velp	Kunsthuis 13 <b>David Lang</b> <b>Julia Wolfe</b> <b>Michael Gorodecki</b> <b>Wim Laman</b> <b>Darius Milhaud/</b> <b>Willem van Manen</b> <b>Louis Andriessen</b>
		De Volharding <i>Street</i> <i>Arsenal of Democracy 1 &amp; 2</i> <i>Drive</i> <i>Vortex</i>  Trois Rag Caprices delen uit <i>M is for Man, Music and Mozart</i>
22/4	Bergen	Ruïnekerk <b>Bram Heijmans</b> <b>Herman v. W. Claterbos</b> <b>Kees van Unen</b> <b>Kees van Zelst</b> <b>Andries Hubers</b>
		Festival Stchting Componisten Noord-Holland <i>Adagium</i> <i>Intonatie</i> <i>The faith to move the mountain</i> <i>10 Cummings songs</i> <i>Het uur van Lorca</i>
23/4	Maastricht	Intropodium <b>Pierre Boulez</b>
		Claude Helffer <i>Notations</i> <i>Tweede sonate</i> <i>Le Merle Bleu</i> <i>Cryptophonos</i> <i>Herma</i>
23/4	Amsterdam	Stedelijk Museum
		Componisten Overbodige Muziek <b>Hero Wouters en Cees Hiep</b>
24/4	Alkmaarse	Provadjatheater
25/4	Rusland	Moskou
		Ina Bottelier, Pieter Rynja en Dirk Dekker
25/4	Rusland	Moskou
		tot 29/4 Conservatorium, The Musicological Conference, Symposium
25/4	Rusland	Moskou
		Maarten Altena Ensemble met werken van <b>Maarten Altena</b>
26/4	Rusland	Moskou Prof. Paul Op de Coul Prof. Albert Leman Drs. Henk Heuvelmans
		Conservatorium <i>Highlights in Contemporary Dutch Music</i> Moscow Composer's School <i>The Socio-Cultural Position of Contemporary Music in Presentday Holland</i> <i>Musicology in Russia in the 80s-90s</i> <i>Musicology in the Netherlands in the 80s-90s</i>
26/4	Rusland	Moskou Prof. Dr. Yuri Holopov
		Conservatorium <i>To the Question of the New Music in Russia</i> <i>The Second Wave</i> <i>On the Verge of 50s..60s</i> <i>Systems of Compositions in Dutch Music of the 80s and 90s</i>
		Prof. Edison Denisov Prof. Dr. Rokus de Groot
		<i>Systems of Compositions in the Works of the A.S.M. Composers</i>
		Prof. Dr. Alexander Sokolov
		<i>Serial Structures in Revolutionary Russia?..</i> <i>Chamber Music Movement, or...?</i>
24/4	Rusland	Moskou
		Concert met werken van <b>Popov, Roslavets en Denisov</b>
26/4	Rusland	Moskou
		Ananda Sukarlan en Michel Marang met werken van <b>Hoenderdos, Loevendie, Laman, van Roosendael</b>
27/4	Rusland	Moskou
		Moscow Contemporary Music Ensemble met werken van <b>Kasparov, Ekimorski en Voestin</b>
28/4	Rusland	Moskou
		concert Ensemble Tsaikowski Conservatorium met werken van leerlingen
29/4	Rusland	Moskou
		Moscow Contemporary Music Ensemble live radio programma met werken van <b>Denisov</b>
1/5	Utrecht	Utrechtse School <b>Luciano Berio</b>
		Soundmovie <i>Sequenza X voor trompet solo</i> <i>Sequenza IV voor piano solo</i> <i>Mysteries of the Macabre</i>
		<b>György Ligeti</b> <b>Jaap Dercksen/eddie d</b>
5/5	Utrecht	Utrechtse School <b>Eric Sleichim</b>
		Soundmovie Blindman Kwartet <i>Poortenbos suite</i> <i>Processie</i> <i>Lié/Délié</i> <i>Precipitation suite</i>
7/5	Amsterdam	Stedelijk Museum <b>Igor Stravinsky</b> <b>Peter van Onna</b> <b>Vanessa Lann</b>
		De Ereprijs <i>Vuurvogel (deel uit finale)</i> <i>In a violet triangle</i> <i>Dancing to an orange drummer</i>

## Overbodige muziek I

Vorig jaar kwam plotseling 'Componisten van Overbodige Muziek' in het nieuws, een naam die zelfspot doet vermoeden. Die indruk is echter geheel onjuist. Hero Wouters, componist en oprichter van de COM, is oprecht boos dat niet elke Nederlandse componist evenveel succes heeft. In zijn huisorgaan "Compost" beticht hij op provocerende wijze de instanties waar het geld en de roem verdeeld worden, van vriendjespolitiek. Als alternatief beleid stelt hij voor om te loten om de schaarse compositie-opdrachten. Maar de instanties zijn sinds de jaren zestig door de wol geverfd in het reageren op provocerende meligheid. En de VPRO en Gaudeamus hebben de COM in een verstikkende greep aan de boezem gedrukt. Gaudeamus organiseerde voor de COM een concert in het Amsterdamse Stedelijk Museum, waarop werken van slechts twee 'overbodige componisten' uitgevoerd werden (Cees Hiep en Wouters zelf). De VPRO zendt dit concert uit tijdens het programma 'Nieuwe Maandag', plagerig geprogrammeerd naast werken van componisten die anoniem zijn gebleven en bijna vergeten na oorlogse componisten. (martin kaaij) ■ Radio 4, 20.02-0.00 uur

## Moderne composities van hoog niveau, maar met veel gillen

Judith Mok, sopraan, Marin Mars, viool en Kees Wieringa, piano. De nieuwste muziek van Nederlandse en Russische componisten. Concert van zondag in het Gemeentemuseum te Arnhem

Door Wil Kox

Wat je al niet hoort op sommige moderne concerten. Neem nu, om een greep te doen uit het zondagse gemeentemuseumcon-

cert, dat Viovoce voor sopraan en viool van de Russische componiste Olga Magidenko. Het maakte onderdeel uit van een programma dat maar liefst vijf premières had. Allemaal georganiseerd door de Stichting Vrouw en Muziek, die na Amsterdam en Utrecht als derde en laatste locatie het Arnhemse Gemeentemuseum had weten te interesseren.

Viovoce dus, een naam waarin voce en viool samenkomen, geschreven voor sopraan en viool. Net als de andere premièresstukken geschreven in 1993. Volgens de aankondiging een ééndelig werk vol humor. De zangeres had geen tekst, mocht wel gillen, blazen, sissen, fluiten. Het ontbrak er nog maar aan dat ze ook mocht krabben. De violiste deed op de viool hevig mee, mocht zelfs ook af en toe sissen. Lieve mensen, wie verlost ons toch van dit gedoe en wie zorgt ervoor dat de componiste in therapie gaat?

Het was niet heeldbenalend voor het concert. Gelukkig. Want dat begon heel fraai, ingetogen met twee liederen van de Russische Tamara Ibragimova. Gevolgd door Sarka van de Nederlandse Gerda Geertens. De laatste had de piano meer beweeglijkheid toege gedacht, juist als contrast met de doorgaans reciterende stijl van de liederen. Beide dames schreven gewoon goede stukken, die het aanhoren waard waren.

De vergelijking tussen het Russische en Nederlandse vrouwelijke componeren zette zich door met Inleiding uit 1993 van de Nederlandse José Retra en Wort uit 1982 van de toen 16-jarige Russische Anna Ikramova, beide stukken voor vioolsolo. Beide werken ook van zulvere emotionele zeggingskracht, waarbij het een wonder blijft dat een 16-jarige Russische op deze wijze de woordklanken van een 13e eeuwse oud-Russische brief transponeert naar de muziek.

Na de pauze stond de beoogde humor van Viovoce ingeklemd tussen Het zwarte badhuis van de Nederlandse, maar uit een Letse vader en een Nederlands-Indische moeder geboren componiste, Anna Vics en het al eerder uitgevoerde In the garden of my soul van weer Tamara Ibragimova voor pianosolo. Het 'badhuis', waarvan de tekst ging over de voortdurende innerlijke strijd van de mens om zich te bevrijden van eigen twijfels en angsten, had de componiste geïnspireerd tot gevoelige, bijna Slavisch aandoende muziek voor sopraan en viool. Ibragimova maakte met haar fantasie voor pianosolo, die even interessant als uitdagend geschreven was, op de luisteraars grote indruk.

Voor dit boeiende concert, dat bijzonder veel belangstelling genoot, tekenden op zeer hoog niveau, de sopraan Judith Mok, de violiste Marin Mars en de pianist Kees Wieringa.

		Meliha Doguduyal Marzena Komsta Frank Zappa Tadeusz Wielecki	<i>Ikaros</i> <i>Agmen</i> <i>Black Page Sonata</i> <i>Ich sing aus der Tiefe...</i>
7/5	Tilburg	Paradox Klaas de Vries Ton Bruynèl Haukur Tomasson Jukka Tiensuu Jean Lesage Laurus Halldor Grimsson	Annelie de Man en Thora Johansen <i>Murder in the Dark</i> <i>Sonata Chatarra</i> <i>Ultras</i> <i>Fantango</i> <i>Les Unités discrètes</i> <i>The secret mission of mr. BoomBoom</i>
11/5	Utrecht	Utrechtse School	Live-elektronisch concert met werken van <b>Zbigniew Karkowski</b>
13/5	Rusland	Kiev, tot 21/5 Jan-Bas Bollen	III International Youth Music Forum Vacuum/Lament
14/5	Amsterdam	Stedelijk Museum	<b>Jan Willem van der Ham e.a.</b>
17/5	Utrecht	Theater Kikker nieuwe werken van <b>Hans Koolmees, Ton Bruynèl en Jos Kunst</b> Louis Andriessen Klaas de Vries	Schönberg Kwartet <i>Facing Death</i> <i>Eerste strijkkwartet</i>
20/5	Rusland	Moskou 3rd International Festival of Arts "The Russian Mission" Uitvoering van <i>Entrain, Dante's Soma, en Serenade for String Orchestra</i> van <b>Jo Sporck</b>	tot 6/6 Festival "The Golden Ring"
20/5	Alkmaar	Provdaja Theater Morton Feldman	Lia Koolmees en Huub ten Hacken <i>For Christian Wolff</i> voor fluit, piano en celesta
21/5	Amsterdam	Stedelijk Museum	Peter van Bergen
22/5	Arnhem	Gemeentemuseum Tamara Ibragimova Gerda Geertens José Retra Anna Ikramova Anna Vics Olga Magidenko Tamara Ibragimova	Vrouwelijke componisten Rusland & Nederland <i>Nachts</i> <i>Sarka</i> <i>Inleiding</i> <i>Wort</i> <i>Banja Po-Tsjrnâmoë</i> <i>Viovoce</i> <i>In the garden of my soul</i>
24/5	Roemenië	Boekarest Alexandre Hrisanide	Alexandre Hrisanide <i>Sonnets - Concerto per Clavicembalo</i>
26/5	Rotterdam	Zaal De Unie Michael von Biel	Herbert Henck <i>28 Stücke für Klavier</i> <i>Etüden und Gesangthemen</i> <i>11 Stücke für Klavier</i>
27/5	Bergen	Ruïnekerk Josef Matthias Hauer Jacob van Domselaar	Kees Wieringa <i>Nomos op. 19</i> <i>Sonata</i> <i>Proeven van de Stijlkunst</i>
28/5	Amsterdam	Stedelijk Museum Frederik Anderson	Tatiana Koleva <i>Everything which happens is not in the newspaper</i> for marimba <i>The Anvil Chorus for percussion</i> <i>After Sirinx II for marimba</i> <i>Linear A for marimba</i> <i>The King of Denmark for percussion</i> <i>Dances of Earth and Fire</i>
29/5	Maastricht	Intropodium Fabio Nieder	Ives Ensemble <i>Melodie e intermezzi popolari</i> <i>Duale A</i> <i>9 Canti</i> <i>Berceuse</i> <i>Studi 1956</i> <i>Sphinxes</i>
6+7/6	Utrecht	Kikker Theater	Peter Zegveld, Thijs van der Poll en Tatsuya Yoshida, <i>Jemand auf der Treppe</i>
10/6	Duitsland	Keulen Michel Waisvisz	Musik und Computer <i>De Handen</i>
11/6	Frankrijk	Bourges Michel Waisvisz	Festival Synthèse Faustos, Schrei
20/6	Slowakije	Bratislava Otto Ketting Steve Martland Darius Milhaud Misha Mengelberg Almilcar Vascez Dias	"Evenings of New Music" Orkest De Volharding <i>Het Oponthoud</i> <i>Shoulder to shoulder</i> <i>La creation du Monde</i> <i>Dressoir</i> <i>Balada do Amor Militante</i>



21/6	Tsjechië	Brno	"Musicproject - Exposition of New Music" Orkest De Volharding <i>Het Oponthoud</i> <i>Shoulder to shoulder</i> <i>La creation du Monde</i> <i>Dressoir</i> <i>Balada do Amor Militante</i>
		<b>Otto Ketting</b> <b>Steve Martland</b> <b>Darius Milhaud</b> <b>Misha Mengelberg</b> <b>Almilcar Vascez Dias</b>	
24/6	Bergen	Ruïnekerk <b>Simeon ten Holt</b>	Aleksandra Krzanowska, piano <i>Soloduveldans 3</i> <i>Natalon in E (delen I, IV &amp; V)</i>
25/6	Rotterdam	Prinsekerk	Tentoonstelling met o.a. fotomateriaal uit Gaudeamus bibliotheek
25/6	Duitsland	Berlijn Concert door La Zétélique <b>Lydia Zielinska</b> <b>Tamas Ungvary</b> <b>K.H.Stahmer</b>	"Die Lange Nacht der Elektronische Klänge" Jos Zwaanenburg en Leigh Landy. <i>Short Piece for flute and computer</i> <i>Akonel II, for flute and tape</i> <i>Songline, für Flöte, Schlagzeug, Diaprojektion und Zuspelband</i> <i>Ceci n'est pas une flûte</i> <i>Wolken, Wind, Schermen</i>
		<b>Leigh Landy</b> <b>Leigh Landy</b>	
25/6	Hongarije	Szombathely	tot 14/7 "International Bartok Seminar" Workshops en concerten door STEIM, met werken van <b>Luc Houtkamp</b> , <b>Nic Collins</b> en <b>Ray Edgar</b>
3/7	Engeland	Londen Nederlands Kamer Koor, Asko Ensemble, Schönberg Ensemble en solisten <b>Louis Andriessen</b>	Queen Elizabeth Hall De Materie
23/7	België	Luik Music Perception and Cognition", Deelname Nederlandse musiciologen; slagwerker Wim Konink <b>Philippe Boesmans</b>	tot 27/7 "3rd International Conference for <i>Day Dreams</i>
4/8	USA	Tanglewood tot 11/8 <b>Ron Ford</b>	Festival of Contemporary Music met deelname <i>Inferno 1.32</i>
23/8	Finland	Helsinki <b>David Little</b>	ISEA 94 <i>Hyperious Tumble</i> Lezing tijdens het congres
30/8	Australië tot 13/9	Melbourne/Sydney/Brisbane strijkkwartetten van <b>Keuris</b> , <b>Kox</b> , <b>Carter</b> , <b>Scelsi</b> , <b>Bartok</b> en <b>Webern</b>	Utrecht String Quartet
2/9	Maastricht	diverse lokaties	Multiple Sounds II tot 11/9 (installaties)
6/9	Amsterdam	Brakke Grond <b>Hans Werner Henze</b>	De Nieuw Amsterdam tot 17/9 <i>El Cimarrón</i>
7/9	Zwolle	Conservatorium	Leerstoel <b>David del Puerto</b>
8/9	Argentinië	Rosario <b>Henk van de Meulen</b>	Judith Mok, sopraan met o.a. <i>Cantigas</i>
9/9	Amsterdam	Brakke Grond en andere <b>Hans Werner Henze</b>	De Nieuw Amsterdam <i>El Cimarrón</i>
11/9	Denemarken	Aarhus tot 18/9 <b>Peter Bosch/Simone Simons</b> <b>Michael Waisvisz</b>	ICMC <i>The Electric Swaying Orchestra</i> <i>Faustos Schrei</i> en bezoek René Uylenhoet
11/9	USA	New York tot 19/11	<b>Mario van Horrik's Donar's Chariot, D ionysus' Scales, Boxing Ring en Flexitar</b>
14/9	Argentinië	Buenos Aires <b>Henk van de Meulen</b>	Judith Mok, sopraan met o.a. <i>Cantigas</i>
18/9	Utrecht	De Utrechtse School <b>Chiel Meijering</b> <b>Gerald Shapiro</b> <b>Julia Wolfe</b> <b>Neely Bruce</b>	Mondriaan Kwartet en Neely Bruce Hoochie-Coochi Man Strijkkwartet no.2 Four Mary's 4 + 1
18/9	Rotterdam	Zaal De Unie <b>Anna Homler</b> , <b>Frank Schulte</b> , <b>Axel Otto</b>	Sugarconnection
22/9	Enschede	Muziekcentrum <b>Charles Ives</b>	René Eckhardt <i>Pianonate nr.1</i> <i>Pianonate no.2, Concord, Mass.</i>
24/9	Amsterdam	Stedelijk Museum <b>Paul Termos</b> <b>Olivier Messiaen</b>	Margo Rens, sopraan, Mariken Zandvliet, piano <i>Vocalise</i> <i>Poèmes pour Mi</i>
25/9	Utrecht	De Utrechtse School <b>Guus Janssen</b>  <b>Misha Mengelberg</b>	Eleonore Pameijer, fluit en Guus Janssen Trio <i>Stomp</i> <i>Vrij naar A.T.</i> <i>Marshello</i> <i>Weter Klok's Waardengang</i>

EUROCLIF:

DE LIMBURGER  
Opplage : 142955  
Datum : 300894

Het festival Multiple Sounds II tovert Maastricht tijdelijk om in een stad vol geluidskunst. Van 2 tot en met 11 september gaan kunstenaars uit Canada, Duitsland, Engeland, Frankrijk, België, Polen en Nederland op zeven historische plekken in de stad geluidsbeelden en -installaties maken. Die plekken zijn het Amorsplein, de Rijksbergplaats voor Kunstschatten in de mergelgrotten van de Sint Pietersberg, de Helpoort, het Hendrik van Veldekeplein, de Keizerzaal van de Sint Servaasbasiliek, Het Bassin en de toren van het NS-station. Vrijdag opent de Duitse toonkunstenaar Johannes Schmidt-Sistermanns Multiple Sounds II met een project op het Amorsplein.

(67 13)

Zangers laten 'Raumton' klinken.

## Geluidskunst in Maastricht

Van onze kunstredactie

MAASTRICHT - Het Amorsplein in Maastricht wordt vrijdagavond 2 september een 'Klangort', waar de 'Raumton' van 24 kamers klinkt.

In die 24 kamers aan het plein staan dan evenveel zangers van het koor Studium Chorale, onzichtbaar opgesteld. Op een afgesproken tijdstip, tegen 21.00 uur, gaan de ramen van al die kamers open. De zangers zetten een toon in, die door de akoestiek van de kamer wordt versterkt. Ze hebben allemaal een chronometer en weten op welk moment zij aan de beurt zijn om de toon van de ruimte, waarin ze staan, te laten klinken. Iedere ruimte heeft een eigen, heel specifieke resonantie-waarde, zijn eigen frequentie en die wordt door de stem van de zanger aangesproken. Intussen gaat het leven op het plein gewoon verder, en de geluiden van de straat mengen zich met de Raumton die uit elke kamer klinkt.

De Klangort Amorsplein van de Duitse toonkunstenaar Johannes Schmidt-Sistermanns opent de tweede aflevering van het festival Multiple Sounds. Vorig jaar trokken de muziek-sculpturen en klankinstallaties in het Landbouwbelaag en het carillonconcert op alle klokken van Maastrichts binnenstad duizenden belangstellenden.

Multiple Sounds mag zich ook dit jaar in internationale belangstelling verheugen. De Poolse televisie komt opnamen maken, na een tip van Krzysztof Knittel, een der deelnemers, de Duitse radio (WDR), de VPRO-radio en NCRV besteden aandacht aan het festival. Na een publicatie in het internationale Gaudeamusblad hebben zich inmiddels bezoekers aangemeld uit ondermeer Japan en Brazilië. /

## Reviews New and exciting landscaping

**Concorde**  
Hugh Lane Gallery  
Douglas Sealy

Duo for violin and cello (1994)  
Jane O'Leary  
Nocturnal (1994)..... Gerda Gaertens  
Conjuncta and Disjuncta for Five  
Musicians (1994)..... Roderik de Man

**CONCORDE** has just returned from a tour of The Netherlands where it gave the first performances of the works by Gaertens and de Man, both of them commissioned by Concorde to write for the ensemble of flute, violin, cello, piano and percussion. The two composers were present for the first performances of their works in Ireland and made brief, but helpful introductory remarks at the recital on Sunday at

midday in the Hugh Lane Gallery.

The recital opened with a work by Jane O'Leary, director of Concorde, specially written for the two players Alan Smalo (violin) and David James (cello). The Duo was strongly lyrical in feeling with attractive melodic lines, and it made effective but not extravagant use of the different tone colours of the two instruments. Of the three works in the recital, it was the only one that clearly came to an end; after the other two the audience were uncertain about starting to applaud.

*Nocturnal* by Gaertens was a meditative piece which fell into three sections, linked by and originating from delicate phrases on the percussion and prominence was given to violin, flute (Madeline Staunton) and cello in turn. Although there was no obvious build-up to a climax, *Nocturnal* succeeded in holding the attention for its duration of 14 minutes.

*Conjuncta and Disjuncta* by de Man gave pride of place to the percussion (Richard O'Donnell) whose playing of the marimba was, as it were, frequently and noisily halted by dissonant interjections from the other instruments, acting together or unilaterally. The disputants may have ended in a draw, but the dissonants won the day.

	<b>Guus Janssen</b>	<i>Voetnoot 1</i> <i>PF, Koto a Gogo, Taag en Bah Rock</i> <i>Zonder Titel</i> <i>Rondo</i>
	<b>Misha Mengelberg</b> <b>Guus Janssen</b>	
27/9 Taiwan	Taipei en 28/9 <b>Ton de Leeuw</b> <b>Jonathan Harvey</b> <b>Victor Chan</b> <b>Isang Yun</b> <b>Franco Donatoni</b> <b>Tzzy-Sheng Lee</b>	National Culture Centre Het Trio <i>Trio</i> <i>The Riot</i> <i>nieuw werk</i> <i>Monolog</i> <i>Het</i> <i>Twelve plus Five</i>
29/9 Canada	Toronto <b>Chiel Meijering</b> <b>Gerald Shapiro</b> <b>Julia Wolfe</b> <b>Neely Bruce</b>	Mondriaan Kwartet en Neely Bruce <i>Hoochie-Coochi Man</i> <i>Strijkkwartet no.2</i> <i>Four Mary's</i> <i>4 + 1</i>
30/9 Apeldoorn	De Gigant <b>Igor Stravinsky</b> <b>Peter van Onna</b> <b>Vanessa Lann</b> <b>Meliha Doguduyal</b> <b>Marzena Komsta</b> <b>Frank Zappa</b> <b>Tadeusz Wielecki</b>	De Ereprijs <i>Vuurvogel (deel uit finale)</i> <i>In a violet triangle</i> <i>Dancing to an orange drummer</i> <i>Ikaros</i> <i>Agmen</i> <i>Black Page Sonata</i> <i>Ich sing aus der Tiefe...</i>
30/9 Rotterdam	Zaal De Unie <b>Steve Martland</b> <b>Peter Jan Wagemans</b> <b>Gordon McPherson</b> <b>Cornelis de Bondt</b> <b>Igor Stravinsky/</b> <b>Louis Andriessen</b>	De Volharding / Orkater <i>Dance Works</i> <i>Fantasiën over Erlikönig</i> <i>Western Darlings</i> <i>La Fine d'una Lunga Giornata</i>  <i>Tango</i>
1/10 Hong Kong	The Chinese University en Harry Sparnaay - basklarinet, <b>Ton de Leeuw</b> <b>Jonathan Harvey</b> <b>Victor Chan</b> <b>Isang Yun</b> <b>Franco Donatoni</b> <b>Tzzy-Sheng Lee</b>	Chung Chi College, Het Trio, Harrie Starreveld - fluit, René Eckhardt - piano <i>Trio</i> <i>The Riot</i> <i>nieuw werk</i> <i>Monolog</i> <i>Het</i> <i>Twelve plus Five</i>
1/10 Amsterdam	Stedelijk Museum i.s.m. Derek Baily en Steve Martland <b>Roscoe Mitchell, Anthony Braxton, John Zorn en Butch Morris</b>	Maarten Altena Ensemble
2/10 USA tot 9/10	New York/Washington/Boston <b>Chiel Meijering</b> <b>Gerald Shapiro</b> <b>Julia Wolfe</b> <b>Neely Bruce</b>	Mondriaan Kwartet en Neely Bruce <i>Hoochie-Coochi Man</i> <i>Strijkkwartet no.2</i> <i>Four Mary's</i> <i>4 + 1</i>
2/10 Ierland	Dublin  <b>Tera de Marez Oyens</b>	Hugh Lane Municipal Gallery of Modern Art, Concorde Ensemble <i>A Wrinkle of Time</i> (première, geschreven voor het Concorde Ensemble) <i>Nam Sam</i> (marimba solo)
	Met inleiding door Tera de Marez Oyens	
2/10 's Hertogenbosch	St. Jans Kathedraal <b>Christopher Fox, Andrew Culver en Joost van de Goor</b>	Huub ten Hacken
5/10 Utrecht	Theater Kikker <b>Roscoe Mitchell, Anthony Braxton, John Zorn en Butch Morris</b>	Maarten Altena Ensemble i.s.m. Derek Baily en Steve Martland
5/10 Tilburg	Synagoge  <b>Werken van Fons Mommers en Frans Kerkhofs</b>	Henk Stoop, Hannie van Veldhoven, Fons Mommers
9/10 Velp	Kunsthuis <b>Roderik de Man</b> <b>Frank de Munnik</b> <b>Joost Kleppe</b> <b>Theo Bazis</b> <b>Jacob ter Veldhuis</b>	Basho Ensemble <i>Verloren Paradijzen</i> <i>Nachtsnieuw</i> <i>Passion</i> <i>Kavafis. Drie gedichten</i> <i>Paradiso II</i>
10/10 Amsterdam	Concertgebouw <b>György Ligeti</b>  <b>György Kurtág</b>	Nieuw Ensemble <i>Aventures/Nouvelles Aventures</i> <i>Kammerkonzert</i> <i>A Boldogult R.V. Truszova Üzenetei</i>

10/10 Amsterdam	De Ijsbreker <b>Roderik de Man</b> <b>Frank de Munnik</b> <b>Joost Kleppe</b> <b>Theo Abazis</b> <b>Jacob ter Veldhuis</b>	Basho Ensemble <i>Verloren Paradijzen</i> <i>Nachtsneeuw</i> <i>Passion</i> <i>Kavalis. Drie gedichten</i> <i>Paradiso II</i>
10/10 Amsterdam	Stedelijk Museum tot 26/10	October Orchestras 1994 tevens in Keulen en Gent
	werken van <b>Henry Threadgill, Misha Mengelberg, Jacques Demierre en Giancarlo Schiaffini</b>	
11/10 Leeuwarden	Theater Romein <b>Steve Martland</b> <b>Peter Jan Wagemans</b> <b>Gordon McPherson</b> <b>Cornelis de Bondt</b> <b>Igor Stravinsky/</b> <b>Louis Andriessen</b>	De Volharding / Orkater Dance Works Fantasieën over Erbkönig Western Darlings La Fine d'una Lunga Giornata Tango
14/10 Duitsland	Donaueschingen tot 16/10	Donaueschinger Musiktage 4 muziekinstallaties <i>Panoramafoon 2</i> <i>Mecanium</i> <i>nieuw werk</i> <i>Glasharp, Slagharp en Rotorboom</i>
16/10 's Hertogenbosch	Theater BIS <b>Steve Martland</b> <b>Peter Jan Wagemans</b> <b>Gordon McPherson</b> <b>Cornelis de Bondt</b> <b>Igor Stravinsky/</b> <b>Louis Andriessen</b>	De Volharding / Orkater Dance Works Fantasieën over Erbkönig Western Darlings La Fine d'una Lunga Giornata Tango
16/10 Eindhoven	Stadskerk St.Cathrien	XAS Saxophon Trio: Benno Müller, Christof Zürn, Markus Grüninger. Vrije improvisaties en composities: <i>Der Ameisenbär</i> <i>XAS Der Zentraleuropäer als Ureinwohner</i> <i>Bromfiets</i> Vrije improvisaties en composities: Veronique Delmelle.
	<b>Christian Zürn</b> <b>Christian Zürn</b> Het Blindman Kwartet: Martin Fredebeul, Eric Sleichim, Luk Mishalle, <b>Steve Lacy</b> <b>Eric Sleichim</b> Daniel Kientzy: 7 saxofoons en live-electronica.	<i>Precipitation Suite</i> <i>Poortenbos Suite</i> "Le concert contemporain à visage humain" m.m.v. Reina Portuondogeluid
	<b>Aurele Stroe</b> <b>Mladen Milicevic</b> <b>Anatol Vieru</b> <b>Gilles Racot</b> <b>Aurele Stroe</b> <b>Charis Xanthoudakis</b> <b>Paul Mefano</b> <b>Bernard Cavanna</b> <b>Costin Miereanu</b>	<i>La Cité ouverte</i> <i>Solo</i> <i>Pulsions en soufflé continu</i> <i>Itée</i> <i>Prairie</i> <i>Les Visages de la Nuit</i> <i>Périple</i> <i>Goutte d'or Blues</i> <i>Aksax</i>
19/10 Utrecht	Theater Kikker werken van <b>Alejandro Vinao, Judith Weir en Daryl Runswick</b>	Frances Lynch / Janice Jackson
20/10 Rotterdam	Zaal De Unie werken van <b>Alejandro Vinao, Judith Weir</b>	Frances Lynch, Electric Voice
20/10 Groningen	De Oosterpoort tot 23/10	Prime Festival
20/10 België	Gent tot 22/10 <i>International Colloquium on New Music Research, Composition, Perception and Performance</i>	IPEM; Lezing door Paul Berg tijdens het
21/10 Groningen	De Oosterpoort	<b>Robert Ashley - eL/Aficionado</b>
21/10 Bergen	Ruïnekerk <b>Béla Bartók</b> <b>Peter Sculthorpe</b>	Utrecht String Quartet <i>Strijkkwartet 1 en 5</i> <i>Strijkkwartet 5</i>
22/10 Amsterdam	De Ijsbreker	<b>Robert Ashley - eL/Aficionado</b>
22/10 Alkmaar	Provdja Theater <b>Judith Weir</b> <b>Alejandro Viñao</b> <b>Henk van der Meulen</b> <b>Michael Finnissy</b> <b>Cathy Berberian</b>	Frances Lynch <i>King Harald's Saga</i> <i>Hildegard's Dream</i> <i>Cantigas</i> <i>Same As We</i> <i>Stripsody</i>
22/10 Eindhoven	Muziekcentrum Frits Philips <b>Ryo Noda</b>	Nacht van de Sax <i>Morning light</i> (première)

## Xenakis limiteert zichzelf Voortreffelijk Mondriaankwartet bij Resonans

Door Jo Sporck

Ook al was het werk eerder te beluisteren via de televisie, de eigenlijke première van Xenakis' strijkkwartet *Ergma* vond plaats in Den Bosch bij Resonans. Daarmee stond Brabant gisteren even in het brandpunt van de hedendaagse muziek en de belangstelling was navenant. Xenakis behoort immers als mentor nog steeds tot de 'trendsetters' van de avant-garde. Van zijn zo vertrouwde eruptieve, virtuose klankmassa's vinden we in zijn dit jaar geschreven *Ergma* echter niets meer terug.

Het lijkt erop alsof Xenakis zichzelf heeft gelimiteerd, zijn materiaal zo eenvoudig mogelijk gerangschikt. Felle, achtsternig geschreven dissonante accoorden bewegen zich doorgaans in parallelle beweging van het ene accent naar het andere. Gepijnigde klanken, daar is niets aan veranderd, maar ze vormen een interessant contrast met de verstilde muziek van Feldman en Webern. Is bij Webern de emotie nog ingehouden aanwezig, bij Feldman lijkt ze buitengesloten. In-differentie, vorm gegeven in zachte zuchten van korte frasen, die nog voor ze op gang komen weer stil staan.

Met het Mondriaanjaar voor de boeg en het Mondriaankwartet op het podium mocht een toelichting over mogelijke relaties tussen de gespeelde werken en de door Mondriaan gehanteerde techniek van lijnen en kleur niet ontbreken, maar wat te doen met Mossolovs strijkkwartet uit 1926, een jeugdwerk? Hier viel niets te beginnen met spreekjes of hokjes. Mossolov is een componist buiten elk hokje, buiten elke trend, maar weet wel hoe te schrijven voor het strijkkwartet.

In zekere zin is Mossolovs strijkkwartet daarmee ook klassiek te noemen. Dat hoeft echter geen belemmering te zijn voor eigenzinnigheid en grilligheid. Nu eens verijdend Debussiaans van kleur dan weer ongeduldig sprongen makend laat zijn eerste strijkkwartet zich beluisteren als een onbevangen muzikaal avontuur. Het Mondriaan kwartet kon er als ensemble mee uitpakken. Niet alleen Mondriaans primaire kleuren geel, rood en blauw, maar het hele kleurenspectrum werd te voorschijn gehaald. Een heel concert Mossolov laat nu op zich wachten. Per slot van rekening is hij nog geen twintig jaar dood. □

Het Mondriaankwartet met werken van Janssen, Feldman, Xenakis, Webern en Mossolov gehoord in Theater Bis in 's Hertogenbosch op zondagmiddag 18 december.

# Utrechtse strijkers huiveringwekkend

## Utrecht

Het staat buiten kijf: concerten in De Utrechtse School aan de Boorstraat hebben charme. Na een klim langs een tweetal krakerige trappen, bereikt het publiek de koepelvormige zolder alwaar plaats wordt genomen in atheniekke, met schuttingtaal bekladderde schoolbanken. Een nostalgische tribune, die de muzikale globetrotter onmiddellijk doet denken aan de even oncomfortabele zittingen in het Festspielhaus in het Duitse Bayreuth.

Maar hiermee houdt de vergelijking op: de ambities van de inmiddels zeven maanden draaiende Utrechtse School zijn fundamenteel verschillend van die van het Wagnerheiligtom. Het kunstencentrum streeft niet naar totaalproducties op grote schaal, maar juist naar veelzijdigheid in bescheidenheid, naar kwaliteit op maat.

Neem de muziek voor strijkkwartet, een van de rode draden van dit eerste seizoen: na een eerste programma met gloednieuwe kamermuziek uit Nederland en de Verenigde Staten in september, stond gisteravond een concert met twintigste eeuwse klassiek op de rol. Een programma om je vingers bij af te likken: twee strijkkwartetten van Bartók gelardeerd met onbekend werk uit maar liefst Tasmanië. Een concert van bijna huiveringwekkende kwaliteit,

volmaakt gepresenteerd door het Utrecht String Quartet.

Onder de krachtige leiding van aanvoester Eeva Koskinen hakten de musici letterlijk de noten uit de super-expressionistische partituren. Bartóks strijkkwartetten nummers 1 en 5 — fraaie ijkpunten in het oeuvre van de Hongaarse revolutionair — waren goed voor golven van kippevel. Als een bloedende wond is deze compromisloze, uit alle voegen van de conventionele tonaliteit barstende muziek, zeker in een technisch en muzikaal volmaakte uitvoering als deze.

Of het nu woedende toonherhalingen, ijle flageolettonen dan wel stampende Balkanritmen betrof, het Utrecht String Quartet wist alle kleuren van Bartóks klankpalet ragfijn te hanteren. Ook de expressionistische intenties van Peter Sculthorpe in zijn korte maar frappant originele negende strijkkwartet werden helder als glas. Hun inzicht in de vitale, op de minimal music geïnspireerde ritmische patronen en ijzingwekkende momenten van muzikale stilstand maakte duidelijk wat deze musici verstaan onder professioneel kwartetspel: niet gelikt oppervlaktewerk, maar rechtstreekse punctie van het muzikale merg.

Jurriaan Meyer

Utrecht String Quartet met werken van Bartók en Sculthorpe. De Utrechtse School, 23 oktober 1994.

23/10 Groningen	De Oosterpoort	Grote Henry Brant dag
23/10 Utrecht	De Utrechtse School <b>Bela Bartók</b> <b>Peter Sculthorpe</b>	Utrecht String Quartet <i>Strijkkwartetten 1 en 5</i> <i>Strijkkwartet 5</i>
23/10 's Hertogenbosch	Theater BIS	<b>Robert Ashley</b> eL/Aficionado
25/10 Eindhoven	Plaza Futura	Barbaarse Dans, Muziektheater met muziek van en door Hein Pijnenburg
25/10 Maastricht	Kumulus	<b>Robert Ashley</b> eL/Aficionado
27/10 Den Haag	Korzo Theater	<b>Robert Ashley</b> eL/Aficionado
28/10 Rotterdam	Zaal De Unie	<b>Robert Ashley</b> eL/Aficionado
29/10 Middelburg	Kloveniersdoelen	<b>Robert Ashley</b> eL/Aficionado
30/10 Nijmegen	Galerie Marzee <b>Paul Hindemith</b> <b>Karlheinz Stockhausen</b>	Raaf Hekkema en Lucas van Helsdingen <i>Konzertstück für zwei Altsaxophone</i> <i>Knabenduett</i>
27/10 Spanje	Madrid een coproductie van Donemus, De Ijsbreker en Gaudeamus. Presentatie: Alvaro Guibert <i>Hexagon</i> : 6 korte videos op muziek van <b>Theo Loevendie</b> , <b>Diderik Wagenaar</b> , <b>Willem Breuker</b> , <b>Otto Ketting</b> , <b>Theo Verbey</b> en <b>Richard Rijnvos</b> Guus Janssen Trio: Guus Janssen - piano, Paul Termos - saxofoon, Han Bennink - drums met werken van <b>Paul Termos</b> en <b>Guus Janssen</b> . Esther Apituley - altviool, Larissa Groeneveld - cello, Frank van de Laar - piano met werken van <b>Maurice Horsthuis</b> , <b>Chiel Meyering</b> , <b>Maarten Altena</b> Maarten Altena Ensemble met improvisaties en composities van <b>Maarten Altena</b> Ananda Sukarlan - piano met werken van <b>Peter van Onna</b> , <b>Theo Loevendie</b> , <b>Theo Loevendie</b> , <b>Rob Zuidam</b> . <b>Gene Carl</b> - stem en electronica, Paul Jeukendrup - electronica <i>Grey Matter</i> Trio Le Cheval: Marjanne Kweksilber - sopraan, Miny Dekkers - accordeon, Taco Kooistra - cello Werken van <b>Ton de Leeuw</b> , <b>Jacques Bank</b> , <b>Bernard van Beurden</b> . Fay Lovsky's La Bande Dessinée. Songs & Madness.	
1/11 Canada	Toronto	Ontario - A-Space Gallery; Jaap Blonk, stemkunstenaar
1/11 Groningen	De Oosterpoort <b>Ernst Toch</b> <b>Louis Grunberg</b> <b>Alex Zhivotov</b> <b>Gavril Popov</b>	Ebony Band <i>Tanzsuite</i> <i>The Daniel Jazz</i> <i>Fragmenten op. 2</i> <i>Septet op. 2</i>
2/11 Engeland	Liverpool "The Electric Concerts" van de University of Liverpool, La Zététique <b>Jos Zwaanenburg</b>  <b>Francis Dhomont</b> <b>Leigh Landy</b>	St.Helens, Concertserie Some people do it <i>Disentango</i> <i>Voice without a mouth</i> <i>Chiaroscuro</i> <i>Only the Ephemeral is of Lasting Value</i> <i>Oo, Li Po</i> <i>Ceci n'est pas une flûte</i>
3/11 Enschede	Muziekcentrum <b>Roderik de Man</b> <b>Hanna Kulenty</b> <b>Brigitte Robindoré</b> <b>Will Eisma</b> <b>Takayuki Rai</b>	Ensemble Gending <i>Dhawa-Cendak</i> <i>Lysanxia</i> <i>Comme étrangers et voyageurs sur la terre</i> <i>Mawar jiwa</i> <i>Three unknown spaces</i>
4/11 USA	Chicago, Illinois 5/11	Jaap Blonk, stemkunstenaar
4/11 Amsterdam	De Ijsbreker Traditionele muziek: <i>Hwa Dan Zu Shun</i> , <i>Happy Song</i> , <i>Beiguan</i> <i>Taiwanese Opera Suite</i> Hedendaagse gecomponeerde muziek: <b>Hwang-Long Pan</b> <b>Loong-Hsing Wen</b> <b>Tzy-Sheng Lee</b>	Taipei Chinese Music Ensemble <i>Labyrinth-Promenade</i> <i>The Multiple fragment of sounds</i> <i>Quartet "Mr.DE-ath"</i>
5/11 Amsterdam	De Ijsbreker  <b>Edgar Alandiaf</b> <b>Alejandro Iglesias Rossi</b> <b>Luis Naon</b> <b>Jorge Antunes</b> <b>Carlos Roque Alcina</b> <b>Alicia Terzian</b>	Grupo Encuentros de Musica Contemporanea o.l.v. Alicia Terzian uit Argentinië <i>"Las Vanguardias en America Latina"</i> <i>Grito!</i> <i>Canto Viejo</i> <i>Tango del Desamparo</i> <i>Dramatic Polimaniquexixe</i> <i>Passages</i> <i>Buenos Aires you're killing me</i>

5/11 Alkmaar	Provadja Theater Toshi Ichiyonagi Adriana Hölszky Uros Rojko Klaus Huber Meredith Monk Igor Stravinsky Astor Piazzolla	Tomoko Mukaiyama en Stefan Hussong <i>Before darkness comes</i> <i>Miserere</i> <i>Bagatellen</i> <i>Ein Hauch von Unzeit</i> <i>Double Fiesta</i> <i>Tango</i> <i>Novi Tango</i> <i>Liber Tango</i>
5/11 Amsterdam	Stedelijk Museum	Orkater, Peter Zegveld, Thijs van der Poll en Tatsuya Yoshida met <i>Jemand auf der Treppe</i>
5/11 Rotterdam	De Evenaar Traditionele muziek: <i>Su Jin Ban (Nanguan), Hwa Dan Zu Shun, Beiguan Taiwanese Opera Suite</i> en Hedendaagse gecomponeerde muziek: Hwang-Long Pan Tzyy-Sheng Lee May-Chee Chen Loong-Hsing Wen	Taipei Chinese Music Ensemble <i>Labyrinth Promenade</i> <i>Quintet for Chinese Music</i> <i>The Wind Whistling through the Pines</i> <i>A Piece Without Title</i>
6/11 Utrecht	De Utrechtse School Paul Termos Arthur Sauer Maarten Altena Martijn Padding Michiel Scheen Jacques Palinckx David Dramm	Hein Pijnenburg en Michiel Scheen <i>Nieuw Werk</i> <i>Kontrafakt</i> <i>Bemiddei</i> <i>Line</i> <i>Juk juk</i> <i>Que tous...</i> <i>Trash and variations</i>
6/11 Amsterdam	De IJsbreker  Roderik de Man Hanna Kulenty Brigitte Robindoré Will Eisma Takayuki Rai	Gamelan Ensemble Gending o.l.v. Rutger van Leyden. <i>Dhawa-Cendak</i> <i>Lysanxia</i> <i>Comme étrangers et voyageurs sur la terre</i> <i>Mawar jiwa</i> <i>Three unknown spaces</i>
6/11 Amsterdam	De IJsbreker tot 12/11 6/11: Dimiter Christoff 7/11: Ying-fen Wang 8/11: Hwan-Long Pan 9/11: Jaap Voigt 10/11: Loong-Hsing Wen 12/11: Nigel Osborne	International Composers' Workshop lectures Componeren in het huidige Oost Europa Traditional Music of Taiwan Music conception of China/Taiwan The eight Chinese basic elements Composers and composition in Taiwan Music and the human brain
6/11 's Hertogenbosch	Theater BIS György Ligeti  György Kurtág	Nieuw Ensemble <i>Aventures/Nouvelles Aventures</i> <i>Kammerkonzert</i> <i>A Boldogult R.V. Truszova Üzenetei</i>
7/11 USA	Camden, New Jersey	Jaap Blonk, stemkunstenaar
7/11 Amsterdam	De IJsbreker Victor Chan Simon Burgers Hifumi Shimoyama Dimitri Terzakis Jonathan Harvey	Het Trio: Harry Sparnaay (basklarinet), <i>Musik for flute, bassklarinet en piano</i> <i>Pastiche! (voor basklarinet en tape)</i> <i>Four Landscapes for 'HET' (première)</i> <i>Trio (première)</i> <i>The Riot</i>
9/11 Amsterdam	De IJsbreker	Peter Prommel + Ali N'daiye Rose - slagwerk.
9/11 Zwolle	Conservatorium Grainne Mulvey Ian Wilson Roderik de Man Gerda Geertens Jane O'Leary Raymond Deane	Concorde Ensemble <i>Mood Swings</i> <i>Timeless This</i> <i>Concords and Discords for 5 Musicians</i> <i>Nocturnal</i> <i>Duo for Violin and Cello</i> <i>Seachanges (with danse macabre)</i>
10/11 Amsterdam	Theater Soeterijn Traditionele muziek: <i>Su Jin Ban (Nanguan), Hwa Dan Zu Shun, Beiguan Taiwanese Opera Suite</i> en Hedendaagse gecomponeerde muziek: Hwang-Long Pan Tzyy-Sheng Lee May-Chee Chen Loong-Hsing Wen	Taipei Chinese Music Ensemble <i>Labyrinth Promenade</i> <i>Quintet for Chinese Music</i> <i>The Wind Whistling through the Pines</i> <i>A Piece Without Title</i>
10/11 Amsterdam	De IJsbreker Grainne Mulvey Ian Wilson Roderik de Man Gerda Geertens Jane O'Leary Raymond Deane	Concorde Ensemble <i>Mood Swings</i> <i>Timeless This</i> <i>Concords and Discords for 5 Musicians</i> <i>Nocturnal</i> <i>Duo for Violin and Cello</i> <i>Seachanges (with danse macabre)</i>

## Mukaiyama

ALKMAAR — Pianiste Tomoko Mukaiyama gaf haar debuut-recital in 1990 in Tokio. Het jaar daarop won zij de eerste prijs van het Internationaal Gaudeamus Vertolkers Concours. Sindsdien reist ze de wereld rond voor concerten, als soliste en in ensembles. De Japanse musiciëne, die de nadruk legt op eigentijdse muziek, toert momenteel met accordeonist Stefan Hussong door het land. Hussong won in 1953 de eerste prijs in het internationale Hugo Herrmann Concours: In '84 verscheen zijn eerste plaat; in '87 won hij de eerste prijs van het Internationaal Gaudeamus Vertolkers Concours. Op het programma staan werken van Ichiyonagi, Hölszky, Rojko, Huber, Monk, Stravinsky en Piazzolla. **Concert Tomoko Mukaiyama en Stefan Hussong: zaterdag 5 november, 20.30 uur, theater Provadja, Alkmaar.**



Concert Nieuw Ensemble in BIS

## Complexiteit gebracht met overtuiging

Door René van Peer

„Een programma met veel noten,” zo omschreef artistiek leider van het Nieuw Ensemble Joël Bons van tevoren het concert dat zijn muziekgezelschap in theater Bis in Den Bosch zou gaan geven. En dat klopte. Er was inderdaad vooral muziek te horen van hedendaagse componisten die bekend staan om de complexiteit van hun werk. Het concert van het Nieuw Ensemble was het eerste in een serie van drie Prom-concerten die de stichting Resonans naar 's-Hertogenbosch haalt, om het publiek in aanraking te brengen met muziek en ensembles die hier maar zelden in het zuiden optreden.

Niet licht

Het was zeker geen licht programma, maar het Nieuw Ensemble maakte met overtuigend en virtuoos spel duidelijk dat complex niet hetzelfde is als ontoegankelijk. Zo was *Dérive* van Pierre Boulez opgebouwd vanuit een accoord. Vanuit dat akkoord ontstonden heftige bewegingen die zich door het ensemble verplaatsten. Na een vroege climax verzonk het stuk langzamerhand in een lang aangehouden, zacht accoord van blazers en strijkers, waar de piano en de vibrafoon nog wat rimpelingen overheen joegen voor het wegstierf.

Ingenieus

Ingenieus in de behandeling van de onderlinge verhoudingen tussen instrumenten was *Chemins II* van Luciano Berio.

Aangedreven door een altviolist linksvoor op het toneel, die in geagiteerde bewegingen accorden streek, weerspiegelde het ensemble enerzijds de ritmiek van het strijken; anderzijds bouwden het voort op de samenklanken die de altviolist speelde. Alleen de trombonist (diametraal tegenover de solist opgesteld) speelde rustige lange tonen; tot het einde, toen plotseling de rollen tussen de twee omdraaiden.

Hoogtepunt

Hoogtepunt was van het concert zaterdagavond was *Syringa* van Elliott Carter. Gast-musici Lucia Meeuwse en David Wilson-Johnson zongen teksten (de ene in het Engels, de andere in het Grieks) die betrekking hadden op de mythe van Orpheus, de musicus die zijn geliefde verloor door in verlangen achterom te kijken, terwijl dat verboden was, toen hij haar na haar dood uit het Dodenrijk mocht terughalen. Soms leken de stemmen in conflicterende emoties de golven van een turbulente zee op te drijven, soms liepen ze even met elkaar op. Dit stuk over vergankelijkheid maakte indruk door de indringend neergezette opstandigheid, die wel moest uitmonden in een aanvaarding van het onvermijdelijke. □

Concert Nieuw Ensemble onder leiding van Ed Sparnaay bij Resonans in Bis. Werken van Luciano Berio, Pierre Boulez, Elliott Carter, Friedrich Cerha en Brian Ferneyhough. Gezien op zondag 5 november.



The Chinese Taipei New Music Ensemble

## Ierse ensemble concerteert in Kunsthuis

Door onze kunstredactie

VELP – Het Ierse ensemble Concorde geeft zondag een concert in Kunsthuis 13 in Velp. Dit concert heeft plaats in het kader van een serie die is georganiseerd door de Stichting Gaudeamus en begint om 11.30 uur.

Het programma van Concorde bevat werk van jonge Ierse componisten. Ook worden speciaal voor het ensemble door de Nederlandse componisten Roderik de Man en Gerda Geertens gemaakte werken uitgevoerd. De tournee wordt 20 november in de Ierse hoofdstad Dublin met een concert afgesloten, waarbij ook De Man en Geertens aanwezig zijn.

Concorde heeft een bezetting van fluiten, viool, cello, slagwerk en piano.



11/11 Utrecht	RASA Traditionele muziek: <i>Su Jin Ban (Nanguan), Hwa Dan Zu Shun, Beiguan Taiwanese Opera Suite</i> Hedendaagse gecomponeerde muziek: <b>Hwang-Long Pan</b> <b>Tzzy-Sheng Lee</b> <b>May-Chee Chen</b> <b>Loong-Hsing Wen</b>	Taipei Chinese Music Ensemble <i>Labyrinth Promenade</i> <i>Quintet for Chinese Music</i> <i>The Wind Whistling through the Pines</i> <i>A Piece Without Title</i>
11/11 USA	Atlanta, Georgia	Jaap Blonk, stemkunstenaar
12/11 USA	Chattanooga, Tennessee	Jaap Blonk, stemkunstenaar
12/11 USA	New York, Roulette	James Fulkerson, Trombones and Electronics <i>Pessoa III voor trombone, tape, live electron</i> <i>Force Fields and Spaces</i>
12/11 Amsterdam	Stedelijk Museum <b>Roderik de Man</b> <b>Hanna Kulenty</b> <b>Brigitte Robindoré</b> <b>Will Eisma</b> <b>Takayuki Rai</b>	Ensemble Gending <i>Dhawa-Cendak</i> <i>Lysanxia</i> <i>L'humanité, j'y touche</i> <i>Mawar jiwa</i> <i>Three unknown spaces</i>
13/11 Amersfoort	Theater De Lieve Vrouw <b>Paulo Chagas</b> <b>Michel Richard</b>	Klaas Bakker Oddort <i>La petite si'ène</i>
13/11 Velp	Kunsthuis 13 <b>Grainne Mulvey</b> <b>Ian Wilson</b> <b>Roderik de Man</b>	Concorde Ensemble <i>Mood Swings</i> <i>Timeless This</i> <i>Concords and</i> <i>Discords for 5 Musicians</i> <i>Nocturnal</i> <i>Duo for Violin and Cello</i> <i>Seachanges (with danse macabre)</i>
13/11 USA	Birmingham, Alabama	Jaap Blonk, stemkunstenaar
13/11 Venlo	Museum Van Bommel Van Dam <b>Ernst Albrecht Stiebler</b> <b>Joost van de Goor</b> <b>Christopher Fox</b> <b>John Cage</b> <b>Hans Poort</b>	Fluitkwartet Tegenwind <i>Three in one</i> <i>Cycli</i> <i>Personal Values</i> <i>3 pieces</i> <i>Nieuw werk</i>
14/11 USA	New York	Jaap Blonk, stemkunstenaar
16/11 Apeldoorn	De Gigant <b>Victor Chan</b>  <b>Simon Burgers</b>  <b>Hifumi Shimoyama</b>  <b>Dimitri Terzakis</b> <b>Kevin Volans</b> <b>Jonathan Harvey</b>	Het Trio <i>Music for flute,</i> <i>bassclarinet and piano</i> <i>Pastiche!</i> <i>(voor basklarinet en tape)</i> <i>Four Landscapes for 'HET'</i> <i>(première)</i> <i>Trio (première)</i> <i>She who sleeps</i> <i>The Riot</i>
16/11 Engeland	Londen <b>Otto Ketting</b> <b>Rob Zuidam</b> <b>Misha Mengelberg</b> <b>Guus Janssen</b> <b>Jeff Hamburg</b> <b>Theo Verbey</b> <b>Ron Ford</b> <b>Charles Trenet/</b> <b>Louis Andriessen</b> <b>Theo Loevendie</b> <b>Robert Heppener</b>	Eleonore Pameijer met programma <i>Fantasieën</i> <i>Song without Words nr. 2</i> <i>B'rockqueue</i> <i>Telemann nee, Fantasie ja</i> <i>Bah Rock</i> <i>Facsimile</i> <i>Hommage</i> <i>Between</i>  <i>Le Fermier Isidore</i> <i>Trait d'Union</i> <i>"Telemann Blow-up"</i>
16/11 USA	Boston, Massachusets	Jaap Blonk, stemkunstenaar
18/11 Noord Brabant, Zeeland en Vlaanderen	Luc van Hove, Patrick de Clerck, Boudewijn Buckinx, Serge Verstockt, Geert Loghe, Gijsbrecht Royé, Mark van Platen en Joop Voorn	November Music tot 27/11
18/11 Bergen	Ruïnekerk <b>Erik Satie</b> <b>Ivo Van Emmerik</b> <b>Morton Feldman</b> <b>John Cage</b> <b>Henryk Gorodecki</b>	Ensemble Valise <i>3e deel uit Socrate</i> <i>Valise</i> <i>Cheap Imitation</i> <i>Mirakus 2</i> <i>Good Night</i>
19/11 Amsterdam	Stedelijk Museum	Ensemble Valise met werken van Satie

20/11 Amsterdam	Frascati nieuw werk van <b>Jos Kunst, Alvin Lucier en Jan Boerman</b>	Rumori
20/11 Ierland	Dublin, Hugh Lane Municipal Gallery of Modern Art; Concorde Ensemble. <b>Gerda Geertens</b> <b>Roderik de Man</b>	<i>Nocturnal</i> <i>Concords &amp; Discords for 5 Musicians</i>
20/11 Utrecht	De Utrechtse School Hans Koolmees <b>Jos Kunst</b> <b>Louis Andriessen</b> <b>Klaas de Vries</b>	Schönberg Kwartet <i>Golgotha</i> <i>Topos Teleios</i> <i>Facing Death</i> <i>Eerste strijkkwartet</i>
23/11 Enschede	Muziekcentrum <b>Armin Pokon</b> <b>George Crumb</b> <b>Bela Bartok</b> <b>Ton de Leeuw</b> <b>Herbert Laueremann</b> <b>Morton Feldman</b>	Austrian Art Ensemble <i>Las dos Hermsanitas</i> <i>Makrokosmos III</i> <i>Sonate</i> <i>Sonate</i> <i>Trans</i> <i>Two pieces for piano</i>
24/11 Rotterdam	Zaal De Unie <b>Giacinto Scelsi</b> <i>en Trois prières latines</i>	Voxnova <i>Wo Ma, CKCKC</i>
25/11 Amsterdam	De Ijsbreker <b>Armin Pokon</b> <b>Ton de Leeuw</b> <b>Herbert Laueremann</b> <b>Morton Feldman</b>	Austrian Art Ensemble <i>Las dos Hermsanitas</i> <i>Sonate</i> <i>Trans</i> <i>Two pieces for piano</i>
25/11 Utrecht	Theater Kikker	Meridian Arts Ensemble met werken van o.a. <b>Frank Zappa</b>
26/11 Amsterdam	Stedelijk Museum <b>Armin Pokon</b> <b>George Crumb</b>	Austrian Art Ensemble <i>Las dos Hermsanitas</i> <i>Makrokosmos III</i>
26/11 Den Haag	Korzo Theater 27/11 <b>Louis Andriessen</b> <b>Ann Laberge/David Dramm</b>	Cadance; Aurelia Saxofoon Kwartet <i>Facing Death</i> <i>De Filistijnen</i> door het Dansend Hart
27/11 Maastricht	Intro Podium <b>Armin Pokon</b> <b>Ton de Leeuw</b> <b>Herbert Laueremann</b> <b>Morton Feldman</b>	Austrian Art Ensemble <i>Las dos Hermsanitas</i> <i>Sonate</i> <i>Trans</i> <i>Two pieces for piano</i>
27/11 Nijmegen	Galerie Marzee <b>Tom Jonson</b> <b>Tjeerd Oostendorp</b> <b>Caliope Tsoupaki</b>	High Gravity Band <i>Failing</i> Boeg, Sporen II, All together Phantom, Sweet if you like
28/11 USA	Albuquerque <b>Konrad Boehmer</b> door het University of New Mexico Percussion Ensemble o.l.v. Chris Shultis	University of New Mexico, College of Fine Arts, <i>Apocalipsis cum Figuris</i>
29/11 USA	Albuquerque, University of New Mexico, College Keller Hall, <b>Konrad Boehmer</b>	<i>Apocalipsis cum Figuris</i>
2/12 Utrecht	Muziekcentrum Vredenburg <b>Alexander Voormolen</b> <b>Ton de Leeuw</b> <b>Hendrik Andriessie</b> Radio Symfonie Orkest o.l.v. Jac van Steen; m.m.v. Ronald Brautigam, piano <b>Rob Zuidam</b> <b>Rob Zuidam</b> <b>Willem Pijper</b> <b>Willem Pijper</b>	Duffy Kwartet <i>Quartetto</i> <i>Strijkkwartet no.1</i> <i>Il Pensiero</i> <i>Trance Formations</i> <i>Trance Position première</i> <i>Concerto, voor piano en orkest</i> <i>Symfonie no.3, K.71</i>
3/12 Amsterdam	Stedelijk Museum	Blonk/Buhrs/Verkerk; grillige mix van vooral nieuw eigen werk, improvisaties en een enkele klassieker uit de klankpoëzie
3/12 Utrecht	Muziekcentrum Blazersorkest Rotterdams Conservatorium o.l.v. Arie van Beek <b>Diderik Wagenaar</b> Harry Sparnaay, altklarinet - Taco Kooistra, cello - Niek de Vente, piano <b>Theo Loevendie</b> Jose Vicente en Peter Prommel, slagwerk <b>Ton de Leeuw</b> ASKO Ensemble o.l.v. Oliver Knussen <b>Theo Verbey</b> Blazersorkest Rotterdams Conservatorium o.l.v. Arie van Beek <b>Diderik Wagenaar</b>	<i>Crescent</i> <i>Lerchen Trio</i> <i>Music for marimbaphone, vibraphone and Japanese temple bells</i> <i>Produkt (Nederlandse première)</i> <i>Triforium</i>

## Veelbelovend debuut van High Gravity Band

High Gravity Band. Serie Nieuwe Muziek in Nijmegen. Werken van Oostendorp, Johnson en Tsoupaki. Galerie Marzee, zondag 27 november.

Door Benno Brugmans

Galerie Marzee zit nog midden in de verbouwing. De liefhebbers van Moderne Muziek werden daar gisteren ontvangen in een ruimte die stonk naar cement en hout, terwijl enkele straalkechels probeerden het de aanwezigheid zo behaaglijk mogelijk te maken. De High Gravity Band is op initiatief van Tjeerd Oostendorp onlangs in het leven geroepen. De combinatie van instrumenten is wel heel bijzonder, want tuba, contrabas, elektrische gitaar en slagwerk doen eigenlijk het ergste vrezin. Maar dat viel uiteindelijk mee, want Tjeerd Oostendorp is een inventief mannetje dat als componist voor dit ensemble drie aandacht trekken werken schreef. Er werd in deze stoffige atmosfeer geopend met 'Sporen II' van de tubalist Oostendorp. Na een aantal diepe zuchten op dit instrument kwam er langzaam beweging in het notenbeeld en begonnen de andere instrumenten zich met het verhaal te bemoeien. Geleidelijk aan werd het ook ritmisch gevarieerder totdat er zelfs een jazzstemming heerste. Het stuk eindigde vrijwel zoals het begon. Men had het spoor gevonden maar was het vervolgens weer bijster geraakt. De componist Tom Johnson schreef 'Failing' voor stem en contrabas. De contrabassist vertelt de tekst die ons inzicht verschaft in wat een uitvoerend kunstenaar moet denken en voelen als hij studeert op dit stuk. Hij moet proberen niet te falen en tekst en muziek in harmonie laten. Quirijn van Regteren Altena deed dat voortreffelijk. Hij was virtuoos op zijn instrument en zijn verbale voordracht was goed van dictie en timing, zodat het publiek dit werk glimlachend kon ondergaan. Caliope Tsoupaki is een componiste met wie Sjeerd Oostendorp kennelijk goed contact heeft. In 'Sweet if you like' kreeg het ensemble alle gelegenheid zich te manifesteren als vier mensen die samen muzikaal sterk zijn, zowel in het fragmentarische als in het melodieuze en ritmische. Een quasi zoet stuk waarmee we de pauze in werden gestuurd. Van dezelfde componiste klonk 'Phantom' voor tuba-solo. Vooral het lage register moest veel worden aangesproken, waardoor er een merkwaardige klankkleur ontstond die weinig ruimte liet voor muzikale beweging. Het is wel met fantasie gecomponeerd maar de boodschap van het stuk ontging mij, ondanks de geconcentreerde vertolking. Meer opwinding werd gegeven in 'Boeg' van Sjeerd Oostendorp. Flarden van willekeurige klanken kwamen spannend op ons af. Via enkele gitaar-motieven ontwikkelde de compositie zich tot echte geïmproviseerde muziek. De gitaarsolo van Olaf Tarenskaan maakte hier veel indruk, terwijl Hans van der Meer als slagwerker vakwerk afleverde. Met 'All Together', eveneens van Oostendorp, werd dit veelbelovende debuutconcert besloten.

# Een rotszuil van De Bondt

Nederlandse Muziekdagen 1994. Concerten door Radio Symfonie Orkest, Radio Kamerorkest, Symfonisch Blaasorkest, Rotterdams Conservatorium, Asko Ensemble, Nieuw Ensemble en Koor en Ensemble Nieuwe Muziek. Werken van Pijper, Zuidam, Wagenaar, Verbey, Van Rossem, De Bondt en anderen. Gehoord 2/4-12 Muziekcentrum Vredenburg Utrecht.



Ed Spanjaard

Door ERNST VERMEULEN  
Luisterend naar de vloedgolf aan nieuwe en ook wat oudere Nederlandse muziek die de luisteraars afgelopen weekende in het Utrechtse Muziekcentrum Vredenburg overspoelde — een initiatief sinds 1989 van NOS Radio in een co-productie met Gaudeamus, Donemus en Muziekcentrum Vredenburg — lijkt een classificatie onvermijdelijk. Bij voorbeeld in componisten die als kameleons voortdurend van kleur verschieten, of zij, die juist zeer monolithisch te werk gaan, quasi componerend aan steeds hetzelfde werk. Terwijl daarnaast nog weer anderen als het ware een zomer- en een wintervacht verwisselen, Wagenaar bij voorbeeld schrijft doorwrochte orkestwerken die hij afwisselt met kamermuziek die hij ziet als ontspanningspunten, of Andriessen die intuïtief emotionele en gecontroleerde muziek, al naar hem dit uitkomt, achter elkaar plaatst.

Rob Zuidam is zo'n kameleon die steeds de omgeving reflecteert: Debussy, Zappa, minimal music en wat niet al, als het moet kan dit Tsjajkovski of Mahler zijn. Luisterend naar de wat onhandig klinkende *Trance Formations* (1991) overdacht ik, dat de briljante instrumentator Tristan Keuris dit werk eens onder handen zou moeten nemen — zoals Ravel overdacht om onhandigheden van het slagwerk in Debussy's *La Mer* aan te pakken — en prompt werd ik op mijn wenken bediend. Want het kersverse *Trance Position* (het tweede deel van het vierluik) klinkt niet zelden met een Keurische finesse en al heeft Zuidam nog steeds

geen persoonlijke handtekening kunnen vinden, dit werk is zeker een stap in de goede richting.

Als uiterste hiertegenover stond Cornelis de Bondt's *Dipl'Ereoo* voor groot gemengd koor en een ensemble van uitsluitend lage instrumenten, oorspronkelijk als opzet voor een muziektheater. Muziek als een rotszuil. De Bondt's obelisk verschillen alleen maar in details, zeg maar in de inscripties, zoals hier na een fragment 'over de Natuur' van de Griekse wijsgeer Empedokles.

Ademhaling en strekswisseling mogen niet samenvallen. De Bondt is bang dat er gaten vallen. Het resultaat is fascinerend, maar op den duur toch niet geheel bevredigend. Dit laatste kan echter ook te wijten zijn aan het onzuiver zingende koor, want *Dipl'Ereoo* is een ware slijtagelag. De Bondt's eisen zijn zoals steeds trouwens extreem hoog.

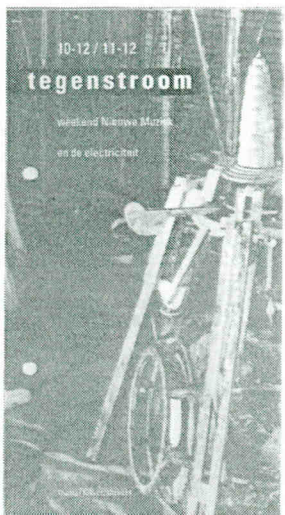
In monolithische zin, maar zeker veel minder extreem, klonken Diederik Wagenaar's *Crescent* (1985) en *Triforium* (1988) voor

blazers in steeds ruimtelijke opstellingen, waarbij de groepen qua timbre, melodiek en ritmiek hun karakter behouden. Mij te eenzijdig plechtig, als typisch Nederlandse koraalmuziek.

Dan biedt Theo Verbey meer variatie. *Produkt*, geschreven voor het Ensemble Musikfabrik (première op de Donaueschinger Musiktage, 1992) maakt ondanks de strenge structurering een ongekend speelse indruk, het derde deel klinkt zelfs baldadig. Het meest geslaagd vind ik het middendeel in zijn soli voor lage blazers, die zich verstrengelen tot duetten, Verbey kent het geheim van een sprekende ornamentiek.

Een meer loze ornamentiek speelt de hoofdrol in Andries van Rossem's overwegend decoratieve *Walthamstow*, een soort van intelligente muzak, het kabbelt maar voort, maar is met zijn snelle toonrepetities en trillers als geknipt voor het Nieuw Ensemble met al zijn tokkelinstrumenten.

Opvallend vond ik, hoe pianist Ronald Brautigam op het eerste symfonische orkest van vrijdagavond in een afgewogen lezing van Pijpers *Pianoconcert* tot een veel romantischer vertolking kwam dan zo'n twintig jaar geleden gebruikelijk was. Een ronduit verleidelijk klonk Pijpers jeugdwerk *Fêtes Galantes*, weliswaar nog zonder een karakteristieke handtekening, maar wat stijl betreft geenszins van de hak op de tak springend, alles horig aan Debussy. Een tikje sybaritisch, weelderig zinnelijk, en dat voor Pijper, de later zo gesceerde componist! Caren van Oijen liet een fraaie, boventoonrijke mezzosopraan horen, zij het wat klein van toon. Ed Spanjaard moest het Radio Kamerorkest afdempnen, maar kwam binnen verrijnde proporties, wel degelijk tot een uitgebalanceerde sfeer tekening. Spanjaard is gevraagd om de Nederlandse muziekdagen 1995 samen te stellen. Tot nu toe lag de programmering in handen van een redactie, maar men wil voortaan elk jaar weer een centrale programmeur de kans geven zijn persoonlijke stempel mee te geven aan het festival.



4/12 Utrecht

Nieuw Ensemble o.l.v. Ed Spanjaard; m.m.v. John Snijders, piano, Wolter Wierbos, trombone

Andries van Rossem *Walthamstow* (première)  
Theo Loevendie *Bons*, voor improvisator en kamerorkest  
Otto Ketting *De Overtocht*

Koor en Ensemble Nieuwe Muziek o.l.v. Huub Kerstens

Cornelis de Bondt *Dipl'Ereoo* (première)

Project Hexagon, filmzaal: Films met Nederlandse muziek voor aanvang concert: Film no. 6: Willem Breuker/Johan van der Keuken: On Animal Locomotion tijdens eerste pauze: Film no. 2: Richard Rijvos/Frank Zweers: Atlantique en no. 3: Theo Verbey/Alejandro Agresti Tegenbeweging tijdens tweede pauze: Film no. 4 Diderik Wagenaar/Frank Scheffer: Lent, Vague, Indecis en no.5: Otto Ketting/Erik van Zuylen: Time Machine

Muziekcentrum Vredenburg Radio Kamer Orkest o.l.v. Ed Spanjaard, Caren van Oijen, mezzosopraan, Pauline Oostenrijk, hobo

Bernard Zweers *Symfonie no.1*  
Richard Hol *Romances voor hobo en strijkorkest, op. 116*  
Willem Pijper *Fêtes Galantes, K.34 voor mezzosopraan en orkest (op teksten van Paul Verlaine) Suite de concert 'Marsyas'*

Alphons Diepenbrock

4/12 Maastricht

Intropodium  
Jan Welmers *Litanie*  
Margriet Ehlen *Paulo minus ab angelis*  
Jo van den Booren *Hymn*  
Jan Welmers *Transformaties*  
Enrique Raxach *The Looking-glass*

8/12 USA

New York, gitarist Martin Kaaij met werken van o.a. Enrique Raxach, Chiel Meijering, Olga Gorelli, Akemi Naito

10/12 USA

New York gitarist Martin Kaaij

10/12 Amsterdam

Stedelijk Museum Ensemble Novecento  
Vsevolod Chmoulevitch *Les ombres du soir de l'été*  
Andrey Frolov *Dramatic Games*  
Ivo van Emmerik *Machines à composer*  
Caroline Ansink *On my volcano*  
Ivo van Emmerik *Machines à composer*  
Eugeny Shchelkanov *Albanian Tango*

10/12 Alkmaar

Provdjia Theater Ensemble Gending  
Roderik de Man *Dhawa-Cendak*  
Hanna Kulenty *Lysanxia*  
Brigitte Robindoré *L'humanité, j'y touche*  
Will Eisma *Mawar jiwa*  
Takayuki Rai *Three unknown spaces*

11/12 Amersfoort

Theater De Lieve Vrouw Ensemble Novecento  
Vsevolod Chmoulevitch *Les ombres du soir de l'été*  
Andrey Frolov *Dramatic Games*  
Ivo van Emmerik *Machines à composer*  
Caroline Ansink *On my volcano*  
Ivo van Emmerik *Machines à composer*  
Eugeny Shchelkanov *Albanian Tango*

11/12 USA

New Jersey Olga Gorelli Galery, gitarist Martin Kaaij

11/12 Utrecht

De Utrechtse School Nora Mulder/Marc Verhoeven  
Marc Verhoeven *Sing the body electric*  
Rob Zuidam *Spank*  
Arthur Sauer *Buster*  
Martijn Padding *Blend*

10/12 Utrecht

Theater Kikker tot 11/12 Tegenstroom  
Victor Wentinck en *Plaza Futura*

Horst Rickels *Sylvestro, Sylvestro*  
Michael Barker *De Plagen*  
en Peter Pabon *Tweeling*  
Armeno en Marcel Alberts

12/12 USA

Trenton William Patterson College, gitarist Martin Kaaij

14/12 USA

Washington stemkunstenaar Jaap Blonk

14/12 Nijmegen

O'42 Muziekontmoeting; Maarten Altena Ensemble  
Henk Heuvelmans (Gaudeamus) en Jaap de Rijke (SJJN) praten over het onderwerp "Waarheen leidt de vernieuwing in de muziek, of is er geen sprake van vernieuwing."



15/12 Amsterdam	De Ijsbreker Jeremy Arden Takayuki Rai Jean-Claude Risset Kaija Saariaho Jeremy Arden Hans van Eck	Schreck Ensemble <i>Make Day and Night</i> <i>Sparkle</i> <i>L'autre face</i> <i>...de la Terre</i> <i>Riddle No. 1</i> <i>Wire Movements</i>
15/12 USA	New York	stemkunstenaar Jaap Blonk
16/12 Nieuw Zeeland	Christchurch	gitarist Martin Kaaij
16/12 Bergen	Ruïnekerk Jan Vriend	Barton Workshop, Lezing door Jan Vriend <i>ECLIPSE</i> <i>Athena Keramitis</i> <i>Aura</i> <i>Heterostase</i> <i>Tongues of fire</i> <i>Memoires of...</i> <i>Sonata no.6</i>
18/12 's Hertogenbosch	Theater BIS première van een nieuw werk van	Mondriaan Kwartet <i>Iannis Xenakis - Ergma</i>
18/12 Amsterdam	Frascati werken van	Rumori <b>Helmut Lachenmann</b> en <b>Cor Fuhler</b> .
18/12 Utrecht	De Utrechtse School Jan Bus Frank Nuyts Frank Denyer Luc Brewaeys John Cage	Wim Konink en Marcel Andriessen <i>Llanto</i> <i>Bombos del Sol</i> <i>MAX</i> <i>Jocaste's (grand)daughter</i> <i>Forever and Sunsmell</i>
18/12 Arnhem	Gemeentemuseum Mondriaan en de muziek van Scott Joplin Alexander Scriabin Willem Breuker George Gershwin Anton Webern Alexander Scriabin Igor Stravinsky Jimmy Yancey George Antheil Morton Gould Alexandre Tansman David Little	Marcel Worms zijn tijd <i>Euphonic Sounds</i> <i>2 Poèmes op. 69</i> <i>Underberg</i> <i>An American in Paris</i> <i>Variationen op. 27</i> <i>2 Poèmes op. 69</i> <i>Tango</i> <i>State Street Special</i> <i>Jazz Sonata</i> <i>Boogie-Woogie Etude</i> <i>Sonatine transatlantique</i> <i>Pictures at a Mondriaan</i> <i>Exhibition</i>
18/12 Nieuw Zeeland	Wellington	gitarist Martin Kaaij met werken van
19/12 Nieuw Zeeland	Wellington	Concert FM Radio gitarist Martin Kaaij
21/12 Enschede	Muziekcentrum Karlheinz Stockhausen	Sepp Grotenhuis en Ellen Corver <i>Mantra</i>
27/12 Amsterdam	Theater Bellevue Tomoko Mukaiyama, Johan Faber	Klap op de Vuurpijl
28/12 Nieuw Zeeland	Keri Keri	gitarist Martin Kaaij
29/12 Nieuw Zeeland	Orewa	gitarist Martin Kaaij

## Barton & Vriend

BERGEN — The Barton Workshop en Jan Vriend voeren vrijdag in de Ruïnekerk te Bergen werken uit van Jos Kunst ('Tonques of fire', 1994), Jan Vriend ('Eclipse'), James Fulkerson ('Memoires of...', 1979) en Galina Oestvolskaya ('Sonata no.6', 1986).

Vriend (1938) heeft behalve muziek, wiskunde en verwante exacte vakken gestudeerd om eruit te putten voor zijn composities. Hij won diverse prijzen, waaronder de eerste prijs van de Internationale Gaudeamus Muziekweek. In '65 richtte hij ASKO Amsterdam op, een ensemble dat zich specialiseert in hedendaagse muziek en op dit gebied nu een van de toonaangevende gezelschappen is. Vriend woont in Engeland, waar hij zich vooral wijdt aan schrijven, componeren en studeren.

The Barton Workshop werd in 1989 opgericht door James Fulkerson. De groep is geïnteresseerd in werk dat de grenzen tussen 'klassieke' en 'populaire' kunst doorbreekt. Bij het ensemble, bestaat uit Jos Zwaanenburg (fluit), John Anderson (basklarinet), Frank Denyer (piano) en Jan Vriend (dirigent), gingen composities van onder anderen Oestvolskaya, Gorecki en Cage in (wereld)première.





*Het zuiveringsgebouw (circa 1880) in het Westerpark te Amsterdam dat tot Centrum voor Nieuwe Muziek moet worden omgebouwd.*

(Foto: Dijkstra)

## *Nieuwe plannen Centrum voor Moderne Muziek*

Het nieuwe Centrum voor Moderne Muziek in het Amsterdamse Westerpark gaat circa f 35 mln kosten. Het complex biedt ruimte aan twee concertzalen, een bioscoop, grand-café, repetitieruimten en documentatiecentrum. Verder worden zowel de kantoren van de IJsbreker en het Holland Festival opgenomen als die van de organisaties Gaudeamus en Donemus.

Een herzien en kleiner plan dan voorheen is vrijdag overhandigd aan de wethouders E. Bakker (cultuur en milieu) en R. Grondel (stadsdeel Westerpark). De gemeente Amsterdam heeft voor investeringen in de cultuursector de

komende bestuursperiode f 50 mln extra uitgetrokken. Na de uitbreiding van het Stedelijk Museum staat dit centrum voor moderne muziek als tweede op de prioriteitenlijst.

Een vorig, in februari 1992 gepresenteerd plan van de IJsbreker had betrekking op het hele gebied van de voormalige gasfabriek in het Westerpark. Dat kostte f 103 mln, waarvan f 75 voor milieukosten en f 28 mln voor het eigenlijke muziekcentrum. De herziene versie beperkt zich tot het muziekcentrum in het voormalige zuiveringsgebouw. De milieukosten zijn in dit plan voor slechts f 2,3 mln aan het mu-

ziekcentrum toegerekend. De rest van het terrein van de gasfabriek wordt dan beheerd door de vooral in het stadsdeel Westerpark wortelende Stichting Cross Point Productions. Samen vormen ze een beheersstichting die het gebied exploiteert en ook de theaterruimte in de voormalige gas- houder programmeert.

De plannen van de IJsbreker en Crosspoint zijn doorgerekend door Berenschot. De manier waarop dit gebeurde bracht IJsbreker-directeur Jan Wolff vrijdag openlijk tot de verzuchting: 'Spreek vrijmoedig over God, maar hoedt u zeer voor Berenschot.'

Afgezien van de milieuproblemen door de sterk vervuilde bodem is de realisering van het muziekcentrum nog niet zeker. Het gemeentebestuur heeft weliswaar geld uitgetrokken voor de IJsbreker, maar de rest van de gebouwen en het Westerpark zelf — een park ter grootte van het Vondelpark — vergt nog een enorme investering van het stadsdeel Westerpark. 'Wil het Centrum voor Moderne Muziek een succes worden, dan kan dat alleen als het geheel een succes wordt,' zei wijkwethouder Grondel dan ook waarschuwend. De bouw- en inrichtingsplannen zullen naar schatting vier jaar vergen.



Stichting Gaudeamus  
Swammerdamstraat 38  
1091 RV Amsterdam  
Tel. : 020-6947349  
Fax.: 020-6947258  
e-mail: gaud@xs4all.nl